

**Міністерство освіти і науки України
Науково-методичний центр вищої освіти
Одеська обласна держадміністрація
Одеське відділення Академії будівництва
Південне відділення Академії архітектури
Одеське відділення Інженерної академії**

Одеська державна академія будівництва та архітектури

**Одеська державна
академія
будівництва та архітектури**

**МАТЕРІАЛИ
XVII міжнародної
науково-методичної конференції**

«УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ»

Частина II

19-20 КВІТНЯ

ОДЕСА – 2012

ББК 74.58(4Укр) я 431

М 341

УДК 338 (063)

У збірнику наведені матеріали, які докладалися на XVII Міжнародній науково-методичній конференції „Управління якістю підготовки фахівців” (м. Одеса, 19-20 квітня 2012р.), висвітлюються результати науково-методичної роботи ОДАБА та інших ВНЗ України, Австрії, Белорусії та інших країн з питань удосконалення системи вищої освіти відносно до вимог Болонського процесу, проблеми розробки та впровадження стандартів вищої освіти, впровадження нових інформаційних систем та кредитно-модульної системи організації навчального процесу, організації самостійної роботи студентів, комп’ютеризації та впровадження дистанційної форми навчання, удосконалення змісту освіти та контролю якості підготовки фахівців. Нових технологій викладання дисциплін і їх методичного забезпечення, ролі наукових досліджень у навчальному процесі та ін.

Р е д а к ц і й н а к о л е г і я:

В.С. Дорофєєв, д.т.н., професор – *голова*

Є.В. Клименко, д.т.н. професор - *заступник голови*

О.В. Новський, к. т. н., пр.-професор

А.В. Ковров, к.т.н., доцент

М.І. Холдаєва, к.т.н., доцент

В.Ю. Денисенко, к.т.н., доцент

О.Ю. Гілодо, к.т.н., доцент

О.П. Дойчева, відповідальний секретар

Відповідальний за випуск - к. т. н., пр.-професор ***О.В. Новський***

Рекомендовано до друку

Методичною Радою ОДАБА

(Протокол № 5 від 22 березня 2012р.)

***МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ***

НОВЫЙ ЛАБОРАТОРНЫЙ СТЕНД HERZ-ARMATUREN В ОГАСА

Афтанюк В.В., Витюков В.В., Спинов В.М., *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина),*
Смелянский Д.Б. *(HERZ Armaturen Ges.m.b.H., Австрия)*

Австрийская компания «HERZ Armaturen Ges.m.b.H.» основанная в 1896 году, является одним из крупнейших европейских производителей трубопроводной арматуры и отопительного оборудования.

Сотрудничество ОГАСА и HERZ Armaturen Ges.m.b.H. продолжается на протяжении почти десяти лет. За эти годы было много сделано для совершенствования учебного процесса за счет использования разработок HERZ Armaturen Ges.m.b.H., и в настоящее время сотрудничество приобрело системный характер.

После специальной стажировки преподавателей института в учебный процесс включены программы расчета тепловых потерь и гидравлический расчет систем отопления, студенты обеспечены учебно-справочной литературой по оборудованию HERZ, а аудитории академии оснащены наглядными материалами, что дает возможность углубить знания, получаемые на лекциях и практических занятиях.

Новым этапом сотрудничества стал лабораторный стенд разработанный HERZ Armaturen для ОГАСА.

Лабораторный стенд предназначен для тепло-гидравлических исследований технических характеристик запорно-регулирующей арматуры современных систем отопления с переменным гидравлическим режимом. На стенде смоделированы системы отопления с наиболее распространенными отопительными приборами.

Лабораторный стенд планируется использовать в учебном процессе для подготовки студентов к выполнению пуско-наладочных работ систем отопления с переменным гидравлическим режимом, что является важным этапом подготовки высококвалифицированных специалистов.

Стенд будет оснащен специальными электронно-измерительными приборами фирмы HERZ, которые позволяют обеспечить устойчивую работу арматуры и системы отопления в целом.

Также стенд планируется использовать в научно-исследовательской работе при подготовке аспирантов, по оптимизации конструкций запорно-регулирующей арматуры и тепло-гидравлических режимов систем отопления.

НОВЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ДИСЦИПЛІНИ «МОНІТОРИНГ І РОЗРАХУНКИ ПРОМИСЛОВИХ ВИКИДІВ У ПОВІТРЯНИЙ БАСЕЙН»

Афтанюк В.В., Розов К.А., Бандуркін С.К., *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, г. Одеса, Україна)*

У 2010-2011 навчальному році для поліпшення якості підготовки студентів спеціальності «Теплогазопостачання і вентиляція», в навчальні плани (на 2-му курсі) введена нова дисципліна «Моніторинг та розрахунки промислових викидів у повітряний басейн».

Необхідність введення даної дисципліни обумовлена декількома факторами, і насамперед тому що проблема забруднення повітряного басейну в даний час є вкрай актуальною. Спочатку шкідливі (забруднюючі) речовини утворюються в повітряному середовищі промислових будівель, а потім викидаються назовні і розсіюються в атмосфері.

Розрахунки забруднюючих речовин що утворюються, при проведенні різних технологічних процесів необхідно проводити при проектуванні промислової вентиляції. Від точності розрахунків викидів і обґрунтованості прийнятих при проектуванні рішень щодо систем промислової вентиляції залежить якість атмосферного повітря в населених містах України.

Однак у сучасній інженерній практиці підхід до цих розрахунків різний, та страждає деякий однобокістю і неповнотою. Загальна картина забезпечення нормованих параметрів повітряного середовища у середині і зовні приміщень промислових будівель має нестиковки і протиріччя.

Так при розрахунках промислової вентиляції приймається що шкідливості які утворюються від будь-якого обладнання, як правило, локалізуються і віддаляються в основній своїй масі системами місцевої витяжної вентиляції. Ні вловлена частина забруднюючих речовин потрапляє в повітря приміщення і віддаляється системами загально обмінної витяжної вентиляції. При проектуванні розраховують необхідний обсяг повітря, що видаляється місцевою витяжкою, припускаючи, що з ним несеться основна маса забруднюючих речовин. Знання масових секундних виділень та викидів забруднюючих речовин через місцеві системи дозволяє визначити необхідну ступінь очищення і відповідно застосування того чи іншого пиловловлюючого апарату після проведення розсіювання і нормування викидів.

Відповідно до СНиП 2.04.05-91* слід розраховувати обсяг повітрообміну з урахуванням маси шкідливих або вибухонебезпечних речовин, що надходять в повітря приміщення. Ці дані традиційно представляються технологами по галузевим нормам технологічного проектування. Які випущені до 1980-х років і в деяких випадках суперечать діючими методиками по розрахункам викидів забруднюючих речовин в атмосферу. Окрім того, в літературних джерелах містяться обмежені відомості про ефективність уловлювання шкідливих місцевими відсмоктувачами.

На практиці ці проблеми ускладнюються також тим, що при неправильній експлуатації місцевих відсмоктувачів ефективність різко падає і досягти необхідних параметрів повітряного середовища в робочій зоні стає неможливим.

Тому для підготовки сучасних висококваліфікованих фахівців необхідно мати відповідне методичне забезпечення з питань розрахунку викидів промислових підприємств в повітряний басейн, яке б охоплювало основні технологічні процеси в яких утворюються забруднюючі речовини, що потім локалізуються та знешкоджуються системами промислової вентиляції.

Знання та вміння отримані при вивченні цієї дисципліни полегшать засвоєння лекційного матеріалу інших професійно-орієнтованих дисциплін які студенти вивчають на старших курсах, і безпосередньо сприяють виконанню ними курсових проектів (та дипломного проекту) по дисциплінам «Промислова вентиляція», «Спеціальні питання вентиляції», «Аварійна та протидимна вентиляція», «Очищення вентиляційних викидів» і ін.

МЕТОДИКА БЕЗПЕРЕРВНОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ПРОМИСЛОВОГО ТА ЦИВІЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА

Барабаш М.С., *(Національний авіаційний університет, м.Київ, Україна)*

Інтеграція України до європейських країн вимагає широкого впровадження комп'ютерних технологій в будівництво.

Комп'ютеризація суспільства, економіки веде до комп'ютеризації будівельної галузі. Дуже гостро постає питання підготовки висококваліфікованих фахівців, які володіють сучасними комп'ютерними технологіями будівництва.

Викладення технологій моделювання і чисельного аналізу конструкцій в середовищі програмних комплексів ЛІРА-САПР, МОНОМАХ-САПР, САПФІР, ЕСПРІ та ознайомлення на основі новітніх технологій комп'ютерного моделювання з головними принципами інженерних розрахунків та конструювання несучих елементів багатоповерхових та одноповерхових (з крановим обладнанням) будівель, а також здобуття практичних навичок при виборі конструктивних рішень при монолітному будівництві та при використанні збірних конструкцій дозволить випускникам кафедри комп'ютерних технологій будівництва бути конкурентоспроможними на ринку праці.

В основу підготовки фахівців спеціальності «Промислове та цивільне будівництво» на кафедрі комп'ютерних технологій будівництва покладено проект безперервної комп'ютерної підготовки фахівців, починаючи з викладення дисципліни «Інформатика» (загальний курс) на першому курсі, де надаються загальні принципи роботи з поширеними програмними комплексами, такими як MS EXCEL, MS ACCESS, ПК САПФІР (Програмний комплекс архітектурного проектування, формоутворення і розрахунків) та

закінчуючи виконанням дипломних магістерських робіт та дипломних проектів з використанням ліцензійних програмних комплексів (AutoCAD, ЛІРА-САПР, МОНОМАХ-САПР) для чисельного аналізу конструкцій, визначення їх напружено-деформованого стану та виконання робочих креслень.

Викладання на кафедрі ведеться з використанням ліцензійного програмного забезпечення (AutoCAD, ПК ЛІРА, ПК ЛІРА-САПР, ПК МОНОМАХ-САПР, САПФІР).

Викладання загального курсу інформатики на першому курсі присвячено питанням сучасного стану інформатизації будівельної галузі, надбанню навиків вільної роботи в MS Office, вільного оперування засобами MS EXCEL, засобами створення презентацій, основ роботи з базами даних.

На першому курсі дисципліна «Інженерна графіка», що викладається на кафедрі прикладної геометрії та комп'ютерної графіки, присвячена освоєнню методів виконання архітектурно-будівельних креслень у графічному середовищі ArchiCAD. Також студенти мають можливість освоїти програму архітектурного проектування нового покоління САПФІР, що є вітчизняною розробкою.

На другому курсі при викладанні дисципліни «Комп'ютерна графіка» закладаються основи роботи у програмному комплексі AutoCAD, що є базовою програмою виконання робочої конструкторської документації.

На третьому курсі дисципліна «Комп'ютерні технології в транспортному будівництві» дає уяву про комп'ютерні технології, які використовуються в транспортному і в цивільному будівництві. Надається загальний огляд програмних комплексів зарубіжних та вітчизняних, їх переваги та недоліки. Більш детально вивчається програмний комплекс ЛІРА-САПР, тому що, по-перше, цей програмний комплекс орієнтований на актуалізовані державні будівельні норми розрахунку та проектування конструкцій, по-друге цей програмний комплекс постачається в усі вищі навчальні заклади України у складі Academic Set на 20 робочих місць+1 місце викладача. Кафедрою комп'ютерних технологій будівництва сумісно з авторами програмного комплексу ЛІРА-САПР розроблено багато навчально-методичної літератури з освоєння програмного комплексу та з виконання курсових проектів проектування залізобетонних та металевих конструкцій з використанням ПК ЛІРА.

На четвертому курсі при вивченні дисципліни «Основи САПР» вдосконалюються знання з ПК AutoCAD, виконуються тривимірні креслення в Architectural Desktop.

На п'ятому курсі вивчається багато комп'ютерних дисциплін, які узагальнюють та поширюють надбані знання на попередніх курсах та готують майбутніх фахівців до дипломного проектування.

Дисципліна «Комп'ютерні технології проектування конструкцій будинків та споруд аеропортів» присвячена вивченню методів нелінійного розрахунку, розрахунку сумісно з ґрунтовою основою, розглядає неординарні питання моделювання і побудови комп'ютерних моделей, аналіз можливостей

варіантного проектування, технологію створення розрахункових схем конструкцій і конструювання. Виконуючи курсовий проект студенти виконують підбір арматури в несучих конструкціях та перевірку та підбір перерізів несучих металевих конструкцій.

Дисципліна «Комп'ютерні технології проектування спеціальних конструкцій» присвячена засвоєнню методів проектування у програмних комплексах ЛІРА-САПР та Scad інженерних споруд спеціального призначення, таких як металеві вежі, башти, циліндричні резервуари, газгольдери, щогли, великопрогонові покриття, тощо.

Дисципліна «Комп'ютерні технології чисельного моделювання» дає основи роботи з програмами математичного моделювання та розрахунку MathCAD, Matlab та вивчає методи проектування в ПК МОНОМАХ-САПР, якій орієнтований на проектування висотних монолітних споруд, що є базою для подальшого дипломного проектування багатьох студентів.

Дисципліна «Комп'ютерні технології об'ємно-планувальних рішень» вивчає методи автоматизованого створення робочих креслень, є базовою дисципліною в підготовці до дипломного проектування.

Програмні комплекси «ЛІРА-САПР», «МОНОМАХ-САПР» широко використовуються в усіх проектних організаціях, як в Україні, так і поза її межами (країни СНД, Франція, Канада, Турція, Монголія та ін.), тому впровадження цих програмних комплексів в навчальний процес і докладне їх вивчення, застосування в курсовому та дипломному проектуванні є доцільним для підготовки грамотних фахівців.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ МОЛОДОГО ВИКЛАДАЧА–ПОЧАТКІВЦЯ

Бачинський В.В., Антонюк Н.Р., (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*), **Хижняк Ж.О.,** (*Військова академія, м. Одеса, Україна*)

На сучасному етапі розвитку вищої освіти кваліфікація викладацького складу грає вирішальне значення для ефективного виконання завдань і вимог, які стоять перед навчальним закладом.

Враховуючи це, питання підготовки молодих викладачів є важливою проблемою вищого навчального закладу (ВНЗ). Чим краще поставлена робота з молодими викладачами-початківцями, тим більших успіхів слід очікувати в питаннях навчання та виховання студентів, та в кінцевому результаті налагоджена робота всього колективу ВНЗу.

Кваліфікація молодого викладача вищого навчального закладу повинна складатися з підготовленості його:

- як спеціаліста в конкретній галузі наукового та фахового знання;
- в галузі педагогіки;
- в організації живої взаємодії студентів та педагогів, тобто володіння

основами психології.

Питання підготовки молодих викладачів повинні вирішуватися комплексно та перспективно. На кафедрі на кожного зарахованого на посаду молодого викладача повинен бути розроблений перспективний план його росту з урахуванням програми для самостійної роботи.

Перспективний план повинен передбачати:

1. Освоєння дисципліни, що викладається:

- вивчення програми нормативної навчальної дисципліни;
- вивчення робочої програми нормативної навчальної дисципліни, усвідомлення її взаємозв'язків з іншими дисциплінами;
- освоєння змісту дисципліни, що викладається, в цілому і кожного заняття окремо;
- засвоєння навчальних дисциплін, на яких базується дисципліна, що викладається, в необхідному для використання об'ємі;
- освоєння вимог з освітньо-професійної програми підготовки фахівців по навчальній дисципліні, що забезпечить належне викладання дисципліни;
- оволодіння методикою викладання навчальної дисципліни;
- самостійна робота над підвищенням та удосконаленням своїх знань, вмінь та навиків;
- освоєння методики застосування прогресивних інформаційних технологій;
- проведення відкритих занять під керівництвом досвідченого викладача;
- вивчення та освоєння практичних та лабораторних робіт по навчальній дисципліні;
- набування навичок організації консультацій та самостійної роботи студентів;
- асистентування при складанні заліків та екзаменів.

2. Здобування навичок підготовки та проведення різних видів занять:

- відвідування занять досвідчених викладачів;
- участь в розробці змісту занять та обговорення його на кафедрі;
- участь в розробці навчальних посібників та методичних вказівок, вивчення особливостей їх застосування на заняттях.

3. Підвищення науково-педагогічного рівня, оволодіння основами організації та ведення навчально-виховної роботи:

- підготовка до вступу в денну (заочну) аспірантуру;
- складання іспитів кандидатського мінімуму;
- підготовка на курсах підвищення кваліфікації;
- стажування у профільних ВНЗ або науково-дослідних інститутах (лабораторіях);
- проведення науково-дослідної роботи, щільно пов'язаної з учбовим процесом;
- публікація статей та тез доповідей у фахових виданнях;
- участь в науково-методичних та наукових конференціях;
- вивчення функціональних та організаційних обов'язків членів кафедри, усвідомлення своєї ролі та місця в навчально-виховному процесі на кафедрі;

– вивчення керівних документів, які регламентують навчально-виховний процес.

Перспективний план повинен складатися терміном на три роки, обговорюватися на засіданні кафедри та затверджуватися завідувачем кафедри.

Таким чином, розробка і впровадження перспективного плану розвитку молодого викладача буде передумовою формування його високого професійного рівня та компетентності майбутнього викладача вищого навчального закладу.

ФОРМИРОВАНИЕ УЧЕБНО-ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ

Беличенко Е.А. (*Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, г. Харьков, Украина*)

В высших учебных заведениях актуальным является вопрос разработки оптимальных способов обучения, которые должны приводить к получению студентами более глубоких знаний, позволяющих на максимально высоком уровне осуществлять профессиональную деятельность. Поэтому перед преподавателями высшей школы стоит проблема формирования у студентов учебно-познавательной деятельности. Речь идет о том, чтобы научить студентов учиться, особенно младших курсов. При этом наибольшую сложность составляет умение самостоятельно отобрать материал, который подлежит изучению и усвоению.

Формирование учебно-познавательной деятельности является очень важной задачей, причем как для преподавателя, так и для самого студента. Сущность такого формирования заключается в создании условий, при которых студент становится одним из равноправных субъектов процесса обучения. В этом случае студент занимает позицию обучающегося, и ему принадлежит ведущая роль в процессе обучения. Студент стремится к самостоятельности и самореализации. Он обучается для достижения конкретной цели – применения полученных в процессе обучения знаний, умений и навыков непосредственно по окончании обучения. Задача преподавателя сводится к тому, чтобы оказывать помощь студенту в определении параметров обучения и поиске информации, отборе необходимых ему знаний, умений и навыков; в том, чтобы поощрять его стремление к обучению; создавать студенту благоприятные условия и снабжать его необходимыми методами и критериями. Преподаватель должен рационально организовывать самостоятельную работу студентов с учетом их индивидуальных особенностей, необходимо соблюдать последовательность и равномерное распределение работы. Основная цель преподавателя состоит в обучении студентов методам самостоятельной работы с учебным материалом. Основной деятельностью студента становится процесс самостоятельного поиска знаний, умений, навыков и качеств под руководством и контролем преподавателя в форме делового взаимодействия. Студент

получает непосредственные указания, рекомендации преподавателя об организации самостоятельной деятельности, а преподаватель выполняет функцию через учет, контроль и коррекцию ошибочных действий. В процессе самостоятельной деятельности студент должен научиться выделять познавательные задачи, выбирать способы их решения, выполнять операции контроля за правильностью решения поставленной задачи, совершенствовать навыки реализации теоретических знаний.

Непосредственная организация самостоятельной работы студентов протекает в два этапа. Первый этап – это период начальной организации, требующий от преподавателя непосредственного участия в деятельности обучаемых, с обнаружением и указанием причин появления ошибок. Второй этап – период самоорганизации, когда не требуется непосредственного участия преподавателя в процессе самостоятельного формирования знаний студентов. В организации самостоятельной работы студентов особенно важно правильно определить объем и структуру содержания учебного материала, выносимого на самостоятельную проработку, а также необходимое методическое обеспечение самостоятельной работы студентов. Задание на самостоятельную работу должно быть выдано заблаговременно, с тем, чтобы студент имел время на поиск в библиотеке необходимых учебных материалов (учебников, пособий и т. п.). Самостоятельная работа студентов невозможна без современных информационных технологий и их средств: E-mail, Internet, электронные учебники, фонда научной библиотеки университета и кафедр. Нужны принципиально новые методические разработки, которые будут ориентировать студента на творческую деятельность в контексте изучаемого предмета, а не просто носить информационный характер.

Завершающим этапом в подготовке специалиста, его профессиональном становлении является дипломное проектирование – это одновременно и проверка умения работать с научной литературой.

При выполнении дипломного проекта студент должен проявить умение квалифицированно ориентироваться в теоретических и прикладных разделах профильной дисциплины, активно использовать полученные знания, работать с различной литературой, использовать современные методы анализа и исследования.

Список литературы

1. Самостоятельная работа и академические успехи. Теория, исследования, практика. /Материалы пятой международной научно-практической конференции (Минск, 24-25 марта 2005г.) /Белорусский государственный университет. Центр проблем развития образования. Мн.: Пропилеи, 2005. - 360с.

2. Методика преподавания психологии: конспект лекций. Режим доступа: <http://www.e-reading.org.ua/bookreader.php/98177/>

Metodika_prepodavaniya_psihologii__konspekt_lekciii.html

МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРОЦЕССА ОБУЧЕНИЯ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ В ВУЗЕ

Белявский Ю. В., Леонова А. В., Гончарук И. П. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Многоаспектность образовательного процесса, специфика решаемых задач обучения и воспитания, формирования и развития личности в образовательной среде в современных условиях требует особого подхода к методическому обеспечению процесса обучения.

Повышение качества методического обеспечения процесса обучения в вузе ориентировано на создание организационно-педагогических условий, которые состоят в сущностной перестройке программ, методов и форм обучения и, соответственно, повышении требований к квалификации и мотивации профессорско-преподавательского состава на всех уровнях. В связи с этим меняется структура управления, распределение функций и содержание деятельности педагогических коллективов вузов.

Актуальность поставленной проблемы определяется осмыслением организации методического обеспечения процесса обучения как одного из основных механизмов в построении инновационных образовательных систем; осознанием его как социально-педагогического феномена.

Проблема состоит в разработке теоретических основ организации методического обеспечения процесса обучения в вузе с учетом современных тенденций развития, новой социально-экономической ситуации, модернизации высшего образования, требующей формирования высокого уровня образованности, компетентности и развития профессиональных способностей специалистов.

Повышение качества методической деятельности в вузе становится эффективным инструментом управления квалификацией специалистов и его неуклонного совершенствования только тогда, когда она является системной и охватывает все стороны процессов обучения и воспитания.

Методическая система формирования учебно-методических комплексов (УМК) будет эффективна только тогда, когда УМК, постоянно и систематически совершенствуясь, ориентирован на активное взаимодействие преподавателя со студентами и побуждает обучающихся не только усваивать, но и анализировать учебную информацию. В свою очередь, частная методика, частью которой является УМК, должна быть целостной, логичной, взаимосвязанной с другими дисциплинами и направлена на формирование высококвалифицированного специалиста.

Роль УМК проявляется во внедрении инновационных средств и методов, учитывающих специфику специальностей, что реально влияет на качество подготовки будущих специалистов. Именно высококачественное методическое обеспечение процесса обучения в разработанной системе методической деятельности вуза, ориентирует студентов на конечную цель обучения - стать

специалистом, конкурентоспособным в социокультурном обществе.

Таким образом, выявленные тенденции развития высшего профессионального образования в современных социокультурных условиях требуют такого методического обеспечения процесса обучения, которое включает в себя разработку компетентностного подхода, формирование компетенций будущих специалистов в рамках учебной деятельности, гарантирующего успешную подготовку высококвалифицированных специалистов, отвечающего требованиям времени - а именно: учебные программы дисциплин должны строиться не только на хорошем традиционном уровне, а содержать в себе новые инновационные подходы - построение программ на блочно-модульной основе, с включением технологических карт, с оценкой результативности обучения на балльно-рейтинговой основе.

Принципиальные изменения, происходящие в системе высшего профессионального образования, существенно повысили требования к организации методической деятельности вуза. Кардинальной перестройке подвергаются все компоненты традиционной системы методической деятельности в профессиональной школе: ее цели, содержание, формы, методы и условия, обеспечивающие внедрение новых разработок в практику преподавания.

Новая система методической деятельности должна обеспечить:

- переход на новую модернизированную систему подготовки будущих специалистов;
- создание пакета методических документов и комплексов, выстроенных в соответствии с требованиями новой организации процесса обучения, в том числе и по модульному принципу;
- обучение по интегрированным программам;
- творческое развитие личности будущего профессионала;

Анализ организационных условий повышения качества методического обеспечения процесса обучения показал, что:

- процесс обучения в вузе ведется на базе современных образовательных технологий, использующих как новые (ресурсы Internet), так и традиционные информационно-методические источники: фонды научной библиотеки и издаваемую учебную и научную литературу, которые не конкурируют, а дополняют друг друга, обеспечивая тем самым высокое качество подготовки специалистов.

- качество образовательной программы проявляется в качестве каждого из ее элементов (учебный план, методическое обеспечение процесса обучения, присутствие творчески активных преподавателей). В учебном плане это и сбалансированность учебной информации по циклам и модулям, позволяющая выявить макроструктуру знаний и последовательность формирования профессионального сознания от освоения общего и фундаментального к конкретному.

- качество методических разработок удовлетворяет студентов вуза, наиболее востребованы методические пособия на основе интерактивных компьютерных

технологий, что является неумолимым требованием времени;

Дипломное проектирование является завершающим этапом учебного процесса в вузе. Во время дипломного проектирования студент выполняет выпускную аттестационную работу, оформляемую в виде дипломного проекта или дипломной работы с научной направленностью. Средний объем дипломного проекта: пояснительная записка на 100 - 120 страницах и графическая часть на 9-11 листах формата А1. Защита аттестационной работы происходит в Государственной экзаменационной комиссии.

Важное место в системе подготовки инженера занимают также учебная и производственные практики, обеспечивающие связь теоретического обучения с инженерной производственной деятельностью. Во время практик студенты закрепляют теоретические знания, полученные в вузе, изучая опыт работы предприятий, овладевая производственными навыками и передовыми методами труда по специальности.

Список литературы: 1. Бабанский Ю. К. Интенсификация процесса обучения. М. Знание, 1987. -710 с.; 2. Янушевич Ф. Технология обучения в системе высшего образования. Пер. с польского О.В. Долженко -М.: Высшая школа, 1996. -135 с.

МЕТОДОЛОГИЯ НОВОЙ ДИСЦИПЛИНЫ «СТАНДАРТИЗАЦИЯ И СЕРТИФИКАЦИЯ СТРОИТЕЛЬНОЙ ПРОДУКЦИИ» ДЛЯ СПЕЦИАЛЬНОСТИ «МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНИЗАЦИИ»

Беляев С.В., Логинова Л.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Дисциплина обеспечена необходимой методической базой: лекции и их электронные версии; методические указания к практическим занятиям и их электронные версии, которые предоставляются студентам; практические занятия обеспечены методами и средствами испытаний и контроля в соответствии с требованиями по сертификации строительной продукции.

В курсе лекций рассматриваются «Основы стандартизации», «Стандартизация в строительстве», и «Основы сертификации на Украине» и на практических занятиях и «Сертификация строительной продукции».

Курс лекций начинается с модифицированного нами определения миссии стандартизации: «Стандартизация – это профессиональная деятельность специалистов в области стандартизации для установления и применения правил с целью упорядочения деятельности в конкретной области на пользу и при участии всех заинтересованных сторон для достижения всеобщей оптимальной экономии при соблюдении условий эксплуатации и требований безопасности и это непрерывный процесс основывающийся на объединенных достижениях науки и техники и практического опыта и определяющий основу настоящего и будущего развития и идущий неразрывно с прогрессом».

Затем приглашаем каждого студента запомнить и пересказать это перед аудиторией «на память». И после этого у студентов непроизвольно

«выскакивают» ответы на руководительского характера вопросы преподавателя, который «в роли» любознательного ученика: человеческая мысль материальна? Как называется коллективная человеческая мысль? Эгрегор – что это? Существует ли эгрегор коллективной человеческой мысли по профессиональной деятельности? В каких профессиях? Можно ли «подключаться» к информационно-энергетическому эгрегору коллективной мысли и получить информацию или энергию? А вы переводили немощного человека через автодорогу? Пропускали впереди себя человека в очереди? И что почувствовали? Как бы выглядела сейчас наша Планета если бы мы «с молоком матери» впитали в себя определение миссии специалистов по стандартизации и в сравнивали степень соответствия ей своих поступков и («мечтайте осторожно – мечты сбываются!») мыслей? Почему жизнь каждого из нас нацелена на благо личного «эго»? Какие правила «...на пользу и при участии всех заинтересованных сторон...» можно предложить в данной конкретной аудитории на наших занятиях? А внутри вашей группы? А на факультете, институте, в академии, в Одессе, на Украине, на нашей Планете, в нашей Вселенной, в наших семьях? Если деятельность идет на пользу высшей системе, всегда ли она обеспечивает «автоматически» пользу всем ее подсистемам? А если бы не было деятельности по стандартизации – могла ли появиться вообще возможность профессиональной подготовки специалистов в стенах университетов? А если предположить, что все технические университеты ведут подготовку специалистов по всем профессиям изучая только определенную часть одного единственного предмета – то как он называется? Как используя только два слова возможно отразить все профессиональные обязанности любого специалиста в технических видах деятельности? Какой объем технической документации потребовалось бы хранить и применять на предприятиях если бы не было деятельности по стандартизации?

И звучат правильные ответы! И непроизвольно покачиваются вверх-вниз подбородки! Не верите? И не верьте! Проверьте!

Здесь же, на первой лекции, мы устанавливаем правила: студент университета обязан приходить на лекции уже подготовленным к занятиям; преподаватель не обязан дважды повторять того, что при сосредоточенном внимании могло бы быть усвоено студентами сразу; к следующей лекции необходимо не просто прочитать весь конспект курса, а «вчитываться» вслух в его содержание до тех пор, пока язык перестанет «спотыкаться»; запоминать не требуется; на лекциях студентам необходимо докладывать содержание вопроса и отвечать на вопросы аудитории и если у студентов нет вопросов – их всегда будет достаточно у преподавателя; «доклад» оценивается «отлично»: язык не «спотыкается» на терминах; есть зрительный контакт с аудиторией; взгляд только иногда «бросается» в текст конспекта, речь благозвучна и различима; «удовлетворительно»: взгляд зафиксирован на конспекте, зрительного контакта с аудиторией нет, имеются трудности произношения; выполняющие правила получают «автомат».

Группа разделилась на «пропускающих», «присутствующих» и «работающих», которые стремились «докладывать» на каждой лекции и ни разу мне не пришлось кого-либо из них специально «вызывать».

ОРІЄНТАЦІЯ ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ НА ГУМАНІСТИЧНІ ДУХОВНІ ЦІННОСТІ ТА ІДЕАЛИ

Берестецька Т.А. (*Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна*), **Старовойтова І.І.** (*Одеський національний університет імені І.І.Мечникова, м. Одеса, Україна*)

Гармонізація суспільного життя та громадська злагода є важливими умовами ефективного розвитку держави. Але значна поляризація поглядів і ціннісних орієнтацій відбувається у царині національного життя. І хоча сьогодні є певні наукові досягнення з цієї проблеми (М.Мамардашвілі, В.Зінченко, О.Бочковський, А.Дашдаміров, Л.Дробижева, Е.Фром, М.Коул, С.Арутюнов, У.Альтерматт, Е.Девідсон та ін.), недостатньо розроблені питання сутності, структури і чинників розвитку ціннісних орієнтацій, етнічної та національної ідентифікації та самоідентифікації. А усвідомлення себе представником і носієм таких етнокультурних проявів і складає психологічну сутність національної, етнонаціональної самосвідомості. Такі обставини негативно позначаються на розв'язанні багатьох практичних питань суспільно-політичного життя держави, належного розвитку тенденцій до консолідації суспільства, у всіх сферах духовного життя і психічного здоров'я людей.

Виховання "вписується" у план загального культурного розвитку людини, про що свідчить філософсько-антропологічний дискурс, тому виховний чинник залучається до головних механізмів розвитку соціуму. Природно, що на кожному етапі становлення української державності система виховання набирала все більш чітко окреслених національних ознак, всотувала в себе кращі здобутки філософських спостережень і висновків, національного світовідчуття і світосприймання, осмислювала свою мету, завдання та історичні перспективи.

Не викликає заперечення думка, що оскільки виховання особистості – організований суспільством вплив на індивіда, воно зацікавлене у формуванні відповідних людських якостей. Водночас будь-який сучасний соціум не може розвиватися без визначених ідеалів, цінностей, шляхів і методів їх реалізації. Таким чином, національне постає засобом включення особистості в суспільне буття і саме такі спрямування виховної системи дають змогу сформувати риси національного характеру, національний образ світу, ментальність, світогляд особистості, розуміння нею своєї ролі та місця у процесах державотворення.

Виховання – це необхідна форма вдосконалення особистості, яка ґрунтується на основі засвоєння нею матеріальних і духовних пластів культури, це потужний чинник формування національної еліти. Про це йдеться у працях сучасних українських дослідників М. Култаєвої, В. Андрущенка, В.Кременя, М.Коноха, В.Лугового, В.Лутая, І.Надольного, що висвітлюють проблему демократичного та національно-патріотичного виховання з філософсько-антропологічними акцентами і зазначають найефективніше здійснювання виховання під час навчально-виховного процесу. Саме через освіту йде

цілеспрямований процес соціалізації індивіда, його становлення як особистості та громадянина. Система освіти продовжує залишатися одним із головних соціальних і моральних бастионів будь-якої країни, здатним консолідувати націю, найважливішим інструментом успішного здійснення соціально-економічних реформ.

Сьогодні українська філософська антропологія, філософія освіти, філософія виховання та педагогіка працюють над побудовою цілісної системи національного виховання, спрямованої на формування ініціативної, відповідальної, духовно багатой особистості з почуттям власної гідності, розвинутою творчою активністю та критичним мисленням, проте ...ми досі не маємо чіткої концепції національного виховання. Головними положеннями національного виховання є такі: національне виховання залучає особистість до фундаментальних національних цінностей, воно увічніює в підростаючих поколіннях як специфічне, самобутнє, що є в кожній нації, так і загальнолюдське, спільне для всіх націй світу. Національне виховання базується на традиціях, звичаях, ментальності народу, його етнічній і національній самосвідомості.

При розгляді основних вимог до процесу національного виховання, до його змісту, організації, форм, методів можна виділити засадничі принципи гуманізації та демократизації виховного процесу, взаємодії родини та виховного закладу, природовідповідності, культуровідповідності, безперервності, диференціації, індивідуалізації та цілісності виховного процесу, принцип особистісно орієнтованих виховних впливів, аксіологічний принцип. У нормативних актах і наукових концепціях ставиться наголос на пріоритеті культуротворчості виховного впливу та на принципі культуровідповідності. Одже, філософсько-культурологічний сегмент національного виховання має бути виписаний із врахуванням надбань української культурології, українознавства та мистецтвознавства.

ФОРМОТВОРЕННЯ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ДІСЦИПЛІНИ «СКУЛЬПТУРА» ДЛЯ СТУДЕНТІВ II КУРСІВ АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНЬОГО ІНСТИТУТУ

Бордюжа Т.В. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*)

Уміння побудувати виконання просторового об'єму як формотворчого елемента скульптури є надзвичайно важливим у професії архітектора. Виступаючи у різноманітних зв'язках з об'ємом самого скульптурного матеріалу, просторий об'єм став невід'ємним пластичним засобом скульптури ХХІ ст.. Діалог форми і простору може проявлятися у різноманітних зв'язках.

Освоєння досвіду етнічної скульптури привело до включення просторових пауз (які раніше сприймалися як звичайні пусті проміжки між фігурами) у структуру скульптурних композицій як їх формотворчого елемента. Так

утворився просторий об'єм як «антиформа» - інтервал між матеріальними об'ємами.

Скульптурний засіб антиформи дав можливість у пластичному об'ємі поєднати земну матеріальність світла.

Просторовий об'єм як інтервал між пластичними формами має реальну пластичну силу, як і об'єм глиняний, бронзовий чи мармуровий. Від правильного використання цього об'єму залежить успіх скульптурного твору.

Поняття ажурі відокремлюються у скульптурі як більш плоске бачення ділянки «антиформи». Ажур є різновидом просторового об'єму, але порівняно малої глибини. Окреслення пластичної форми, контуром зближає скульптуру з графікою, запозичуючи у неї гостроту образної виразності.

Основні можливості простору як засобу виразності скульптури, може використовувати студент у своїй роботі. Розуміння цих засобів вкрай необхідно студентам для здійснення інтерпретації художніх образів скульптури на заняттях.

Правильно передати зображену натуру означає не просто правильно виліпити її складові, а й розмістити їх так, щоб кожна деталь зайняла своє місце.

Моделювання її основних тримірних параметрів і пошуку її пластичного вирішення відповідно до натури. Моделюваний пластичний матеріал потрібно узагальнювати, приводячи у відповідність другорядний до головного, виявляючи важливі акценти шляхом чіткого виділення важливих форм та приглушення другорядних.

Стадія завершення потребує внесення в роботу такого важливого і необхідного елемента як одухотворення та емоційне наповнення створюваного образу. На цьому завершальному етапі роботи необхідно проникнути в емоційну сферу образу та знайти відповідні уточнення деталей.

ПРО УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ СТУДЕНТІВ, ЩО ЗАКІНЧИЛИ ТЕХНІКУМ

Бредньова В.П., Сидорова Н.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

На сучасному етапі в кінці першого десятиріччя ХХІ ст. продовжується процес модернізації усіх галузей діяльності, у тому числі і в освіті. Вища освіта не лише підготовує кадри, як про це вважають, а ще й виконує важливу соціальну задачу – розв'язується проблема зайнятості населення, тому багато освіти не буває. Професійна освіта – це процес оволодіння певним рівнем знань, вмінь та навичків з досягненням позитивних результатів, що супроводжується підвищенням загальноосвітнього рівня того, хто вчиться, тому питання якісної підготовки фахівців виходить на перше місце.

Колектив кафедри нарисної геометрії та креслення ОДАБА докладає багато зусиль для того, щоб допомогти студентам у засвоєнні дисципліни «Інженерна графіка». Учбове навантаження для студентів, що закінчили технікум,

наступне: в першому семестрі – лекції 12 год, практичні заняття – 24 год, 5 контрольних графічних робіт, у другому семестрі – 24 год практики, 5 контрольних графічних робіт та 1 РГР. Контрольні заходи по семестрах – екзамен та диференційований залік відповідно. На протязі кожного семестру студент повинен виконати альбом креслень, що є індивідуальною оцінкою набутих практичних графічних навичок студента. Вже на протязі багатьох років діє навчально - методичний комплекс, який додержує конспект лекцій, практикум, навчальні посібники з грифом МОНУ. На наш погляд, для студентів, що закінчили технікум, значну роль відіграє їхня вмотивованість на навчання та самостійність – це здатність систематизувати та регулювати самостійно свою діяльність. Для цього потрібно було спочатку провести практично індивідуальну роботу майже з кожним студентом окремо.

У 2010-2012 р.р. проводились спостереження за успішністю студентів 8 академгруп загальною чисельністю до 200 студентів. Відмітимо, що у першому семестрі, як правило, здобували позитивні оцінки майже 70% студ. За результатами диференційованого заліку у другому семестрі «відмінні» та «добрі» результати показали лише біля 38% студ., що, на наш погляд, по-перше, було зумовлено відсутністю необхідної мотивації (наприклад, відсутністю стипендії і необхідністю працювати) а, по-друге, майже удвічі зросла кількість пропусків занять.

На заключення необхідно підкреслити, що, по-перше, графічна підготовка є невід’ємною складовою технічної освіти сучасного фахівця, майбутнього інженера-будівельника. Досить важливе значення має вибір таких методів та форм навчання, що підвищать мотивацію студентів до навчання і дозволять ефективно та результативно формувати якісну графічну підготовку та освіченість студентів-першокурсників. Інтегральна характеристика тріади «знання – вміння – навички» виходить на перше місце у загальній професійній підготовці, тому, враховуючи творчий характер освітньої діяльності, всьому професорсько-викладацькому корпусу необхідно шукати нові ресурси для підвищення якості освіти, удосконалювати форми навчальної діяльності, оновлювати та поглиблювати зміст дисциплін з урахуванням можливостей комп’ютеризації та інтернету. Таким чином, безумовно, підвищення рівня якості графічної підготовки, як і в цілому рівня освіти, сприяє подальшому інтелектуальному розвитку української нації, а також її інтеграції у європейський та світовий освітній та науковий простір.

Література: 1.Батенькіна О.В., Андреев А. Знания или компетенции?//Высшее образование в России. №2. 2005. 2.Бредньова В.П. Нарисна геометрія. Конструктивні та прикладні задачі з елементами теорії. Навч. посібник (з грифом МОНУ) для вищих техніч. навч. закл.- Одеса: Астропринт, 2010.- 196с. 3.Блохин Н.В. Психологические основы модульного профессионально ориентированного обучения: Методическое пособие / Н.В. Блохин, И.В. Травин. Кострома, 2003. 4.Бредньова В.П. До формування геометричного світогляду студентів-першокурсників.- Одесса: Сб. научн. трудов «Региональные проблемы архитектуры и градостроительства», 2005.-с.384-385. 5.В.П.Бредньова, В.С.Марченко, Н.В.Сидорова Про удосконалення науково-педагогічних підходів до методології викладання курсу «Основи нарисної геометрії»

для студентів спеціальності «Образотворче мистецтво» - Одеса: Матеріали XIV між нар. наук.-метод. конф. «Управління якістю підготовки фахівців» -2009, стор. 36-38.
6.БредньоваВ.П., МарченкоВ.С., СидороваН.В. Про дослідження якості графічної освіти студентів-першокурсників будівельних спеціальностей. - Харків: Праці VI міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми геометричного моделювання». - 2009, стор.266-268

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ ПРИ КОМПЛЕКСНОМУ ВИКЛАДАННІ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Бунякіна Н.В., Стороженко Д.О., Дрючко О.Г. *(Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, м. Полтава, Україна)*

Сучасна вища освіта вбачає головним своїм завданням «озброєння» майбутніх фахівців методологією творчого перетворення світу. Процес творчості охоплює насамперед відкриття нового: нових об'єктів, знань проблем і методів розв'язання цих проблем. У зв'язку з цим проблемне навчання як творчих процес є процесом розв'язання нестандартних науково-навчальних завдань нестандартними методами.

Проблемне навчання вимагає широкого застосування проблемних методів навчання.

Натрапляючи на нову, незрозумілу, проблему людське мислення відбувається за схемою: висунення гіпотез, обґрунтування та перевірка їх, що є необхідною складовою саме творчого мислення. Змістовний аспект проблемного навчання відображає суперечності, які закономірно виникають у процесі наукового знання, навчальної чи будь-якої іншої діяльності. Ці суперечності й становлять джерело руху та розвитку в будь-якій сфері.

Особливістю проблемного навчання є також те, що воно змінює мотивацію пізнавальної діяльності: провідними стають пізнавально-спонукальні (інтелектуальні) мотиви. Інтерес до навчання виникає у зв'язку з проблемою і розгортається в процесі розумової праці, пов'язаної з пошуками та знаходженням рішення проблемного завдання. На цих засадах виникає внутрішня зацікавленість, що перетворюється у чинник активізації навчального процесу та ефективності навчання.

Формування мотивів — лише одне із завдань проблемного навчання, успішність якого визначається логікою та змістом діяльності студента. У процесі розв'язання нестандартних завдань виникає необхідність створення проблемних ситуацій.

Серед великої низки проблемних ситуацій, в основі яких лежать суперечності, найбільш характерні для пізнавального процесу такі:

- практично доступний результат і відсутність теоретичного обґрунтування;
- суперечності між великою кількістю фактичних результатів та відсутністю методів їх обробки й аналізу.

Ці проблемні ситуації використовуються при комплексному викладанні хімічних дисциплін на кафедрі хімії Полтавського національного технічного

університету імені Юрія Кондратюка.

Студенти спеціальності «Екологія, охорона навколишнього середовища і збалансоване природокористування» послідовно вивчають хімію (загальну та неорганічну), органічну хімію, аналітичну хімію, біогеохімію, ґрунтознавство, санітарно-хімічний аналіз, фізичну хімію, хімію навколишнього середовища та методи дослідження його забруднення.

Під час викладання перших трьох дисциплін у студентів формується база знань і навичок експериментальної роботи. При виконанні лабораторних робіт з біогеохімії і ґрунтознавства студенти, застосовуючи раніше набуті знання, проводять аналіз ґрунту зі своєї присадибної або дачної ділянки. Вони зацікавлені в тому, щоб вивчити властивості конкретного ґрунту, на якому вирощуються овочі та фрукти для власного споживання. В результаті проведених досліджень накопичується експериментальний (фактичний) матеріал, пояснити який студентам дуже важко. Окрім того, практично доступний результат аналізу ґрунту, одержаний своїми руками, не має теоретичного обґрунтування, оскільки не вистачає теоретичних знань.

Ця проблемна ситуація вирішується при викладенні лекційного матеріалу і під час написання та захисту курсової роботи з дисципліни «Ґрунтознавство».

Така сама проблемна ситуація виникає і при дослідженні питної води, яку студенти аналізують під час виконання лабораторних робіт з санітарно-хімічного аналізу. Зразки питної води студенти відбирають в своєму місці проживання з колодязя, свердловини чи системи центрального господарсько-питного водопостачання. Вони зацікавлені знати, чи відповідає якість аналізованої води гігієнічним вимогам, що визначають придатність води для питних цілей. Так як питна вода безпосередньо впливає на стан здоров'я людини, то дуже часто студенти зацікавлені у проведенні не одного аналізу питної води, як вимагає робоча навчальна програма, а декількох, котрі вони проводять для своїх рідних і знайомих.

Отже, проблемне навчання у вищому навчальному закладі при комплексному викладанні хімічних дисциплін активізує навчальний процес та збільшує ефективність навчання, що забезпечує засвоєння майбутніми фахівцями систем знань, умінь та навичок на рівні державних і міжнародних стандартів.

СПЕЦИФИКА ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ ЗАОЧНОЙ ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ

Бурлак Г.М., Вилинская Л.Н., *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Во время обучения студентов на заочном отделении имеется возможность интеграции теории и практики в процессе получения и применения знаний и умений. При подборе материала, выносимого на установочную сессию необходимо руководствоваться требованием профилирования читаемой дисциплины в соответствии со специальностью студента. В связи с ограниченным количеством часов, необходимо материал, выносимый на лекции

по физике, ориентировать на обеспечение межпредметных связей. В первом семестре в лекционном материале акцентируется внимание на понятиях, используемых для дальнейшего изучения курсов «Теоретическая механика» и «Соппротивление материалов». Во втором семестре делается упор на понятия и законы постоянного и переменного тока для последующего изучения дисциплины «Электротехника». При разработке заданий для самостоятельной работы студентов заочного отделения необходимо учитывать будущую специальность студентов. Две задачи в предлагаемой контрольной работе первого семестра для студентов-заочников специальностей 6.060101, 6.060103 имеют строительную специфику.

Чаще всего вопросы у студентов-заочников появляются не на установочных занятиях, а уже в процессе выполнения контрольной работы и при подготовке к сессии. Сведенное к минимуму число лекций и лабораторных работ создает трудности для большинства студентов первого курса в изучении необходимого материала по дисциплине и не позволяет эффективно выполнить самостоятельную работу. Широкие возможности в повышении качества работы над учебным материалом открываются с использованием сети Интернет. Использование сайта кафедры физики в самостоятельной работе студентов заочного отделения позволяет, во-первых, расширить информационную базу студентов; во-вторых, дает возможность использовать элементы дистанционного обучения, что повышает эффективность обучения. Также появляется возможность онлайн консультаций студентов. Очевидно, необходимо дальнейшее расширение доли дистанционного обучения для студентов заочной формы обучения.

СИСТЕМА УЧЕБНЫХ УПРАЖНЕНИЙ ПРИ ОБУЧЕНИИ ЖИВОПИСИ

Валюк Ю.П. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Разнообразная и повседневная система упражнений приводит к прочному и осознанному усвоению знаний и умений. Необходимость упражнений, как средств учебно-творческого процесса состоит в создании условий для осуществления формирования умений и навыков, постоянного тренажа восприятия и практической деятельности в учебной живописи. Упражнения позволяют приобрести прочные знания лишь в ходе сознательного систематического усвоения и зависят от последовательности изучения и закрепления в практической деятельности. Большое значение имеет методически верное построение системы упражнений, отвечающая психолого-педагогическим требованиям и постепенного, поэтапного формирования знаний, умений и навыков. Поэтапное изучение нового материала позволяет определить, какими видами упражнений необходимо пользоваться и как их собрать в одну стройную систему для прочного овладения знаниями, умениями и навыками в техническом совершенствовании живописи.

Подготовительные упражнения являются неотъемлемой частью над каждым учебным заданием и на любом этапе обучения.

Кратковременно – тренировочные упражнения приучают к конкретному, внимательному отношению в практической деятельности. Цели и задачи кратковременных упражнений:

1. Закрепление ранее полученных знаний;
2. Воспитание в себе особого художественного, а константного видения натуры.

Длительные учебно-творческие упражнения синтезируют ранее полученные знания умения и навыки, требующие комплекса учебных задач к приведению изображения к целостному образу.

Цели и задачи учебно-творческих упражнений:

1. Анализ и синтез изображаемого объекта;
2. Закрепление и усвоенных знаний умений и навыков;
3. Овладение методом ведения долгосрочной постановки опираясь на теоретические знания и знания в области техники и технологии живописи;
4. Воспитание целостного видения натуры, нахождения её образной характеристики.

О МЕТОДИКЕ РАЗВИТИЯ МЫШЛЕНИЯ С ПОМОЩЬЮ ГРАФИЧЕСКИХ ОБРАЗОВ

Викторов А.В. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Если сегодня предмета черчение в школе нет, то когда, как и где может сформироваться будущий инженер-конструктор? Школьное время упущено. Известный факт – всему свое время. Время, когда человек скажет первое «я», затем произнесет первое слово, напишет первую букву и т.д. Сейчас с черчением школьник встречается только в ВУЗе, а ведь язык графики – это как речь, нужно начинать говорить своевременно, не правда ли? Разговорная речь и язык графики продукты второй системы человека по И.П. Павлову. Умению мысль изображать в виде образов на бумаге полезно, наверное, начать обучать в школе, тогда и эффективность развития инженерного мышления будет выше.

Объясните, пожалуйста, «Как может развиваться инженерное дело (имеются в виду все области науки и техники, где требуется конструирование) без умения придумывать новые конструктивные решения или хотя бы умения понимать конструктивные решения, предлагаемые другими. Понятно, как не просто создать в мозгу объемный образ, какого либо инженерного сооружения. В голове работает этакый преобразователь в 3D изображение. Нужно немало постараться педагогам ВУЗа сейчас, чтобы эта особенность мышления начала работать. Справедливости ради следует отметить, что у некоторой части студентов этот процесс происходит долго, болезненно и не всегда достаточно эффективно. Время упущено. Именно поэтому была разработана методика развития мышления с помощью графических образов. Типичные проблемы с

главнейшими элементами нашей психики: ощущением, представлением и понятием. Если, хотя бы, что то работает на эффективную конструктора. А сейчас в школе черчения нет, поэтому причины проблем понятны.

Принято считать, что - мир состоит из трехмерных тел. Но, не правда ли ощущениями мы воспринимаем только одни поверхности (экспериментальная технология). Мир для глаза ничем не отличается от зеркального изображения, а картинку мира мы иллюзорно воспринимаем как трехмерную реальность. Устройство психического аппарата и опыт его использования позволяют нам так воспринимать мир. Поэтому была разработана и внедрена методика «Развития мышления с помощью графических образов», помогающая по плоском чертежу увидеть трехмерное изображение и наоборот

Полезно рассматривать результаты внедрения методики развивающего обучения с помощью графических образов в учебный процесс. Речь идет о применении тренажера для развития мышления, который так и называется «Развитие мышления с помощью графических образов». Сегодня можно только говорить о предварительных результатах, т.к. для комплексной оценки нужно время. Практика показала, что для эффективной работы с тренажером (брошюрой) нужна все же помощь педагога, как играющего тренера. Для того, что бы где-то подсказать элемент теории инженерной графики, где-то помочь с логикой, а где-то просто поддержать, что бы не опускались руки у обучаемого. Дело вот в чем. Например, я приобрел тренажер для развития мышц, но поставил его в угол и успокоился, жду, когда мышцы сами вырастут. Не правда ли разумно? Так и тренажер для развития мышления, нужны регулярные тренировки, это уже конечно работа.

Из записок Шварценеггера «Я работал с железом, а пот струился по щекам». Для того, чтобы развить мышление тоже необходимо усилие (ну может не до пота), тогда будут результаты.

Рассматривая результаты работы студентов первого курса с тренажером, была разработана методика его применения. Сперва, совместно с педагогом, поиск наиболее понятных для студентов задач и определение возникающих у конкретного студента проблем. Кажется, какие сложности в работе с тренажером. Посмотрел на картинку, и вот он ответ. Но, тренажер разработан так, что с первого раза ответить на все вопросы не получается. Надо еще раз и еще раз возвращаться к пройденному.

Резюме

Исследование показало, что для развития мышления с помощью тренажера необходима систематическая работа. Банальность – тренироваться нужно регулярно, а вначале обязательно под руководством педагога. Полезно выделить в планах кафедры дополнительное время с отстающими студентами.

Возникает вопрос «Может быть наши конструктора нам и не нужны?» Возможно, выгоднее сегодня купить изделие, чем проделать не легкий путь к его созданию. Но, это уже вопросы, не по инженерной графике. А, как преподаватель графики считаю, нам выращивать своих гениев и создать им условия для работы в нашей стране.

ТРАДИЦІЙНА МІСЬКА ОЛІМПІАДА ШКОЛЯРІВ З КРЕСЛЕННЯ

Вікторів О.В. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)

Міські олімпіади з креслення в Одесі мають давню традицію. Традиційно в олімпіаді з креслення беруть участь не лише школярі міста Одеси, але й учні інших міст України, та інших країн. Широка географія дозволяє проводити змагання на високому рівні, а головне, допомагає з'єднати молодь різних країн, захоплену вивченням міжнародної мови якою є мова графіки. Одеська державна академія будівництва та архітектури веде свій відлік годин з 1930, а у 1991 Академія стала членом європейської асоціації університетів, у 1994 р. Академія була ліцензована за вищим IV рівнем акредитації. Дякувати цьому, міські шкільні олімпіади з креслення саме проходять в ОДАБА.

Традиційно у проведенні олімпіади приймають участь ректор Академії д.т.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України Дорофєєв В.С., проректора д.т.н., проф. Клименко Є.В. та к.т.н., доцент Ковров А.В. Таке відношення до олімпіади школярів зі сторони керівництва склалось не сьогодні і воно не випадкове – креслення зараз ахіллесова п'ята школярів. Інженер без креслення -- це не інженер зовсім. Зрозуміло, в проведенні олімпіади приймають участь викладачі кафедри Нарисної геометрії та креслення під керівництвом завідуючого д.т.н. Джугуряна Т.Г.

Але, важливо, що в проведенні олімпіади активно приймають участь студенти (учорашні школярі), причому, на всіх етапах підготовки і проведення цього заходу. Це не тільки організаційна робота виконавців, а це й розробка завдань, і участь в перевірці, реєстрації і нагороджуванні. Для студентів перед олімпіадою проводяться майстер-класи з організації подібного заходу – презентацій, конференцій тощо. На практиці оброблюється вміння працювати у команді. Вміння структурувати організацію закладу, спілкування з учасниками і гостями, приймати участь в перевірці конкурсних завдань разом з педагогами. Як показала багаторічна практика проведення олімпіад, проходить на мажорному емоційному фоні. Досвід роботи студентів в команді залишається з ними на довгі роки і буде корисним в подальшій роботі, не кажучи про те, що їх знання з інженерної графіки обов'язково покращаться.

Тепер про завдання. Умовно, завдання олімпіади школярів з креслення можна розділити на дві групи: перша – типові завдання, в основі яких лежить побудова 3-х проекцій деталі і аксонометрії. Друга група – це завдання на кмітливість, нестандартне мислення, логіку тощо. Зрозуміло, постановка і складність типових завдань першої групи, мов би класичних, теж специфічна, бо кожне завдання має свою родзинку. Перша група завдань вимагає теоретичних знань в межах шкільної програми і навичок користання креслярськими інструментами.

До другої групи входить, наприклад, робота з дротяними моделями, знайти закономірність в зображенні трикутників, зробити розкрій трапеції, підібрати третій вигляд моделі з багатоваріантних пропозицій тощо У цій групі завдань оцінюється уважність, просторове мислення, логіка, неординарність підходу до

завдань.

Олімпіада з креслення в Одесі проходить за активної підтримки керівника управління освіти Одеської міської ради Шубарського В.С.

Як відомо, слово, так само як і малюнок (креслення), є функцією другої сигнальної системи людини за Павловим І.П. Саме тому, відповідно до даних ЮНЕСКО, уміння працювати з графічною інформацією є однією з характеристик інтелекту. Так що ж з інтелектом? Зараз час звернути увагу на проблему – без інженерної графіки не може бути яскравих технологічних проривів у країні. Майбутнє - за інноваційними технологіями. Їх може створити лише грамотний інженерний корпус. Можна поставити собі безглузде питання: «Чому не почати навчати розмовляти, малювати, читати лише у ВНЗ?» Врешті-решт, це мало чим відрізняється від того, що зробили з графічною писемністю у школі. У ВНЗ повинно знайтись місце і час для навчання роботи з графічною інформацією, звичайно, якщо нас цікавить результат – інноваційні прориви в науці і техніці. Зараз починається чергове скорочення годин з інженерної графіки. Звичайно, можна скоротити, якщо є що скорочувати, але вимоги до інженерів сьогодні зростають. У цілому, більшість шкіл не має креслення – це факт (лише де-інде факультатив). Адже, ВНЗ повинен підняти студента спочатку до рівня школи, а потім вже давати рівень академії. Загальний висновок – в школах кресленню бути!

УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНАЯ РАБОТА В ИНСТИТУТЕ ИНЖЕНЕРНО-ЭКОЛОГИЧЕСКИХ СИСТЕМ

Витюков В.В., Семенов С.В., Олексова Е.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Учебно-воспитательная работа со студентами это очень сложный многофакторный процесс, состоящий из множества нюансов. Решение каждого возникающего вопроса требует привлечения сотрудников с определенными способностями и чертами характера. Для обеспечения своевременного реагирования и возможности предотвращения негативных проявлений в институте проведена работа по поэтапному переходу к следующей функциональной схеме учебно-воспитательной работы.

Для создания данной схемы был проведен анализ связей, взаимодействия между подразделениями и общественными организациями института, выявлены позитивные и негативные тенденции, в результате чего разработана функциональная схема учебно-воспитательной работы, которая позволяет более эффективно оказывать влияние на учебно-воспитательный процесс. Особое внимание уделяется особое внимание студентам бакалавриата. В схеме предусмотрен контроль со стороны деканата, кафедр, и кроме того постоянный контроль со стороны специально созданной структуры: старшего куратора института, ответственных кураторов по специальностям (ТВ и ВК) и кураторов каждой студенческой группы.

профкомом, студ. советом общежития проводит учебно-воспитательную работу.

С целью накопления, обработки и предоставления администрации своевременной и объективной информации была создана группа сбора информации и анализа.

Для обеспечения учебного процесса современной информацией, создания лабораторной базы, стимулирования студентов и преподавателей была создана группа ответственных по работе с фирмами. Это позволило ежегодно организовывать проведение на базе ИИЭС конкурсов дипломных проектов с использованием оборудования и методик расчета ведущих фирм мирового и европейского уровня.

РОЛЬ ОЛИМПИАД ПО НАЧЕРТАТЕЛЬНОЙ ГЕОМЕТРИИ В АДАПТАЦИИ СТУДЕНТОВ К УЧЕБЕ И ПОВЫШЕНИИ КАЧЕСТВА ИНЖЕНЕРНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Войцехович И. В., Гобралев Н. Н., Чижик А. Н. (*«Белорусско-Российский университет», г. Могилев, Беларусь*)

Современный рынок труда предъявляет высокие требования к выпускникам технических специальностей высших учебных заведений. При этом всегда имеется устойчивый спрос на творчески развитых, умеющих оригинально и самостоятельно мыслить специалистов. Для молодого инженера очень важно свободно читать и выполнять чертежи, что требует ряда технических навыков и развитого пространственного воображения.

Олимпиада как форма учебного процесса способствует подъему интеллектуального уровня всех её участников. Повышают свою квалификацию преподаватели, подбирая и прорешивая сложные нестандартные задачи. Первокурсники расширяют свой круг общения, знакомясь не только со студентами своего потока, но и со сверстниками с других факультетов, из других вузов. В процессе занятий они приобретают дополнительные знания, опыт общения с руководителем, повышают свой авторитет и самооценку, а значит, легче адаптируются к условиям высшей школы и становятся более успешными в учебе.

Республиканская олимпиада по начертательной геометрии проводится ежегодно. Важным моментом в ней является сочетание обучения студентов в пределах часов, отведенных рабочей программой, с дополнительными занятиями. Так как время подготовки к олимпиаде ограничено, используется многоступенчатая система отбора к ней наиболее способных студентов.

Первый тур олимпиады в Белорусско-Российском университете проходит в ноябре. К этому времени уже пройдено значительное количество тем учебного курса. Первый тур наиболее массовый. В нем принимают участие как студенты, рекомендованные преподавателями, ведущими практические занятия, так и все желающие попробовать свои силы. Студентам предлагается решить одну

задачу двумя способами - с использованием методов преобразования чертежа и без преобразования. Каждый вариант оценивается по десятибалльной системе. Это позволяет выяснить, какие способы решения лучше освоены участниками.

По результатам первого тура студенты отбираются к участию во втором, который проводится в конце декабря. На нем для решения предлагается задача повышенной сложности на построение линии пересечения поверхностей с максимальной оценкой десять баллов. Баллы первого и второго туров суммируются, т.е. максимально можно набрать тридцать баллов. Студенты, занявшие первые три места, получают на экзамене по дисциплине оценку «десять», занявшие четвертое и пятое места - оценку «девять». Это является действенным стимулом к участию в олимпиаде.

Третий тур олимпиады проводится в начале весеннего учебного семестра. В нем, кроме победителей первых туров, участвуют студенты, набравшие достойные баллы, не ставшие призерами, но сдавшие экзамен на высокие оценки. По результатам трёх туров формируется команда для подготовки к участию в республиканской олимпиаде, проходящей в Минске на базе Белорусского национального технического университета.

В период подготовки к ней со студентами дважды в неделю проводятся дополнительные занятия. Можно дать человеку знания, но, к сожалению, нельзя тут же привить ему и умения ими пользоваться. Решение олимпиадных задач требует навыков применения знаний в непривычной, нестандартной ситуации. Лидируют в команде наиболее целеустремленные студенты, умеющие работать самостоятельно с литературой. Для них найденное решение содержит крупицу открытия, становится своего рода победой. Задача преподавателя сводится к тому, чтобы поддержать интерес, оценить оригинальность решений, обеспечить достаточное количество заданий. Важно научить студентов анализировать объемные комплексные задачи, разбивать их решение на этапы. Во время занятий проходит ознакомление с методами решения задач, не рассматриваемыми в курсе лекций.

Участие в олимпиаде по начертательной геометрии является активным методом обучения, позволяет студентам первого курса в дальнейшем более успешно выполнять чертежи по специальности, курсовые и дипломные работы, а значит, повышает качество их профессиональной подготовки.

Применение многоступенчатой системы отбора наиболее способных студентов позволило кафедре «Начертательной геометрии и черчения» Белорусско-Российского университета успешно готовиться к республиканским олимпиадам, в которых ежегодно принимают участие порядка семи-восьми технических вузов Республики Беларусь. Команды университета занимали в 2006г. – III место, в 2007г. – I место, в 2008г. – II место, в 2009г. – IV место, в 2010г. – III место, в 2011г. (уже на международной олимпиаде) – V место.

ЭНЕРГОСБЕРЕГАЮЩАЯ СТРУКТУРА УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Воронин В.А., Кныш А.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Стратегии подготовки специалистов, магистров в ВУЗах ставили основными целями инженерное насыщение курсов подготовки и способность принимать грамотные управленческие решения. С приобретением Независимости, переходом на рыночные рельсы, входом в Евросообщество приоритеты Украины изменились. Энергозависимое государство должно производить продукцию, отвечающую не только стандартам качества, но и соответствовать параметрами энергоэффективности. Последнее обстоятельство возможно лишь при наличии инженерного состава, обладающего качествами и знаниями в области энергоменеджмента. Подготовка будущих специалистов должна носить комплексный характер. Обязательными теперь являются не только наличие учебной дисциплины энергосберегающего характера. Для полного усвоения обязательны курсовой проект с последующей трансформации в магистерскую выпускную работу. Приветствуется online версия работы с проведением встречной проверки и оптимизации принятых конструктивных решений. Практика пилотных учебных курсов указывает на удачное сочетание презентационных лекций, вебинаров и «живых» семинаров специалистов - энергоменеджеров производственных подразделений. Если магистерская работа полностью соответствует ресурсосберегающему характеру, то желательна преддипломная практика соответствующего направления.

С целью оптимизации учебного процесса и хозяйственной деятельности желательны организация, практики бакалавров и привлечение на паритетной основе студентов для проведения проектной деятельности и хозяйственных работ реновационного и санационного характера. Интерес будет обоюдным, поскольку затрагиваются условия и форма проживания студентов в общежитиях.

ХУДОЖЕСТВЕННАЯ ЛИТЕРАТУРА В КОНТЕКСТЕ ПРЕПОДАВАНИЯ УКРАИНСКОГО (РУССКОГО) ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО

Галаган Л.В., Степанюк Г.Н. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Использование произведений мастеров художественного слова в преподавании иностранных языков – давняя традиция, поскольку именно художественная литература является образцом литературных норм и эталоном языковой культуры. Кроме того, во все времена художественная литература играла роль «воспитателя» чувства красоты и гармонии, норм морали и этики, а также идейных взглядов и убеждений. В годы Советского Союза

идеологическая составляющая превалировала даже в ущерб принципам методики преподавания иностранного языка.

Художественный стиль, используемый авторами при написании произведений, находясь в активном взаимодействии с другими языковыми стилями, все же является центром стилистической системы любого национального языка. Именно в силу этих обстоятельств он не должен быть исключен из учебного процесса по изучению иностранного языка.

Сокращение вдвое учебных часов, отведенных на преподавание украинского (русского) языка как иностранного, повлекло за собой перепланирование аудиторного учебного материала в пользу языка специальности и грамматической системы языка. В этих условиях расширение словарного запаса и ознакомление студентов с разветвленными грамматическими структурами может и должно быть перенесено на самостоятельную работу во внеаудиторное время.

Коллектив кафедры языковой подготовки ЦПС приступил к разработке материалов для домашнего чтения, при создании которых, по нашему мнению, должны быть учтены следующие моменты: во-первых, при обучении студентов-нефилологов художественному стилю необходимо отдавать предпочтение малым литературным формам; во-вторых, данные материалы не должны изобиловать лексикой прошлых исторических эпох, а должны отражать нынешнее состояние литературного языка; в-третьих, тематика произведений для домашнего чтения должна, прежде всего, затрагивать именно общечеловеческие проблемы и ценности.

УЧЕБНИК ПО РКИ НА БАЗЕ ТЕКСТОВ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ

Гейна О.В., Высоцкая З.И. (*Одесский национальный экономический университет, г. Одесса, Украина*)

Коммуникативная направленность учебного процесса требует такой системы обучения грамматике научного стиля речи, которая бы сделала ее подлинным инструментом общения, превратила бы грамматику из объекта усвоения в орудие деятельности. Полагаем, что сформировать коммуникативную компетенцию можно только при условии овладения иностранными учащимися тем объемом языкового материала, который необходим для общения на определенную тему в реальных условиях деятельности. То есть коммуникативная компетенция недостижима без достаточного уровня лингвистической компетенции. В то же время обучение научной речи не может являться изолированным участком общего процесса изучения русского языка. Это обусловлено тем, что, с одной стороны, постоянно возрастающая роль научного стиля в речевой жизни современного общества оказывает существенное влияние на развитие языка в целом. С другой стороны, овладение научным стилем речи способствует лучшему усвоению основных общезыковых закономерностей, а потому требует к себе пристального

внимания при обучении русскому языку как иностранному.

Одним из направлений в решении актуальной проблемы поиска путей интенсификации формирования профессиональной компетенции иностранных студентов является создание учебников по русскому языку как иностранному на базе текстов по специальности. Это соответствует общеевропейским рекомендациям по языковому образованию. Тексты по специальности должны являться основой для обучения иностранных учащихся профессиональному общению на русском языке.

Особое значение имеет обучение смысловому анализу текста. Эффективно использовать задания, ответы на которые показывают уровень понимания прочитанного текста. Такие задания должны касаться понимания содержания текста, его тематики, строения текста, умения анализировать его структуру, определять логические связи между частями текста. Составление различного рода планов текстов по специальности в практике обучения является необходимым навыком, который способствует формированию более сложных умений по компрессии и трансформации научных текстов, а значит, способствует выходу в профессиональную речь.

Особое внимание необходимо уделять комментариям к учебным текстам, представляющим собой описание значений и особенностей употребления ключевых слов текста. Комментарии призваны не только активизировать лексический материал, но и существенно расширить сферы его использования. В качестве примеров, иллюстрирующих учебную лексику, могут быть предложены фразы, которые будут служить также стимулирующим материалом для учебных дискуссий на разнообразные темы делового общения.

Очень эффективно изучение каждой темы завершать системой тестовых заданий. С одной стороны, это позволит проверить уровень усвоения как новых, так и ранее изученных моделей научного стиля речи, с другой – даст возможность проконтролировать уровень понимания новых терминов и понятий, значимых для языка специальности. В результате учебный процесс можно вывести на качественно новый уровень, предоставив в качестве завершающих тестовых заданий тесты, не адаптированные в содержательном плане, которые обладают той же степенью сложности, что и задания, предлагаемые на экзамене по специальности.

Учитывая разный уровень подготовки иностранных учащихся, необходимым, на наш взгляд, является дифференциальный характер упражнений: для студентов с высоким уровнем владения русским языком – творческие, со средним – познавательные, низким – репродуктивные. Это позволит индивидуализировать процесс обучения, углубит знания по языку специальности.

Использование традиционной поурочной разбивки, которая базируется на строгом соответствии логике изучения актуальных тем специальности и целесообразности введения новых конструкций научного стиля речи, поможет адекватно использовать предлагаемый материал в учебно-научной сфере деятельности.

Предложенная система разнообразных заданий при создании учебника по РКИ позволит корректировать полученные ранее лексико-грамматические навыки, оптимизировать понимание и запоминание нового материала, совершенствовать умения самостоятельного анализа сложных грамматических явлений, а также предоставит преподавателю большую возможность выбора учебного материала. В зависимости от уровня лингвистической и коммуникативной компетенции конкретного контингента учащихся и целей обучения акцент может быть сделан на репродуктивных или продуктивных, устных или письменных видах работы.

МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ ХУДОЖЕСТВЕННОЕ ПРОИЗВЕДЕНИЕ В ИНТЕРЬЕРЕ И ЭКСТЕРЬЕРЕ

Герасимова Д.Л. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина).*

Дисциплины «Художественное произведение в интерьере» и «Художественное произведение в экстерьере» изучаются на 5 курсе, студентами специальности 7.02020501 «Изобразительное искусство», специализация «Художественное произведение в интерьере и экстерьере». Данный предмет является важным этапом подготовки будущих художников. В настоящее время предусмотрены только практические занятия, что недостаточно для качественного преподавания дисциплины. В процессе обучения будущие художники, должны овладеть общими закономерностями размещения художественного произведения в пространстве интерьера, а также создавать цельную композицию на фасаде. Вопросы зрительного восприятия художественного произведения, учет наилучших точек зрения, правильного освещения, как дневного, так и искусственного являются важным этапом обучения. Вышеперечисленные теоретические вопросы должны рассматриваться в лекционном курсе. Это будет учтено в новом учебном плане: 50% лекций и 50% практических занятий – оптимальное соотношение для данной дисциплины. В связи с тем, что часть студентов, выполняя диплом, размещают работу в интерьере, а часть в экстерьере, целесообразно объединить данные предметы в одну дисциплину: «Художественное произведение в интерьере и экстерьере», что позволит проводить работу с каждым студентом индивидуально, в рамках выбранной на диплом тематики. Подготовлен видеоряд, в котором приводится большое количество примеров размещения художественных работ: монументальных и станковых.

Монументальное произведение искусства по определению зависит от архитектуры, создается «по месту», что ставит перед художником задачу синтеза с интерьером или экстерьером. Не так очевидна связь архитектуры и станкового произведения искусства. Например, станковая живопись имеет двойственную природу: с одной стороны, ее можно изъять из контекста интерьера, сделать предметом изолированного исследования, объектом

рассмотрения, в котором картина будет отделена от предметного мира, но с другой стороны, она существует в союзе с архитектурной средой, т.е. в интерьере. Проблема взаимодействия с архитектурой заключена в самом определении станковой живописи. Станковая живопись, более или менее, изолирована от окружения, в отличие от монументальной, может демонстрироваться в любом помещении. Тем не менее, в истории живописи не раз возникают картины как элемент функционального или декоративного комплекса.

На практических занятиях перед студентами ставятся конкретные задачи: вписать художественное произведение в предлагаемый интерьер и художественно оформить интерьер, стилистически соответствующий заданному произведению. Процесс работы контролируется преподавателем, если необходимо вносятся корректировки. В конце занятия проводится совместное обсуждение. В течение семестра студентам предлагается выполнять, как аудиторные, так и домашние работы. Выполняется курсовая работа в первом и во 2 семестре, последняя, как основа для разработки архитектурной части дипломной работы. Использование мультимедийного видеоряда, постоянная смена заданий, совместные обсуждения, позволяет студентам смелее подходить к выполнению нестандартных практических задач.

Таким образом, художественное произведение, выполненное высококвалифицированным специалистом и размещенное в среде, может стать тонким инструментом организации архитектурного пространства.

О НЕКОТОРЫХ ВОПРОСАХ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПОДГОТОВКИ ИНЖЕНЕРОВ-СТРОИТЕЛЕЙ

Гилодо А.Ю. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Усовершенствование подготовки магистров, специалистов и бакалавров – комплексная задача. Обучение – непрерывный процесс, который начинается с профориентации и заканчивается выпуском дипломированного специалиста. Наши выпускники, имеющие желание реализовать себя в качестве инженера-строителя, имеют два основных направления: первое - работа на стройплощадке и второе – проектная организация. К соискателям работы мастера на стройплощадке сегодня, да и раньше, конкретных жестких требований, кроме опыта работы, не предъявлялось. В то же время проектные организации предъявляют нашим выпускникам чёткие и понятные требования. При собеседовании работодатель задает, как правило, два первых вопроса: умение пользоваться автокадом, либо другими подобными программами для черчения и второй – в каких программных расчётных комплексах работаете (лира, маномат, сканд и пр.).

Для решения подобной задачи в условиях ограниченного учебного времени было бы целесообразно разработать на основе популярных расчетных

комплексов наши учебные курсы практических занятий, которые бы позволили за несколько занятий в компьютерном классе обучить решению конкретных заданий по расчету конструкций, изучаемых во время курсового проектирования. Я имею в виду следующее: подробный разбор методики расчета например стропильной фермы или фундамента, выполненный в курсовом вручную, заканчивается оптимальным проектированием аналогичной конструкции при помощи программного комплекса.

Для повышения качества подготовки магистров необходимо представлять где они будут работать после получения диплома. Структура магистерской работы такова, что сегодня мы готовим научных работников. Но очевидно, что все наукой заниматься не собираются. А на рынке труда их навыки проведения лабораторных испытаний и научных исследований не востребованы. Сравнивая программы подготовки специалистов и магистров приходишь к выводу, что подготовка специалистов для работы в любом месте, кроме научной лаборатории лучше магистров. У специалистов и дисциплины по выбору есть и, самое главное, специалисты пишут дипломный проект, который является итогом всей вузовской подготовки. Те магистры, кто ограничились на 4ом курсе государственным экзаменом и не сделали хотя бы примитивный, но проект, по уровню подготовки уступают хорошему специалисту. Т.е. мы готовим магистров для себя, для внутреннего употребления. Да - это будущие аспиранты, в дальнейшем преподаватели. А что делать тем, кто пойдет на производство, на стройплощадку, в проектную организацию? И для магистров и для специалистов очень важно пройти производственную практику на строящемся объекте или в проектной организации. Сегодняшний магистр – наш будущий преподаватель, через несколько лет зайдет в аудиторию к студентам не поработав хотя бы месяц на стройке. Переход на обучение по Болонской системе и отказ от традиционной сессии для всех породил ещё одну проблему. Студент-отличник за пять лет может ни разу не сдавать сессию, а получить все отметки по результатам тестирования и при этом ни разу не излагая свои мысли в устной форме. Такой «немой» специалист очень удобен на производстве, как исполнитель, но наша задача подготовить и руководителей производства, которые могут чётко сформулировать подчиненным задание, понятно высказать свою мысль, отстаивать своё мнение. Раньше эту функцию частично выполняла сессия. Любой устный экзамен – это тренировка для студента, отстаивающего свою позицию перед преподавателем. За рубежом обязательной составляющей суммарной семестровой оценки служит работа студента в аудитории: выступление на практическом занятии, представление реферата, доклад и пр. У нас в техническом вузе – это защита курсового проекта либо работы. Однако нередко случаи, когда преподаватели проставляют без опроса так называемые оценки-«автоматы» для тех, кто вовремя или в числе первых сдаст курсовой. Учитывая, что курсовое проектирование является основой обучения, может стоит принять решение о запрете выставления оценок без защиты?

ВЧИТИ, КОНТРОЛЮВАТИ ТА ДОВІРЯТИ СТУДЕНТАМ

Гнилицька А.І. (*Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна*)

З точки зору педагогічної психології під поняттям «контроль» слід розуміти навчальну дію, що входить до змісту самого процесу навчальної діяльності студента. Реформа освіти в Україні передбачає впровадження новітніх технологій навчання. Державі необхідні не тільки кваліфіковані та компетентні фахівці, але й особистості.

Слід навчити студента пошуку необхідних джерел інформації, виробити вміння орієнтуватись у потоці інформації.

Інформатизація навчального процесу здійснюється з активним використанням персональних комп'ютерів.

Контроль засвоєння навчального матеріалу є одним з головних показників організації навчання, і він має бути об'єктивним. Контроль знань є водночас фактором навчання і виконує функцію розвитку та стимулювання пізнавальної діяльності студентів.

Практика показує, що особливе місце серед методів контролю займає тестування – науково обґрунтована система тестових завдань, різних за складністю. Переваги тестування значні: охоплюється значний обсяг матеріалу; студенти працюють самостійно; скорочується час на перевірку знань; надається можливість одночасно продіагностувати велику кількість студентів; перевірити широкий діапазон набутих знань; забезпечити індивідуальний підхід; відбувається органічне поєднання навчальної функції та функції контролю.

За допомогою тестів можуть перевірятися: знання основних понять з будь-якої теми; знання з кількох взаємопов'язаних тем з одного предмета чи розділу; знання ключових тем великого курсу.

Кожне питання теоретичне, практичне, кожна тема повного розділу повинна мати загальну оцінку. Слід обов'язково вказувати номери тих питань, при вирішенні яких студент зможе одержати вищий бал (таких комбінацій повинно бути 2-3), або підвищити мінімальну позитивну оцінку.

Творчий характер контролю не дає окремо взятому студенту відчувати себе обділеним увагою викладача, не створює психологічного тиску на студентів, які мають низький рівень підготовки.

ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ І ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Головань В. Г., Головань А.В., Дроздов В.О. (*Військова академія, м.Одеса*)

Проблема підготовки і підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, а отже, ефективності навчально-виховного процесу була і залишається однією з найважливіших у діяльності вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ). Успішне вирішення цієї проблеми значною мірою обумовлює підвищення якості і ефективності підготовки висококваліфікованих військових фахівців.

Особливості сучасних локальних війн і конфліктів вимагають зміни рівня підготовки викладачів, зміни змісту, методики, форм і видів проведення занять, наближеності їх до практичної діяльності випускників як у мирний так і у воєнний час. Тому перед системою військової освіти стоїть завдання якісної зміни професійно-особистих характеристик керівного складу і викладачів ВВНЗ. У зв'язку з цим у системі військової освіти сьогодні відбуваються серйозні зміни: змінюється структура ВВНЗ, з'являються нові спеціальності, за якими необхідно готувати військові кадри. Це свідчить про велику потребу у висококваліфікованих викладацьких кадрах. Нові умови життєдіяльності, військова реформа, що продовжується, викликають необхідність модернізації навчально-виховного процесу у ВВНЗ, і одним з напрямів вирішення цієї проблеми стає вдосконалення системи відбору, підготовки і підвищення кваліфікації викладачів. Сучасні особливості цієї проблеми полягають в наступних чинниках:

1. Різко зростає потреба у військових викладачах високої педагогічної кваліфікації, які добре знайомі з психологією і педагогікою вищої школи, мають відмінну професійну підготовку та знають сучасні вимоги до організації навчально-виховного процесу, а також особливості ведення сучасних бойових дій.

2. Зміна характеру бойових дій прискорює появу нового озброєння та способів їх застосування. Тому навчальний процес у ВВНЗ необхідно будувати за принципами випереджаючої підготовки військових фахівців. Для цього важливо формувати творчий початок в особі викладача, щоб він постійно знаходився в педагогічному пошуку, знав новітні досягнення і перспективи військової справи, педагогічної науки, та ефективно доносив це до тих кого навчає.

3. Соціально-економічні, демографічні та інші зміни в країні і в армії обумовлюють необхідність їх вираховування випускниками ВВНЗ при організації бойової і психологічної підготовки, проведенні виховних заходів з підлеглими в мирний час і управлінні ними в ході ведення бойових дій. Навчити цьому можуть тільки кваліфіковані викладачі, які володіють науковими методами навчання і виховання.

Формування військового фахівця, що відповідає сучасним вимогам, можна досягти за умови дотриманням наукових принципів при його підготовці. Вона повинна включати дисципліни, що відображають новітні методи і засоби управління військами, методи оцінки ефективності розробки, виробництва та експлуатації озброєння.

Виконання наведених вимог багато в чому визначає якість підготовки військових фахівців з вищою освітою і багато в чому залежить від зрілості кафедр, рівня професійної підготовки викладацького складу, якості і стану навчально-матеріальної бази. Тому ретельне накопичення і узагальнення кращого досвіду навчально-методичної, виховної і науково-дослідної роботи кафедр ВВНЗ дозволяє прискорити впровадження в навчальний процес сучасних педагогічних технологій, але остаточний успіх і якість вирішення цих

завдань багато в чому залежать від вироблення єдиного наукового погляду на педагогіку вищої військової школи.

Подальше вдосконалення військової освіти передбачає вдосконалення навчальної і методичної роботи ВВНЗ, розвиток навчально-матеріальної бази і інформаційного забезпечення. При цьому необхідно передбачити комплекс заходів, що забезпечують збереження і зміцнення наукового потенціалу ВВНЗ, збереження найбільш кваліфікованих науково-педагогічних кадрів, колективів і наукових шкіл, які на сьогодні ще мають в своєму розпорядженні ВВНЗ. Основним завданням цих заходів є не тільки збереження, але і відтворення вчених з подальшим нарощуванням науково-педагогічного потенціалу ВВНЗ. Треба передбачити заходи щодо закріплення на кафедрах молодих вчених і надання їм можливостей творчого і службового зростання. Але їх треба ретельно готувати.

Зміцнення викладацького складу ВВНЗ висококваліфікованими фахівцями можливо шляхом комплексного вирішення таких завдань: поєднання процесів навчання і виховання; поєднання навчальної і науково-дослідної роботи; планомірне і систематичне накопичення методичного досвіду; зв'язок з військовими частинами і установами з питань підготовки кадрів; створення і забезпечення нормального морального клімату і творчих умов роботи колективів кафедр.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ ТИЛУ

Головань В.Г., Маміч В.В., Шлапак В.О. *(Військова академія, м. Одеса, Україна)*

Сукупний аналіз внутрішніх факторів впливу на формування компетентності майбутніх офіцерів у сфері військово-економічної логістики дозволив дійти висновку, що для подолання вказаних вище суперечностей НВП з метою підвищення рівня сформованості фахової компетентності і якісної підготовки офіцерів тилу до виконання завдань майбутньої військово-економічної діяльності доцільно застосовувати у НВП такі педагогічні методи, які б стимулювали когнітивну діяльність майбутніх офіцерів тилу і водночас виступали засобом гуманізації військової підготовки.

У свою чергу Б.В. Ількевич, розглядаючи аксіологічні та цільові аспекти військової підготовки з позицій гуманізації суспільства, зауважив, що «в умовах прагнення людей до освіти та професійної культури підготовка військових фахівців повинна відповідати розвитку всіх сфер життєдіяльності людства», і довів, що сформульовані цілі військово-професійної підготовки «визначають якості військовослужбовців, які необхідно формувати (розвивати) в ході навчально-виховного процесу».

Підвищення якості підготовки офіцерів тилу безпосередньо залежить від вирішення як теоретичних так і практичних завдань:

- розробки відповідних педагогічних критеріїв, їх систематизації і приведення до визначеної структури, яка забезпечує органічну єдність і цілісне сприйняття всієї сукупності критеріїв;
- вибір апарату кількісної оцінки стосовно даної системи критеріїв і розробка відповідної методики вимірювання;
- проведення апробації цієї методики для оцінки ефективності зазначених педагогічних процесів;
- адаптація методики для застосування її користувачами.

Таким чином, сформовані окремі завдання дають можливість проводити моніторинг якості підготовки військових фахівців та комплексний аналіз якості підготовки офіцерів тилу. Все це дозволить своєчасно і обґрунтовано вносити зміни у функціонування педагогічної системи вищої військової освіти, а також своєчасно впливати на якість та ефективність підготовки офіцерських кадрів для Збройних Сил України.

ПРОБЛЕМНА ЛЕКЦІЯ ЯК МЕТОД АКТИВНОГО НАВЧАННЯ МАТЕМАТИЧНИМ ДИСЦИПЛІНАМ

Гончаренко С.І., Кирилова Л.О. *(Одеський національний економічний університет, м.Одеса, Україна)*

Упровадження нових інформаційних технологій та математичних моделей в економіку висуває жорсткі вимоги до якості спеціалістів, яких випускають економічні вищі навчальні заклади. Вміння застосовувати математичні методи при розв'язуванні професійних задач, а також вміння самостійно відшукувати та засвоювати корисну інформацію дозволять студентам економічних спеціальностей стати спеціалістами, що задовольняють вимогам світових стандартів.

Багато студентів не бажають перемогти сформований ще в школі комплекс неприйняття математики. Таким чином, перед викладачем постає задача зацікавити студентів математичними науками, а також сформувані у них такі якості мислення, які дозволили би самотужки засвоювати нову інформацію та застосовувати її на практиці.

Використання виключно стандартних форм навчання, таких як читання інформаційних лекцій та розв'язування типових прикладів, не може задовольнити сучасні вимоги.

Розробка та упровадження активних методів навчання, таких, як, наприклад, різних форм проблемних лекцій, дозволить сформувати у студентів чітке уявлення про необхідність вивчення математичних дисциплін, їх місце у формуванні професійних компетенцій.

На відміну від інформаційної лекції, на якій подається та пояснюється готова інформація, що підлягає запам'ятовуванню, на проблемній лекції нове знання вводиться як дещо невідоме, що треба «відкрити». Учбовий матеріал педагог

розкриває у процесі розв'язання суперечливих завдань. На проблемній лекції мислення студентів залучають за допомогою створення проблемної ситуації ще до того, як вони отримали необхідну інформацію, яка є для них новим знанням. Навчальна проблема може мати вигляд теоретичного чи практичного запитання, яке потребує відповіді. Її сутність – у суперечності між наявними знаннями студентів і новими для них фактами, для пізнання яких наявних знань недостатньо.

Лекція стає проблемною при виконанні двох умов:

1. Зміст учбового матеріалу відібраний та структурований з урахуванням принципу проблемності (викладачем розроблена система учбових проблемних задач, що відображають основний зміст лекції).

2. Принцип проблемності реалізований при розгортанні цього змісту безпосередньо на лекції (лекція побудована як діалогічне спілкування викладача зі студентами в процесі розв'язування поставлених проблем).

Наведемо деякі з прийомів, які можна використовувати для створення проблемних ситуацій на лекції з математичних дисциплін:

1. Виникнення проблемної ситуації на початку лекції при розгляді нової теми. Наприклад, перед вивченням множини комплексних чисел студентам пропонується рівняння, яке неможливо розв'язати на множині дійсних чисел.

2. Надання студентам завдання узагальнити факти. Наприклад, розв'язування деяких комбінаторних задач для виведення загальних формул обчислення числа різних комбінацій.

3. Постановка питання, яке має декілька відповідей або способів розв'язування. Наприклад, різні способи доведення теорем, розв'язування задач і т.п.

4. Неповне викладення цікавого для студентів матеріалу з пропозицією самотужки вивчити вказану літературу.

5. Заохочення студентів до висловлення прогнозів, наприклад, в ході розв'язування задач з теорії ймовірностей, побудови графіків функцій тощо.

6. Постановка проблемно-риторичних питань по ходу лекції чи при її завершенні та пропозиція обміркувати, а потім обговорити це питання наприкінці лекції чи пізніше на практичному занятті.

До лекцій проблемного типу відносяться також такі, як лекція із задалегідь запланованими помилками, лекція прес-конференція, лекція-візуалізація, лекція-бесіда.

Проблемне навчання будується в залежності від того, наскільки це допускає учбовий матеріал та рівень підготовки слухачів.

Разом з тим, треба мати на увазі, що проблемне навчання не повинно бути єдиною системою отримання знань. У такому разі студентам довелося би пройти весь той шлях, яке людство пройшло на протязі своєї історії. В ході навчання завжди будуть і тренувальні приклади, і завдання, що спрямовані на просте запам'ятовування матеріалу.

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ АРХИТЕКТУРНОЙ СПЕЦИАЛЬНОСТИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.

Григорьева В.Б. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры г. Одесса, Украина)*

Учёт возрастных и индивидуальных особенностей студентов-«архитекторов» должен осуществляться с ориентировкой на формирование познавательной деятельности, как основного критерия развивающейся личности. Познавательная деятельность студентов данной специальности совершенствуется как на предметах художественно-проектного цикла, так и на базе технических дисциплин.

Развитие познавательной деятельности средствами рисунка является основополагающим принципом обучения в архитектурно-художественном институте. Хотя, тенденции сокращения академических часов на данную дисциплину принесли отрицательный результат. Формирование познавательной деятельности студентов-«архитекторов» ограничивается компьютерными программами и техническими дисциплинами. Такой «перекос» в развитии будущего архитектора отражается на его дальнейшей проектной деятельности.

Личность студента, как относительно устойчивая система поведения, построенная, прежде всего на основе включенности социальный контекст, испытывает на себе влияние ложного мнения о том, что «ручная работа» в проектной деятельности не востребована. К сожалению, в последние годы студенты не осознают важности художественной подготовки особенно на старших курсах. Умение рисовать с натуры объекты различной сложности развивают у них композиционное видение эскиза-проекта; чувство пропорций, масштаба, равновесия, динамики и статики; и, в конечном счете, чувство красоты и гармонии архитектурной среды современного города и мира в целом.

На старших курсах студенты изучают особенности пропорции фигуры человека в покое и движении, его основные конструктивно-пластические узлы, и способы передачи объемной формы (человека) методом светотени и цвета.

Основные законы изображения объективного мира не изменяются в зависимости от характеристики изучаемого объекта (будь-то человек, пейзаж или архитектурный объект).

Познавательная деятельность студентов архитектурной специальности развивается в нескольких направлениях: познание окружающего мира средствами рисунка, живописи и точных технических дисциплин. В этом единстве возможно разностороннее и полноценное формирование личности будущего архитектора.

РЕФЕРИРОВАНИЕ КАК СРЕДСТВО ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ – НЕФИЛОЛОГОВ

Гуменко Н.П. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Одной из форм совершенствования лингвистической компетенции учащихся является реферирование текстов по избранной ими специальности. Опыт работы с иностранными студентами 3 курса показал, что они не умеют пользоваться характерными для научного стиля языковыми формами. Кроме того, у студентов к 3-му курсу не сформированы умения и навыки логико-смыслового анализа текста.

Обучение смысловому анализу текста невозможно без формирования навыков и умений в составлении плана текста. Этой работе следует уделять большое внимание уже на 1 курсе, т. к. именно текст является основной единицей обучения русскому языку на продвинутом этапе. Составление плана позволяет сконцентрировать внимание на основных смысловых единицах текста, способствует развитию навыков чтения с охватом содержания и конспектирования. Однако в практике обучения составление различного рода планов текста по специальности рассматривается лишь как один из видов упражнений, поэтому у учащихся не формируется сознание важности и необходимости этого вида учебной работы, имеющей прямое отношение к развитию навыков порождения речи. Работа над планом воспринимается как ненужная иногда не только студентами, но и преподавателями. Итогом такого подхода является абсолютное невладение навыками составления плана текста по специальности студентами-иностранцами старших курсов, что препятствует формированию более сложных умений по компрессии и трансформации научно-технических текстов, а значит, препятствует выходу в профессиональную речь.

Реферирование рассматривается нами как цель и как средство обучения русскому языку. Учебные действия, совершаемые при реферировании, способствуют становлению других видов речевой деятельности.

На 3 курсе важное место отводится также аннотированию. С нашей точки зрения, обучение составлению реферата и аннотации следует проводить на одном и том же текстовом материале. Это поможет студентам осознать возможности компрессии текста, сравнить различные способы передачи информации с учетом целевой установки.

ЩОДО КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ КУРСУ ІНФОРМАТИКИ

Денисенко В.Ю., Ковальова І.Л., Окара Д.В., Молчанюк І.В. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*)

На сучасному ринку праці потрібні спеціалісти з набагато ширшим, ніж лише пізнавальним, набором якостей і можливостей, які, по суті визначають компетентність людини. Можна бути обізнаним, але абсолютно некомпетентним. Реформування української освіти, яке триває останні роки, також стало результатом незадоволення суспільства тим змістом освіти, який

породжував навченого спеціаліста, але не здатного до застосування набутих знань на практиці. Особливістю сьогодення в освіті України є компетентнісний підхід, запровадження якого розпочалося в розвинених країнах Європи і США у 70-ті роки ХХ ст. Під поняттям "компетентнісний підхід в освіті" розуміється спрямованість освітнього процесу на формування й розвиток основних ключових і предметних компетентностей особистості. Результатом такого процесу повинно бути формування загальної компетентності людини.

Компетентнісний підхід акцентує увагу на результатах освіти, причому в якості результатів розглядається не сума засвоєних відомостей, фактів, даних, а здатність людини діяти у різних проблемних ситуаціях. Він є спробою приведення у відповідність результатів освіти до потреб ринку праці, отже пов'язаний із замовленням на освіту з боку роботодавців.

Основними компетентностями, які мають бути сформовані в студентів у процесі вивчення курсу інформатики є:

- *компетентність у сфері інформаційно-аналітичної діяльності*: розуміння ролі інформаційних ресурсів у житті людини; знання основних трактувань феномену інформації та їх впливу на формування сучасної картини світу; вміння враховувати закономірності протікання інформаційних процесів у своїй діяльності; володіння навичками аналізу та оцінювання інформаційних ресурсів з позиції їх властивостей, практичної та особистісної значимості;

- *компетентність у сфері пізнавальної діяльності*: розуміння сутності інформаційного підходу при дослідженні об'єктів різноманітної природи, знання основних етапів системно-інформаційного аналізу; володіння основними інтелектуальними операціями (аналіз, порівняння, узагальнення, синтез, формалізація повідомлень, виявлення причинно-наслідкових зв'язків тощо); сформованість певного рівня системно-аналітичного, логіко-комбінаторного та алгоритмічного стилів мислення; вміння генерувати ідеї та визначати засоби, що необхідні для реалізації;

- *компетентність у сфері комунікативної діяльності*: відношення до мов (природних, формалізованих і формальних) як до засобу комунікації; знання сучасних засобів комунікації та найважливіших характеристик каналів зв'язку; володіння основними засобами телекомунікацій; знання основних положень правової інформатики;

- *технологічна компетентність*: розуміння суті технологічного підходу до організації діяльності; знання особливостей автоматизованих технологій інформаційної діяльності; вміння виявляти основні етапи та операції у технології розв'язування задач, зокрема за допомогою засобів автоматизації; володіння навичками виконання операцій, що складають основу різноманітних інформаційних технологій;

- *технічна компетентність*: розуміння принципів роботи, характеристик і обмежень технічних пристроїв, призначених для автоматизованого і автоматичного виконання інформаційних процесів; вміння оцінювати клас задач, які можуть бути розв'язані із застосуванням конкретного технічного пристрою;

- компетентність у сфері соціальної діяльності та спадковості поколінь: розуміння необхідності збереження та примноження суспільних інформаційних ресурсів.

Розвиток методичної системи навчання інформатики повинен орієнтуватися на формування ключових компетентностей, зокрема, інформаційно-комунікаційну їхню компоненту.

Компетентність є тим ланцюжком, який пов'язує знання та діяльність людини, причому без знань немає компетентностей, проте не всяке знання і не у всякій ситуації проявляє себе як компетентність. Отже, знання, що їх отримують студенти, повинні бути практичного спрямування та повинні стосуватися компетентностей.

Література: 1. Кузнецов А.А., Бешенков С.А., Ракитина Е.А. Современный курс информатики: от элементов к системе // Информатика и образование.- 2004. - № 1. – С. 2-8.

2. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. – Київ: К. І. С., 2003. – 296 с.

НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ КУЛЬТУРИ НАУКОВОЇ МОВИ

Джунусалієва Г.Д., Ковальська Н.А. (Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна)

Знання особливостей побудови та мовного вираження, принципів укладання текстів наукових студентських робіт, їх структурно-сміслових аспектів і змістовних частин тощо, є важливим показником опанування студентами культури української наукової мови.

Культура мови сьогоdnішнього студента – майбутнього фахівця – виявляється не тільки в ґрунтовній мовнокомунікативній підготовці, яка передбачає дотримання норм літературної мови, вміння висловлюватися правильно й виразно, використовуючи за призначенням різні стилістичні мовні засоби, а також у вільному послуговуванні нормативною національною науковою мовою в усіх підстилях у письмовій та усній формах.

Поняття «культура мови» має декілька визначень. Українські лінгвісти Любов Мацько і Лариса Кравець пропонують таке визначення цього терміна: «Культура мови – мовознавча наука, яка на основі даних лексики, фонетики, граматики, стилістики формує критерії усвідомленого ставлення до мови й оцінювання мовних одиниць і явищ, виробляє механізми нормування і кодифікації (введення в словники та у мовну практику)».

Поряд із терміном «культура мови» вживають термін «культура мовлення». Особливостями культури мовлення вважаються правильність, вправність, мовна майстерність, стилістичне чуття слова, доречність застосування варіантних мовних форм. Культура мовлення передбачає нормативність і доцільність викладу інформації відповідно до вимог і умов конкретної ситуації. Ці терміни співвідносяться між собою, як загальне поняття «мова» і конкретне

– «мовлення». Завданням культури мови є визначення мовних норм на всіх рівнях мовної системи, культури мовлення – аналіз усієї повноти сучасного мовного життя згідно з системою мови, визначення різних композиційних форм мовних побудов з уточненням меж уживання слів, виразів, лексико-граматичних конструкцій.

Завдання культури наукової мови полягає насамперед у вивченні закономірностей побудови наукового тексту на фонетичному, лексичному, морфологічному, синтаксичному рівнях. Культура наукової мови охоплює нормативний, комунікативний, етичний, прикладний аспекти. Нормативний аспект вимагає знання літературних норм мови і вміння застосовувати їх у науковому мовленні. Комунікативний – пропонує відбір мовних засобів, які якнайкраще виконують завдання наукового спілкування. Повага до учасників спілкування, дотримання норм поведінки, доброзичливість, тактовність становлять етичний аспект наукової мови. Прикладний аспект розглядає наукові тексти як носії функціонально-стильової специфіки, що дає змогу пояснювати мовленнєві помилки, їх психологічну природу, фактори впливу на їх появу. Деякі науковці (Бабич Н., Бацевич Ф., Пентелюк М., Сербенська А., Чак Є. та ін.) запропонували започаткувати окремий напрям дослідження – «лінгвістика помилок», або «помилкознавство», «девіатологія» (лат. *deviatio* – відхилення). Отже, прикладний аспект вивчає мовні девіації – різноманітні помилки, неточності, обмовки, описки, лінгволяпси тощо, пов'язані зі специфікою лексичної та граматичної семантики наукового тексту. Під мовними девіаціями розуміють типи комунікативних невдач чи комунікативних збоїв. Зазначимо, що науковий текст ми розглядаємо як цілісний комунікативний блок, що має чітку, логічну структуру із внутрішньо завершеними частинами (розділами, підрозділами, параграфами тощо), насиченими відповідною термінологією.

У процесі складання наукового тексту студенти повинні дотримуватися певних принципів, які враховують його особливості й ознаки: принцип змістової насиченості; принцип наукової інформативності; принцип змістової завершеності; принцип проблемності; принцип інтертекстуальності тощо.

Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити такий висновок: по-перше, науковий текст – це текст наукового стилю, який стосується науки, навчання і має свої особливості щодо побудови та мовного вираження. По-друге, професійна діяльність сучасних спеціалістів будь-якої галузі народного господарства, виробництва, освіти, культури тощо перш за все ґрунтується на наукових знаннях. Отже, дотримання норм культури мови у процесі опрацювання спеціальної наукової інформації та складання текстів різноманітних самостійних науково-дослідних завдань сприяють формуванню професійної компетентності й усвідомленої позитивної мовної поведінки студентів, а також їх здатності до критичного осмислення, наукового обґрунтування і творчого застосування методів пізнання, умінь інтерпретувати наукові концепції і теорії, аналізувати наукову інформацію, прагнути до саморозвитку, вдосконалення професійних якостей.

НАУКОВІ ЗАХОДИ У ФОРМУВАННІ МОВНОКОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Джунусалієва Г.Д., Ковальська Н.А. (Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна)

Проведення наукових заходів у вищому навчальному закладі – один з основних напрямів реалізації науково-дослідної діяльності студентів. Наукові студентські конференції, дискусії, диспути тощо уможливають апробацію результатів наукових досліджень і висвітлення підсумків наукової роботи (рефератів, повідомлень, науково-дослідних завдань тощо) студентської молоді, сприяють формуванню професійних якостей майбутніх фахівців. Крім того, такі наукові заходи є водночас ефективним засобом об'єктивного виявлення та відбору перспективної студентської молоді, реалізації її творчих здібностей, стимулювання потреби у творчому оволодінні знаннями.

Наукові конференції (лат. *conferential*, від *confero* – в одне місце) вважають зборами, нарадами представників наукових організацій з метою обговорення і вирішення певних питань.

У контексті інтелектуально-креативних вимог професійно-педагогічної діяльності конференції слугують ефективним засобом активізації навчально-пізнавальної, науково-дослідної діяльності, реалізації набутих здібностей, публічного обговорення науково-дослідних результатів та обміну досвідом, виявлення кращих наукових робіт тощо.

В Одеському національному економічному університеті на звітну студентську наукову конференцію за рекомендацією наукового керівника або викладача висуваються кращі з погляду письмового розкриття теми дослідження студентські роботи після обговорення в навчальних групах та на проблемних засіданнях *круглих столів*.

Проведена на відповідному рівні конференція не лише підтверджує належний рівень виконаної наукової роботи, а й представляє студента-дослідника як мовну толерантну особистість. На наукових заходах, під час наукових діалогів, дискусій, у студентів формуються самостійність мислення, вміння висловлювати, обґрунтовувати чи спростовувати хибні думки, опановується мистецтво аргументованої полеміки. У такий спосіб студенти набувають професійного досвіду, відбувається їх суспільне визнання в середовищі фахівців.

Під час таких студентських наукових заходів часто відбуваються наукові діалоги, розгортаються дискусії.

Науковий діалог (грец. *dialogos* – бесіда) – тип наукового мовлення, що складається з обміну репліками-висловлюваннями між учасниками конференції з приводу обговорення наукової теми. Наслідком такого діалогу є нові наукові знання.

Особливостями наукового діалогу є наявність мовця й активного слухача, зверненість до адресата, підготовленість учасників. Характерні мовні ознаки –

ситуативність, еліптичність, перевага розповідних і питальних речень, речень-заперечень.

Дискусія (лат. *discussio* – розгляд, дослідження) – публічне обговорення певної проблеми або окремих питань на наукових зборах, конференціях з метою досягнення істини. Характерною ознакою дискусії є наявність єдиної теми, її завдання – досягнення учасниками згоди стосовно означеної проблеми.

Дискусія є, власне, науковим спором, у процесі її підготовки заздалегідь готують науковий матеріал, який подає пропонент і піддає сумніву опонент. Манера проведення дискусії відзначається високою культурою поведінки, дотриманням правил мовного етикету, неупередженістю і вимагає від сторін високого рівня професійної компетентності щодо предмета обговорення.

Тобто дискусія є складним вербальним аргументаційним процесом, під час якого важливо дотримуватись принципу «комунікативної співпраці», що виявляється в коректності висловленої критики й етичному оформленні негативної оцінки, яку відповідно до вимог наукового професійного мовленнєвого етикету рекомендується пом'якшувати.

Толерантність наукової дискусії зумовлює дотримання шанобливого ставлення до думки іншого, критичний підхід не тільки до чужих, а й до власних наукових результатів, орієнтацію на некатегоричність викладу, взаємодію учасників наукового діалогу.

Протягом проведення наукових заходів (дискусій, дебатів, диспутів, полеміки) у студентів удосконалюються вміння переконливо викладати свої думки, дискутувати, послуговуючись різними способами аргументації, вести діалог зі співрозмовниками.

Отже, проведення наукових студентських конференцій сприяє формуванню у студентів умінь і навичків оволодіння мистецтвом наукової полеміки, розвитку пізнавальної діяльності та аналітико-синтетичного мислення.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРОФІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТУРИСТИЧНА І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА»

Дишкантюк О.В., Тітомір Л.А. (*Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна*)

Готельно-ресторанна справа і туризм - це особливий вид діяльності людини і специфічна сфера народного господарства. Перед викладачами ВНЗ, який готує фахівців в цій галузі, встає багато нових проблем: вираження цілей учбових дисциплін мовою професійних завдань, структуризація всього циклу дисциплін, що формують професійну підготовку, найбільш оптимальним чином, навчання студентів операціям мислення, системному, цілеспрямованому і свідомому підходу до виконання завдань, що ставить перед ними система обслуговування, сприйняття різних нових знань.

Важливим є постійний зв'язок із підприємствами, що надають послуги в цій

сфери для надання практичного досвіду студентам, тому майже всі практичні заняття кафедри готельно-ресторанної справи і туризму (РГСіТ) проходять у виробничих умовах на передових підприємствах з залученням новітнього досвіду.

Необхідно відмітити, що на сучасному етапі зростає соціальна значимість виховання студента з високим ступенем обізнаності, культури, який здатний гідно поводитися в різних умовах, вміти спілкуватися з туристами, інтелектуала, здатного впоратися в різних ситуаціях із проблемами гостей. Він повинен не тільки знати особливості функціонування основних служб сучасного готелю або ресторану, мережі ресторанів, повинен навчитися чітко здійснювати маркетингові заходи та організацію, функціонування управління, знати особливості роботи інженерно-технічної служби та організацію санітарного обслуговування. Завдяки комплексному підходу до створення навчальних планів всіх дисциплін на кафедрі РГСіТ передбачено формування цілісної системи, що включає всі предмети, які викладаються студентам факультету.

Таким чином, в умовах становлення ринкової економіки в Україні особливе значення набуває професійна спрямованість підготовки студентів із туристської і готельно-ресторанної справи, що дозволяє завдяки використанню висококваліфікованих кадрів, підвищити соціально-економічну ефективність будь-якого туристського або готельного підприємства і гідно представляти Україну на світовому рівні.

ИННОВАЦИОННАЯ МЕТОДИКА УПРАВЛЕНИЯ МЫШЛЕНИЕМ КАК ОСНОВА ОБУЧЕНИЯ ИНОЯЗЫЧНОМУ ДЕЛОВОМУ ОБЩЕНИЮ

Доброжанская В. В., Киршо С. М. (*Одесский национальный экономический университет, м. Одесса, Украина*)

Цель нашей работы заключается в разработке научно обоснованной и экспериментально проверенной методики управления процессом обучения иноязычному деловому общению студентов и аспирантов экономических специальностей на основе учебных коммуникативных заданий, ранжированных по видам мыслительной деятельности, актуальным для решения деловых проблем.

Взяв за основу концепции *латерального мышления* и *шести шляп мышления* Э. Боно, предлагаем авторское лингводидактическое осмысление указанного подхода, интерпретируем и обосновываем понятие *управление мышлением* с собственно методических позиций.

Таким образом, научная новизна нашего исследования состоит в том, что впервые в качестве основы обучения деловому общению иностранных студентов и аспирантов экономических специальностей предложена теоретически обоснованная и апробированная система коммуникативных заданий, основанная на авторской методике *управления мышлением (УМ)*.

Вслед за Э. Боно, исходим из того, что процесс мышления, в том числе группового решения проблем, часто хаотичен, поскольку мысли людей обычно неупорядочены, разнонаправлены и противоречивы. Чтобы систематизировать и упорядочить этот сложный и важный процесс, целесообразно разделить мышление на основные типы и направить мышление учащихся в строго определенном направлении, что в процессе обучения иноязычному общению должно найти отражение в соответствующей постановке учебных коммуникативных задач. Поиск решения указанных задач становится более быстрым и продуктивным, если процессом мышления умело руководить.

В предлагаемой методике УМ особая роль отводится преподавателю языка, который должен соответствовать определенным требованиям, соотносимым с профессиональными компетенциями современного креативного менеджера. Прежде всего, преподавателем анализируются проблемные ситуации, актуальные для делового общения в экономической сфере деятельности, затем на основе их экспликации перед учащимися ставятся различные коммуникативные задачи. Любая задача, в том числе коммуникативная, представляет собой цель, заданную в определенных условиях. В предлагаемой методике УМ в качестве обязательного условия учебной коммуникативной задачи формулируется мыслительная задача, предполагающая активизацию одних мыслительных операций и накладывающая жесткие ограничения на другие.

В результате апробации методики УМ выявлены ее основные преимущества применительно к задачам обучения иноязычному деловому общению:

1. Решается проблема поддержания высокого уровня мотивации при изучении практически любого лексико-грамматического или профессионального значимого материала, актуального для успешного делового общения.

2. Обеспечивается всестороннее развитие личности будущих специалистов, поскольку методика позволяет избежать ситуации, когда одни учащиеся на протяжении всего периода обучения предпочитают роль критика и пессимиста, другие – роль оптимиста, третьи – только генерируют идеи, четвертые – только выражают эмоции и т.п. Каждый учащийся пребывает поочередно во всех ролях.

3. На учащихся не навешиваются негативные ролевые ярлыки, что обычно возникает при традиционном распределении ролей (например, при использовании известного метода мозгового штурма).

4. В учебной группе поддерживаются адекватные партнерские отношения, поскольку все работают в одном заданном направлении, никому не кажется, что работа товарища по группе легче, важнее или интереснее.

5. Методика УМ (в отличие от многих других методик групповой работы) очень быстро осваивается учащимися и дает очевидный результат. Она логична и в то же время образна.

6. У преподавателя есть реальная возможность варьировать условия УМЗ в зависимости от поставленных целей обучения и уровня знаний учащихся.

Наше исследование позволяет сделать вывод о том, что методика управления мышлением, получив должную лингводидактическую интерпретацию, может успешно использоваться для оптимизации и структурирования процесса обучения иноязычному общению. Именно эта методика эффективна, когда требуется, чтобы логика была отделена от эмоций, позитивные прогнозы не смешивались с негативными, а решение проблемы было нешаблонным.

ФОРМИРОВАНИЕ ПРОГРАММЫ ДИСЦИПЛИНЫ «АНАЛИТИЧЕСКИЕ МЕТОДЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ВОДЫ»

Довгань И.В., Жудина В.И., Кириленко Г.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В 2011-2012 учебном году на кафедре химии и экологии для студентов специальности «Рациональное использование и охрана водных ресурсов» впервые проводились занятия по дисциплине «Аналитические методы исследования воды».

Аналитическая химия – наука о способах идентификации химических соединений, принципах и методах определения химического состава веществ и смесей веществ, в том числе состава водных растворов. Известно, что абсолютно чистой воды не бывает, природная вода всегда является раствором газообразных, жидких и твердых веществ. Выбор методов очистки и определение возможных направлений использования воды зависят от состава водного раствора и количества имеющихся в воде примесей. Цель изучения рассматриваемой дисциплины – освоение методов анализа и применение их для решения конкретных практических задач при исследовании воды. Студенты должны не только овладеть основными приёмами экспериментальной работы, но и уметь вести различные расчеты, применяемые в аналитических исследованиях и при оценке полученных результатов.

Объем дисциплины «Аналитические методы исследования воды» - 108 часов, из них 14 часов лекционный курс и 32 часа лабораторные занятия. Выполнение контрольных либо расчетно-графических работ не предусмотрено. Наше высшее учебное заведение ранее обучало студентов по специальности РИВР, учебный план предусматривал изучение дисциплины «Аналитическая химия» с объемом 16 часов, лабораторных занятий 120 часов. Уменьшение количества лабораторных занятий по сравнению с прошлой практикой подготовки студентов РИВР в 4 раза считаем необоснованной и снижающим качество усвоения студентами данной дисциплины.

На лекциях студенты изучают законы химии применительно к аналитическим исследованиям, а затем основные понятия и методы качественного и количественного анализа. Количественный анализ

традиционно включает гравиметрический, титриметрический и инструментальный методы.

На лабораторных занятиях студенты осваивают приемы экспериментальных исследований и приобретают навыки ведения расчетов, необходимые на стадии выбора метода анализа, определения необходимого для анализа количества пробы вещества, приготовления реактивов, применяемых в анализе, и при оценке результатов полученных исследований. Все эти навыки необходимы для подготовки студентов специальности РИВР независимо от того, будут они заниматься сами экспериментальной работой по исследованию воды или им придется оценивать результаты, полученные в специализирующихся на аналитических определениях химических лабораториях.

Учитывая задачи по формированию определенных знаний и навыков у студентов, лабораторные занятия включают следующие работы: гравиметрическое определение сульфатов; кислотно-основное титрование (определение различными методами, в том числе на рН-метре, рН и рОН растворов и установление нормальности соляной кислоты по буре); окислительно-восстановительное титрование (перманганатометрия – определение нормальности титранта и математическую обработку полученных результатов, иодометрия – определения нормальности тиосульфата натрия и определение кислорода в воде); комплексометрическое титрование (определение содержания кальция и цинка в растворах); инструментальные методы анализа.

Кроме выполнения экспериментальных работ с целью получения практических навыков, позволяющих в дальнейшем выполнять лабораторные исследования воды по утвержденным нормативами методикам, студенты осваивают расчетные методы по следующим темам: расчеты в гравиметрическом анализе (расчет навески, расчет количества осадителя, вычисление весового и процентного содержания определяемого вещества, растворимость осадков, произведение растворимости); расчеты в титриметрическом анализе (концентрации растворов, закон эквивалентов, определение рН и рОН растворов сильных и слабых кислот, оснований, солей и смесей, выбор индикатора кислотно-основного титрования, расчеты в реакциях окислительно-восстановительного титрования).

Считаем, что предложенная программа отвечает требованиям формирования знаний и навыков у студентов специальности «Рациональное использование и охрана водных ресурсов» по дисциплине «Аналитические методы исследования воды». Для более качественного усвоения студентами этой программы целесообразно ввести модульный контроль (2 модуля) и дифференцированный зачет по данной дисциплине.

ОБ УРОВНЕ МЕТОДИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА В АКАДЕМИИ

Дорофеев В.С., Клименко Е.В., Голубова Д.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Методическое обеспечение учебного процесса является неотъемлемой и одной из основных составных частей системы обучения и направлено на повышение качества подготовки специалистов, совершенствование педагогического мастерства профессорско-преподавательского состава, разработку научной системы управления учебным процессом и его организации на базе современных информационных технологий.

Исходя из важности поставленных задач, в академии был организован методический отдел, основной задачей которого есть организация работ по методическому обеспечению учебного процесса, в первую очередь, в части методической литературы.

В этом аспекте важным является правильное планирование и, соответственно, издание методической литературы. По количественным показателям за последний год, в целом по академии, произошли значительные улучшения. Проведена большая работа по установлению существующего состояния методического обеспечения всех дисциплин. Установлено не только фактическое обеспечение, но и его качество и потребность. На основании проведенного анализа составлен помесечный план издания методического обеспечения, выполнение которого жестко контролируется.

При составлении планов издания на некоторых кафедрах присутствуют следующие негативные тенденции, такие как:

- планирование МУ не руководствуясь необходимостью, а по мере готовности и при наличии желания у авторов;
- кардинальное изменение планов по несколько раз в год по мере приближения отчетного периода;
- планирование издания всей методической литературы кафедры исключительно на май месяц, что недопустимо по техническим причинам, связанным с загрузкой типографии.

Достаточно проблемным остается и качество некоторых, подаваемых к печати методических указаний. Например,

- в отношении соблюдения технических требований к оформлению;
- в отношении грамотного перевода на украинский язык;
- в отношении соответствия объема и содержания методической литературы объему и содержанию дисциплины, а так же рабочим учебным планам.

Так в 2011 году было издано 211 наименований методической литературы, что на 71 наименование больше чем в 2010 году, при этом в библиотеку передано 100 % электронных вариантов методического обеспечения.

Далее немного анализа количественных составляющих методического обеспечения учебного процесса в академии. Общая процентная обеспеченность

студентов академии с 01.12.2011 г. по 01.03.2012 г. возросла

- для бакалавров на 5,4%;
- для специалистов на 2,2%;
- для магистров на 1,1%;
- общая на 2,8%.

Относительный процент обеспеченности методическими указаниями индивидуальных заданий студентов (КП, КР, РГР, контрольные работы, рефераты) по институтам (факультетам) на 01.12.2011 г. Составляет

АХИ	СТИ	ИСИ	ИИЭС	ФС	ФГТС	ФЭУС	ФКПГС
53 %	48 %	80 %	72 %	73 %	62 %	43 %	62 %

Для дальнейшего улучшения методического обеспечения ОГАСА планируются следующие мероприятия:

- усовершенствование планов издания методической литературы кафедрами с разбивкой по месяцам и в соответствии с учебной необходимостью;
- работа, направленная на достижение соответствия объема и профессиональной направленности индивидуальных заданий рабочим учебным планам;
- ежегодное информирование преподавательского состава академии о новых поступлениях учебно-методической литературы;
- систематизация данных об издании учебных пособий с грифом МОНМС Украины и другой учебной литературы, рекомендованной Ученым советом ОГАСА;
- усовершенствование электронной базы методического обеспечения академии, в том числе, сверка наличия и соответствия методической литературы по количественной характеристике с библиотекой ОДАБА через имеющийся доступ к серверу библиотеки.

ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ЗАЛІЗОБЕТОННИХ КОНСТРУКЦІЙ У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ ЗМІНАМИ НОРМ ЇХ ПРОЕКТУВАННЯ

Дорофєєв В.С., Діордієнко Л.Д., Карпюк В.М., Семчук П.П. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна).

При розробці національних нормативних документів Директиву Ради 89/106/ЕЕС можна розглядати як основу для подальшої євроінтеграції, тому що цей документ присвячений питанню зближення чинних у державах – членах ЄС законів, регламентів та адміністративних положень стосовно будівельних виробів.

Основною задачею розроблених нормативних документів з проектування бетонних і залізобетонних конструкцій [1] є наближення їх вимог до вимог і правил проектування за Єврокодом – 2. З метою адаптації у нас прийнятий підхід поступового переходу до Європейських стандартів на основі розробки національних нормативних документів, максимально наближених до

Єврокоду-2.

У ДБН В.2.6-98:2009 [1] досягнуто часткового наближення до європейського стандарту, хоча в його основу покладені основні вимоги ЄС, яким повинні відповідати залізобетонні конструкції з точки зору забезпечення безпеки будівельних об'єктів, тому що у ДБН ураховані існуючі у нашій країні традиції і реальні умови виробництва. Загальна уніфікація методів розрахунку і проектування будинків і споруд з бетону і залізобетону згідно з Єврокодом – 2 у форматі європейського стандарту – це перспектива.

Принциповою відмінністю нових українських норм від попередніх вітчизняних є перехід на деформаційний метод розрахунку, який дає змогу об'єктивно оцінити напружено-деформований стан і міцність залізобетонних конструкцій завдяки урахуванню криволінійності епюр напружень, зокрема, у стисненому бетоні, яка відповідає реальній фізичній моделі роботи бетону, як неоднорідного матеріалу.

На основі використання нових діаграм деформування бетону розроблені практичні методи розрахунку стержневих залізобетонних елементів, що зазнають згину, косого згину, центрального та позакентрового стиску. Ці методи базуються на універсальних фізичних та розрахункових моделях і закріплені у діючих міжнародних та національних нормативних документах.

У наших національних нормах відмовились від старих розрахункових моделей, які дають найкращу збіжність розрахункових та дослідних значень руйнуючих зусиль, переоцінюючи інколи реальну несучу здатність, і розрахунки залізобетонних конструкцій на вплив поперечної сили, крутного моменту та інше пропонується виконувати за Єврокодом – 2, створюючи при цьому суттєвий (частіше надмірний з погляду наших традицій) запас міцності.

Проектування залізобетонних конструкцій за другою групою граничних станів та конструювання також, практично, повністю запозичене з Єврокоду– 2.

Опоненти деформаційного методу розрахунку називають основною перевагою щойно скасованих старих вітчизняних норм СНиП 2.03.01-84* їхню простоту, яка базується, переважно, на емпіричних методах розрахунку, що призвело у багатьох випадках до втрати фізичного зносу й відриву розрахункових моделей від реального напружено-деформованого стану конструкцій. Однак, за наявності сучасної обчислювальної техніки, ця перевага втрачає свою актуальність.

У зв'язку з наведеним вище при викладанні дисципліни "ЗБК" потрібно повністю перебудувати робочу програму курсу, насамперед, самим опанувати й донести до студентів нову систему позначень, методологію виконання розрахунків за деформаційним методом, терміново переробити й узгодити існуюче навчально-методичне забезпечення з новими нормами й подальшою ідеологією розвитку як самого деформаційного методу, так і його висвітленням у навчально-методичній літературі.

Виникла нагальна потреба вирішити в короткий проміжок часу низку ще й організаційних питань. Зокрема, студентам, які закінчують вивчення дисципліни або підійшли до дипломного проектування, терміново потрібно

надати допомогу в опануванні основ нового методу, оскільки вони отримають дипломи спеціалістів та магістрів уже після того, як зазначені норми стали чинними і на виробництві чи в проектних організаціях вони зобов'язані втілювати в життя деформаційний метод розрахунку.

Підводячи підсумки, слід зазначити, що в епоху глобальних змін в природі та суспільстві повинен змінитися також підхід у методології та викладанні дисципліни "ЗБК", адже залізобетон, як мінімум, ще на 50 років залишиться основним будівельним матеріалом.

Література:

1. Конструкції будинків і споруд. Бетонні та залізобетонні конструкції з важкого бетону. Правила проектування: ДСТУ Б В.2.6-156:2010. – [Чинний від 2011-06-01]. – К.: Міненергійонбуд України, 2011. – 118 с. – (Національний стандарт України).

РОЛЬ РАЗГОВОРНОГО КЛУБА В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ СТУДЕНТОВ-ИНОСТРАНЦЕВ

Драгомирецкая О.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Существует мнение, что навыки общения могут мобилизоваться в нужное время без особых усилий. Но без активной практики говорения даже очень хорошие знания иностранного языка переходят в пассив. Поэтому необходимо постоянное соприкосновение с языком, что является вполне возможным тогда, когда иностранные студенты приезжают в русскоязычную страну. Они могут каждый день общаться на русском языке, но отдают предпочтение общению со своими соотечественниками, что и не позволяет им прогрессировать в разговорной речи.

И тут на помощь приходит разговорный клуб. Ведь он является местом, где в непринужденной обстановке можно пообщаться на различные темы, познакомиться с новыми людьми. Разговорный клуб выступает в данном случае сказочным миром, где нет домашних заданий, строгого преподавателя, отработок, в котором студент может разговориться с помощью интересных тем обсуждения и переломить «языковой барьер».

Основные цели клуба:

- развитие коммуникативных навыков общения на иностранном языке;
- преодоление языкового барьера;
- развитие беглости речи;
- активизация и обогащение словарного запаса;
- улучшение произношения;
- систематизация знаний иностранного языка;
- вовлечение в беседу малоактивных;
- развитие умения распознавать речь (в любом состоянии, с любыми помехами и т.д.)

Каждое заседание клуба должно быть посвящено определенной теме, которая раскрывается при помощи различных методических приемов: просмотра фильма, прослушивания песен, чтения, обсуждения новых интересных статей из газет и журналов, общения на всевозможные темы.

Грамматические и лексические ошибки, допущенные студентами, желательно проанализировать в конце заседания клуба.

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

Дроздов М.О., Маслій О.М., Сиротинко А. М., *(Військова академія, м. Одеса, Україна)*

Система чинників впливу на формування фахової компетентності майбутніх офіцерів повинна забезпечувати формування нормативних актів, настанов, цінностей, поглядів, стереотипів військово-педагогічної діяльності, яка склалася, на основі глибокого вивчення та усвідомлення досягнень психології і педагогіки вищої військової школи, відображення загальних рекомендацій у практиці викладання конкретних навчальних дисциплін». А це, на нашу думку, потребує організації на всіх, без виключення, засадах системи підвищення кваліфікації викладачів і запровадження нових освітніх технологій, що передбачає самоосвіту та самовдосконалення викладачів у даному напрямі.

Про зумовленість ефективності формування компетентності майбутніх фахівців у різних сферах професійної діяльності, зокрема у сфері впровадження педагогічних інновацій, що сприятимуть розвиткові професійно важливих особистісних якостей майбутніх офіцерів, і потребують розробки авторських навчально-виховних методів і методик та організації відповідної цілісної системи підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників свідчать й узагальнені результати аналізу багатьох праць сучасних авторів педагогічної науки.

Розв'язання проблеми визначення обсягу і змісту підготовки військових фахівців, компетентних у різних сферах професійної діяльності, зокрема у Сухопутних військах потребує, за висновком дослідників, докорінної зміни теоретичних і методичних засад, виокремлення детермінант – закономірностей та встановлення основних принципів формування фахової компетентності майбутніх офіцерів у процесі навчання у ВВНЗ.

Таким чином військові дослідники визначили такі принципи формування фахової компетентності майбутніх офіцерів: а) поділ військово-професійного й особистісного досвіду, тобто поділ змісту навчання на гуманітарну і військово-спеціальну підготовку; б) неперервний та послідовний характер підготовки майбутніх офіцерів; в) одночасно теоретичний і практичний характер підготовки майбутніх офіцерів і; г) розвиток творчих якостей майбутніх офіцерів; д) самовизначення самореалізація і самовдосконалення особистості майбутнього офіцера у процесі навчання.

ОРГАНІЗАЦІЙНО – ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ІНТЕГРАЦІЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТА ЦИВІЛЬНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Дроздов М.О., Оленев М.В., Ракіта І.В. *(Військова академія м. Одеса, Україна)*

У Державній програмі реформування та розвитку Збройних Сил України велику увагу приділено системі військової освіти, яка функціонує в інтересах забезпечення Збройних Сил держави висококваліфікованими офіцерськими кадрами тактичної, оперативно-тактичної та оперативно-стратегічної ланок. Ця система має бути раціональною, ефективною, економічно доцільною, відкритою для цивільного контролю, демократичною, функціонувати відповідно до загальноприйнятих принципів освітньої діяльності – таких як гуманізм, свобода і відповідальність, законність, пріоритетність загальнолюдських цінностей, органічний зв'язок з національною історією, культурою, традиціями, взаємодія з іншими закладами освіти на національному та міжнародному рівнях.

Досліджуючи організаційно-педагогічні умови військової підготовки студентів цивільних вищих навчальних закладів як майбутніх офіцерів запасу, вдосконалив систему управління їхньою підготовкою на основі окремих принципів логістики і педагогічного менеджменту можна зробити висновок що передумовами інтеграції військової і цивільної освіти виступають: наявність відповідної законодавчої бази; потреба в модернізації системи військової освіти; необхідність розробки єдиної державної системи стандартів освіти; інтеграція української освіти в європейський освітній простір; кореляція загальнонаукових і загальноінженерних дисциплін у ВВНЗ та цивільних ВНЗ; необхідність приведення освітньо-кваліфікаційних рівнів згідно з Національною шкалою кваліфікацій; усунути негативні наслідки недофінансування освіти; підвищити рівень матеріально-технічної бази ВВНЗ.

Таким чином інтеграція військової і цивільної освіти зумовлена об'єктивним характером процесу розвитку світових тенденцій у сфері підготовки військових фахівців, яке передбачає гармонійне об'єднання системи військової освіти і системи вищої цивільної освіти в єдину цілісну загальнодержавну систему освіти на засадах єдиної законодавчої та правової бази, системного і взаємовигідного характеру співпраці, комплексного використання інтелектуального потенціалу досвідчених науково-педагогічних працівників, науково-методичних напрацювань та сучасної навчально-матеріальної бази.

РОБОТА З НАУКОВО-ТЕХНІЧНИМ ТЕКСТОМ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Думанська Л.Б. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*)

Викладання навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» потребує оновлення методичної бази. Одним із продуктивних підходів, на нашу думку, є застосування когнітивної методики. Когнітивна методика як одна із провідних сучасних концепцій навчання мови передбачає всебічну роботу з текстом, що відповідає критеріям змістовності, наповненості дидактично значущими мовними одиницями, інформативної довершеності.

Обов'язковою умовою використання науково-технічного тексту в навчально-виховному процесі є його креативний потенціал, тобто здатність бути об'єктом дослідження і трансформації відповідно до певних комунікативних ситуацій.

Наявність у фаховому тексті великої кількості термінів, професіоналізмів, номенклатурних знаків, що є назвами специфічних реалій або понять різних галузей науки, техніки, мистецтва, становлять значні труднощі для студентів. Як показує практичний досвід, перш, ніж розпочинати роботу з фаховим текстом, необхідно розглянути особливості, що стосуються термінів певної галузі, визначити методи та засоби, за допомогою яких опрацювання фахової лексики буде найефективнішим. Так, наприклад, українська архітектурна термінологія характеризується полісемантичністю слів, варіантністю, наявністю омонімії, синонімії тощо.

Викладач повинен спланувати, організувати роботу як в аудиторії, так і в позааудиторний час, надавши студентам чіткі, доступні методичні поради та систему завдань, які б надавали можливості здійснювати навчальну, тренувальну, контролюючу, діагностичну, коригувальну та дослідну діяльність.

Перед опрацюванням науково-технічного тексту студентам необхідно запропонувати виконати лексичні вправи для активізації словникового запасу. Завдання можуть мати диференційований характер: для студентів з високим рівнем знань з української мови – творчі, з середнім – пізнавальні, з низьким – репродуктивні.

Оскільки у науково-технічних текстах зустрічається багато термінів іншомовного походження, студентам можна запропонувати повторити не тільки правила використання запозичень у текстах, а й повторити правопис іншомовних слів за допомогою таких вправ:

1. Запишіть десять іншомовних слів, пов'язаних із вашою майбутньою спеціальністю.
2. Назвіть українські відповідники до поданих іншомовних слів, що часто зустрічаються у науковому тексті.
3. Прочитайте текст. Випишіть ознаки іншомовних слів, згадайте правила їх правопису.

4. Визначте, яким чином іншомовне слово було засвоєне українською мовою (шляхом повної асиміляції, часткової асиміляції, калькуванням тощо).

5. За тлумачним словником з'ясуйте семантику термінів «пуризм», «інтернаціоналізм», «мовна інтерференція».

Також доцільно запропонувати студентам виконати переклад тексту зі словником, добираючи потрібні відповідники; зробити словотвірний аналіз слів; спробувати пояснити семантику термінів, а потім перевірити правильність за тлумачним словником; замінити пояснення в реченні відповідним терміном; розв'язати тест, обравши з кількох варіантів відповіді один правильний і обґрунтувавши свій вибір; дібрати до фразеологізмів синонімічні їм вирази; пояснити скорочення та аббревіатури тощо.

Обов'язковим, на нашу думку, є пояснення студентам, за яким алгоритмом проводити самостійне опрацювання наукових джерел, представлених різним жанрами, зокрема наукових доповідей, підручників, монографій, посібників, статей, анотацій тощо; як організувати навчальну мисленнєво-мовленнєву діяльність, пов'язану з мовною компресією та узагальненням інформаційного змісту наукового тексту (складання номінативного, тезового та питального планів, тез, конспекту, анотації, реферату, рецензії) та написання наукової доповіді, виступу, статті.

Таким чином, систематична та цілеспрямована організація роботи студентів з науково-технічним текстом дозволить індивідуалізувати процес навчання, забезпечити ефективне засвоєння термінології фаху, поглибити знання не тільки з української мови, а й спеціальності; сприятиме формуванню та збагаченню фонду розумових прийомів та операцій як інтелектуальних умінь.

КОНТРОЛЬНЕ ОПИТУВАННЯ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ УСТАЛЕНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

Дяченко В.І. Кременчук О.О., Бутнік М.О., *(Військова академія, м. Одеса, Україна)*

Важливе значення під час проведення заняття з вогневої підготовки має контрольне опитування – одна з умов формування професійної усталеності майбутніх офіцерів. Воно, як правило, проводиться на початку заняття і має на меті: закріпити у пам'яті тих, кого навчають, пройдений матеріал, підготувати особовий склад для викладання нового матеріалу, побудувати плавний перехід від наявних знань курсантів до нового матеріалу, організувати та психологічно налаштувати підлеглих на заняття.

Для проведення якісного контрольного опитування викладачеві слід ретельно готуватися: вибрати запитання, опрацювати їх формулювання, згрупувати запитання на прості та важкі, вибрати та продумати ситуаційно-професійні завдання. Контрольне опитування може проводитися за двома варіантами.

Під час проведення усного опитування, оцінюючи знання курсанта, викладач ставить одне складне запитання (наприклад, із заходів безпеки при поводженні

з вогнепальною зброєю чи одне-два ситуаційні завдання) або чотири прості запитання. Перші курсанти, які відповіли, формуються в першу зміну стріляючих і направляються для виконання вогневої вправи на вихідний рубіж до стрілецького тиру, а другий викладач продовжує опитувати решту.

За другим варіантом викладач спершу ставить перед взводом усно два-три запитання із заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю, одне-два ситуаційні завдання, в процесі яких у курсантів виробляється чіткий алгоритм дій в напружених ситуаціях, а також навички для усунення неполадок при стрільбі зі стрілецької зброї, і тільки після цього взвод розв'язує тести з вогневої підготовки, наприклад, на 10 запитань. Цей варіант дозволить більше часу відвести на практичне виконання вогневих вправ.

У процесі відпрацювання ситуаційно-рольових завдань майбутні офіцери Збройних Сил України відпрацьовують навички володіння вогнепальною зброєю, спілкування, взаємодії тощо. У курсантів розвиваються експресивні та комунікативні здібності, а також формуються уміння регулювати свої емоційні стани, володіти своїм голосом, мімікою, жестами. Це сприяє формуванню професійної усталеності майбутнього офіцера.

РАСШИРЕНИЕ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКОГО ВОКАБУЛЯРА НА ЗАНЯТИЯХ ПО ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Еремкина Г.Г., Толкачева Н.Д. (*Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса, Украина*)

Проблема изучения иноязычной терминологической лексики в медицинском вузе является актуальной, так как медицинская терминология необходима будущему специалисту как при чтении специальных текстов с целью получения профессиональной информации, так и для ведения профессионально-ориентированной беседы с зарубежными специалистами на международных конференциях, при выступлениях с докладами (презентация доклада), для составления резюме научных статей. Сегодня невозможно представить себе современного специалиста без сформированных умений зрелого профессионально ориентированного общения. Поэтому необходимым условием для становления будущего специалиста любой специальности является знание иностранных языков, а умение межкультурного общения является залогом успешного функционирования будущего специалиста на рынке труда. Всё это невозможно без знания иностранной терминологии по специальности.

Терминологическая работа пронизывает весь процесс изучения иностранного языка в медицинском вузе, обеспечивая единство теоретической и практической составляющих курса, сознательного и интуитивно-прогностического подходов.

Расширение терминологического вокабуляра происходит, в первую очередь, при чтении специальной аутентичной профессиональной литературы, которое предполагает аудиторное чтение - тексты из основного учебника, а также

посредством домашнего – внеаудиторного чтения. Этот вид работы представляет собой важный источник получения и переработки интеллектуальной и профессиональной информации с целью ее дальнейшего использования в профессиональной деятельности, способствует формированию умений высказывания своей точки зрения по профессиональным вопросам. Базовый текстовый материал, используемый в учебном процессе, должен тщательно отбираться, так как от его качества (тематика, стиль – научный, научно-популярный и др.) зависит эффективность языковой работы в аудитории. Текстовые задания имеют коммуникативную направленность и нацеливают студента на раскрытие смыслового содержания прочитанного.

Медицинская терминология оперирует большим корпусом терминов, значительная часть которых представляет собой сложившуюся систему, основанную на традиционных способах терминообразования, ядро которых составляет греко-латинская база. Поэтому курс обучения включает также изучение основных принципов терминообразования, правил деривации, конверсии, полисемии и др. Комплекс упражнений направлен на то, чтобы научить учащегося выводить знание незнакомого термина на основе знания корня и составляющих информативных элементов – суффикса, префикса, термиоэлемента. Для формирования лингвокреативного подхода к восприятию терминов широко используются упражнения на вычленение значимых «осколков» (термиоэлементов), которые обеспечивают семантическую прозрачность терминов. Греко-латинские компоненты дают большие комбинаторные возможности, поэтому методический комплекс включает упражнения рецептивно-репродуктивного характера, которые направлены на расширение словообразовательного и терминологического опыта студентов.

На занятиях широко используются различные способы семантизации терминов средствами иностранного языка – толкование терминов, подбор синонимов и антонимов, подбор этимологических дублетов, составление словообразовательных рядов и др.

В процессе совершенствования навыков чтения оригинальной неадаптированной литературы по специальности становится возможным формирование гностических и конструктивно-планирующих навыков, развитие интуитивных и дискурсионно-логических механизмов понимания читаемого.

Когнитивно-коммуникативная модель создается путем использования фоновых знаний студентов, обращения к предыдущему лингвистическому опыту студентов (корреляционные латинские модели, знание опорных информативных основ, анализ словообразовательной структуры), что позволяет прогнозировать знание термина без обращения к словарю, развивать научную догадку и интуицию обучаемых.

Таким образом, студент не только получает определенную сумму знаний, но и учится самостоятельно и оперативно обрабатывать полученную информацию по специальности, повышает культуру терминологического общения, расширяет свою профессионально-ориентированную эрудицию.

ЖИЛИЩНОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО В УКРАИНЕ: НЕОБХОДИМОСТЬ ВЕРНОГО РАЗЪЯСНЕНИЯ В СТУДЕНЧЕСКОЙ СРЕДЕ ИНИЦИАТИВ ПРАВИТЕЛЬСТВЕННОГО КУРСА

Ермолин В.Н. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Сегодня редко встретишь человека, неразбирающегося в экономических реалиях. Вольное или невольное ежедневное получение информации из разных источников создают иллюзию владения экономическими знаниями. Этим объясняется настоятельная необходимость научного, правильного методического разъяснения сложных социально-экономических процессов в украинском обществе, в том числе среди студентов.

К числу острых нерешенных проблем относится дефицит жилья, а так же меры отправленные по его ликвидации предлагаемые Правительством в общей системе мероприятий по повышению эффективности экономики и качества жизни населения. Нынешние темпы ввода в эксплуатацию жилья явно неудовлетворительны. Даже в рекордном по объемам жилищного строительства в 2008г. украинцы получили вдвое меньше квартир, чем в 1985г. Вся Украина живет в домах советской постройки, почти нечего не получая взамен. На квартирном учете состоит 1,2 млн. семей. Только для них необходимо построить 50 млн.кв.м. жилья. Нужно отметить такую тенденцию: из депрессивных районов, где достаточно дешевого и даже бесплатного жилья, населения перемещается в городские агломерации, еще более осложняя жилищные проблемы.

Благодаря стабилизации экономической ситуации последние два года, приросту ВВП удалось обеспечить дополнительные доходы бюджет. На основе их правительство Н. Азарова – С. Тигипко в марте 2012 года приняло ряд решений социальной направленности, в том числе иницируя строительную отрасль в возможности получения жилья. Важно отметить, что в отличие от предыдущих мер, которые предлагались властью В.А. Ющенко, нынешнее мероприятия отличаются большей конкретикой и реализмом, хотя, конечно, и они вызывают много вопросов, а иногда просто неверие и пессимизм. Требуется конкретизация реальных возможностей, содержащихся в программе, а так же трудности, необходимые коррективы

Прежде всего, нужно отметить снижение ипотечного кредита до 2 -3% годовых, рассчитанного на 15 лет. Доступная ипотека может способствовать решению жилищной проблемы. Одновременно программа государственного кредитования позволит создать новые рабочие места, что весьма важно учитывая проблемы занятости в строительном секторе, повысит престиж строительных профессий, а так же будет способствовать подъему производства строительных материалов, стимулировать спрос на рынке жилья.

Социальная направленность программы определяется адресной системой получения льготной ипотеки: прежде всего «очередники» государственных

учреждений, военнослужащие, молодежь, и другие мало обеспеченные слои населения. Предлагается возможным увеличить возраст лиц для получения указанной ипотеки свыше 35 лет. Сумма для обеспечения дешевых кредитов составит 1 млрд. гр., что позволит продвинуться в очереди 2012 году.

Конечно, возникают многие спорные вопросы, по мнению Н.Азарова, через 10 лет жилищный вопрос будет решен, если строить 100 тыс. квартир ежегодно. Но ряд специалистов полагают, что строить нужно в 2 -3 раза больше. При этом нецелесообразно старое жильё постройки 50-60 гг. сносить. Оно будет стоить дешевле и станет доступнее для малоимущих.

При разнесении вопросов правительственной программы следует указать и на другие спорные, с точки зрения, оппозиционеров нынешнего курса власти. Так, средний процент по ипотеки составляет 18 – 20%, а государство обещает 2 – 3 %. Значит, банкам придется доплачивать 15% ставки, хотя по ныне существующему законодательству нельзя переплачивать учетную ставку МБУ 7,5%. Есть и определенные проблемы, связанные с требованиями МВФ.

Главное сегодня: что необходимо сделать уяснение проблем экономической политики: сделать все возможное, чтобы оптимальное сочетание качества делового совершенства с практической наукой нашло своё выражения в обще национальной идеи.

ГЕОЛОГІЧНА ПРАКТИКА ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ БУДІВЕЛЬНИКІВ

Єресько О.Г., Логінова Л.О. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Інженерно-геологічна практика є важливою складовою частиною підготовки майбутніх фахівців будівельної галузі (інженерів, проектувальників, конструкторів). Вона необхідна для поглиблення і закріплення знань з інженерної геології та основ механіки ґрунтів, набутих протягом семестру, і для подальшого успішного вивчення дисциплін, пов'язаних з основами та фундаментами.

Практика складається з польових спостережень, написання і захисту звіту. На прикладі геологічних умов Одеського регіону студенти наочно знайомляться з характером ґрунтових нашарувань, різновидами ґрунтів, гідрогеологічними умовами району, сучасними фізико-геологічними процесами (просідання, зсуви) та методами запобігання чи боротьби з ними. Для цього проводяться екскурсії вздовж узбережжя в районі 16 станції Великого фонтану, Аркадії та інших місцях за вибором керівника практики. Участь у польових спостереженнях дозволяє студентам краще запам'ятати і засвоїти матеріал, оволодіти навичками відбору зразків ґрунту, опису гірських порід і відкладень, форм рельєфу, опрацювання та систематизації отриманої інформації.

Крім того, проводяться екскурсії по будівельним майданчикам, де студенти мають можливість ознайомитися і побачити, які варіанти фундаментів

застосовують у складних геологічних умовах, і яким чином проводяться роботи з їх улаштування. Участь у таких екскурсіях викликає більшу зацікавленість студентів, сприяє розвитку умінь оцінювати інженерно-геологічні умови територій, розбиратися у звітах з інженерно-геологічних вишукувань, щоб надалі вірно обирати варіанти фундаментів,

Перед проведенням польової частини практики студенти мають обов'язково пройти інструктаж з техніки безпеки і суворо дотримуватись усіх його вимог протягом усього терміну геологічної практики.

Заключним етапом практики є складання і подальший захист звіту, який містить текстову частину та ілюструється малюнками, таблицями, схемами і фотографіями, зробленими під час екскурсій.

ПОДГОТОВКА ИНЖЕНЕРА ПО ДИСЦИПЛИНЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ В СИСТЕМЕ AUTOCAD

Заврак Н.В. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Основная идея подготовки инженера в умении проектировать в AutoCAD состоит в том, чтобы дать инженерам простое и, вместе с тем увлекательное средство, с помощью которого любой мог бы погрузиться в мир AutoCADa.

AutoCAD - это программный продукт, который могут использовать студенты строительных специальностей высших и средних учебных заведений.

Изучение AutoCAD, как и любой другой сложной компьютерной программы, требует немало времени и внимания, а также, в некоторой степени, повторения пройденного материала. Для того чтобы в достаточной степени освоить AutoCAD, нужно не только разобраться в некоторых концепциях проектирования, положенных в основу этой программы, но и запомнить как можно больше команд, что невозможно без их частого практического использования.

Материал курса разбит на отдельные уроки. В конце каждого урока проводится краткое резюме, содержащее перечень освоенных инструментов. Информация каждого урока повторяется по несколько раз, чтобы дать возможность студентам хорошо запомнить новые сведения и команды, прежде чем переходить к следующему уроку.

Начинается изучение на примере разработки плана небольшого трехкомнатного дома. Затем, на основе этого плана создается фасад, разрабатывается рамка и основная надпись чертежа и, наконец, распечатка полученного чертежа. В процессе работы осваивается выполнение следующих операций.

- Использование основных команд в последовательности, максимально ускоряющей и облегчающей проектирование.

- Создание слоев.

- Применение цвета в чертежах.

- Определение и вставка блоков.
- Создание проекций.
- Применение штриховки и условных обозначений материалов.
- Добавление текста к чертежам.
- Создание размерных линий.

Затем проводится ознакомление с некоторыми более сложными вопросами использования AutoCADa

- Использование внешних объектов.
- Подготовка чертежа к печати с помощью листов макета.
- Различные методы печати чертежей.

Все эти вопросы рассматриваются на примере создания одного и того же проекта. В результате получается набор чертежей, иллюстрирующих все этапы работы над проектом, к которым можно впоследствии обращаться при необходимости освежить в памяти материал того или иного занятия.

НАУЧНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ КОНТРОЛЯ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Зайцева О.Ю., Палагина Е.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Методика преподавания иностранных языков располагает значительным теоретическим багажом и практическим опытом в организации контроля. Основные приемы контроля воплощены в современных ОПП и реализуется в процессе обучения.

Контроль представляет собой сложное диалектическое явление, охватывающее на первый взгляд ряд противоположных функций, в частности собственно контролирующую и обучающую. В методике преподавания иностранных языков известны попытки «очистить» контроль от прочих функций и в особенности от обучающей. Но это вряд ли возможно, так как результаты всякого учения проявляются во внешней речи, поэтому все выполняемые упражнения тренировочного и речевого характера (собственно учение) дают основание судить и о качестве их выполнения (контроль). Симптоматично, что и формулировки заданий к упражнениям также, как правило, ориентируют учащихся в равной мере на учение и контроль.

Материал любого упражнения и задания к нему, предполагающие внешнюю речь учащихся, являются одновременно объективной базой, как обучения, так и контроля. Подчеркивая, однако, обучающую функцию контроля, мы имеем ввиду и следующее. Обучающая функция контроля в большой мере определяется его психологическими свойствами, способствующими более глубокому усвоению материала. Установка на контроль, как показывают исследования психологов и методистов, влечет за собой интенсификацию работы мозга, поддерживает его в деятельном состоянии, что в свою очередь обеспечивает активное отношение учащихся к предмету усвоения. Благодаря

этим особенностям контроль помогает сохранить внимание учащихся на нужном в данный момент явлении и переключить его по мере необходимости на другие явления. При помощи целенаправленного контроля оказывается возможным преодолеть конкретные общие или индивидуальные трудности, испытываемые учащимися. В ситуации контроля учащийся знает, что ему предстоит отчитаться в выполнении задания, поэтому он мобилизует все свои усилия интеллектуального, волевого и эмоционального плана, выполняет задание с максимальной отдачей и ответственностью, обеспечивающей прочность и тщательность усвоения. Именно в активном отношении учащихся к предмету усвоения и содержится главные обучающие возможности контроля в органичном единстве. Поэтому так важно рационально использовать контроль, чтобы с максимальной полнотой реализовать эти возможности в точном соответствии с задачами обучения.

При проведении контроля следует неукоснительно руководствоваться следующими правилами:

- 1) Контроль должен носить регулярный характер.
- 2) Контроль должен охватывать максимальное количество учащихся за единицу времени. Поэтому в каждом отдельном случае он не должен занимать много времени. Вполне справедливо утверждение: «Чем меньше времени затрачивается на контроль, тем больше он себя оправдывает».
- 3) Объем контролируемого материала должен быть небольшим, но достаточно репрезентативным, чтобы по степени его усвоения\неусвоения, владения\невладения им учащимися можно было судить, приобрели ли они необходимые навыки и умения.
- 4) Так как обучение и контроль органично связаны, при проведении контроля следует отталкиваться от конкретных задач занятий. Фактически осуществление каждой из задач занятия должно контролироваться путем использования целесообразных форм и приемов.

Научная организация контроля позволила осуществить единство обучения, контроля и общения.

МІСЦЕ І РОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ “БІООРГАНІЧНА ХІМІЯ” В НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ БІОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ВНЗ

Запорожченко О.В., Данилова А.О. *(Одеський національний університет ім. І.І.Мечникова, м. Одеса, Україна)*

Біоорганічна хімія вивчає зв'язок між будовою органічних речовин та їх біологічними функціями з використанням методів органічної, фізико-хімічної, аналітичної хімії, а також фізики і математики. Ця дисципліна є комплексною, оскільки її вивчення передбачає вивчення фізичних і фізико-хімічних явищ в живих організмах, впливу різних фізичних чинників на живі системи; проведення біохімічних досліджень, що дозволяють повніше використовувати отримувані речовини рослинного і тваринного походження, а також можливість

їх синтезу); підготовка і постановка біологічних досліджень; робота в лабораторних дослідженнях з біологічним матеріалом на клітинному і внутрішньоклітинному рівнях (проби, аналізи); вивчення будови людини і особливостей його життєдіяльності, аномалій розвитку окремих органів і організму в цілому (анатомія і фізіологія); вивчення форм розмноження живих організмів, особливостей розмноження і розвитку у різних класів і видів; вивчення основ спадковості і мінливості, закономірностей спадкоємства і зміни ознак у ряді поколінь організмів, дослідження структури і функції генів та інші.

Все це потребує не тільки наявності знань і навичок легко оперувати різними поняттями, але й надає можливість диференціювати студентів за здібностями і здатністю до творчого підходу у вирішенні різних завдань. Викладання біоорганічної хімії в ОНУ для студентів біологічного факультету проводиться відповідно до програми по підручниках, які добре зарекомендували себе, а також з використанням методичних розробок кафедри біохімії, що складає єдиний навчально-методичний комплекс дисципліни. Це надає можливість студентам отримати конкретні знання для успішного і поглибленого засвоєння ними спеціальних дисциплін, а набуття практичних навичок роботи з біологічними об'єктами і хімічними речовинами з використанням відповідного обладнання надає змогу застосовувати ці прийоми в подальшому навчанні та роботі.

Таким чином, сучасному фахівцю, що буде працювати за спеціальністю «біологія» надається можливість поглибити і конкретизувати свої теоретичні знання і практичні навички для застосування їх в майбутньому завдяки комплексу знань, отриманому при вивченні дисципліни «Біоорганічна хімія».

НОВІ МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ЗА УМОВ КРЕДИТНО-MOДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ

Ігнатенко М.І. (*Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна*)

Впровадження кредитно-модульної системи навчання потребує нових методичних розробок, що передбачають розподіл курсу на змістові модулі та спрямовані на самостійну роботу студентів.

На кафедрі хімії Харківського національного автомобільно-дорожнього університету розроблено навчальний посібник «Радіоекологія» за вимогами кредитно-модульної системи навчання в технічному вищому навчальному закладі при підготовці фахівців за спеціальністю «Екологія та охорона навколишнього середовища». Зміст навчального посібника відповідає робочій програмі з дисципліни «Радіоекологія». Посібник містить теоретичні частини за кожним блоком дисципліни, приклади розв'язання типових задач, завдання для самоконтролю та приклади тестових завдань різних типів.

Теоретична частина посібника – це методично-адаптована система понять з теорії радіоактивності та іонізуючого випромінювання, дозиметрії, радіаційного

захисту, складових технологічно зміненого радіаційного фону та аспектів ядерно-енергетичного циклу, а також про кругообіг природних радіоізотопів у навколишньому середовищі. Навчальний посібник дозволить студентам розрізнені раніше уявлення про радіаційні ефекти поєднати в єдину теоретичну систему.

Наведені у навчальному посібнику приклади розв'язання типових задач з основних розділів радіоекології розвивають практичні вміння і навички студентів. Крім того, студенти мають можливість самостійно підготуватися до практичних занять при вирішенні типових задач і завдань для самоперевірки.

У посібнику наведено велику кількість тестових завдань різного типу складності: на виявлення причинної залежності, на порівняння та протиставлення, на відповідність та ін. Подібні тестові завдання призначені для диференціації рівня знань студентів за окремими модулями дисципліни. Вони дозволяють провести контроль знань студентів на різному етапі, перевірити наявність умінь та творчої компоненти у студента.

Розроблений навчальний посібник допоможе студентам в організації їх самостійної роботи при оволодінні знаннями та вміннями з радіоекології і викладачам вищих навчальних закладів при створенні курсів дисциплін екологічного напрямку.

О ПОЛЬЗЕ МАРКЕТИНГА ДЛЯ АРХИТЕКТОРОВ-ДИЗАЙНЕРОВ И ДИЗАЙНА ДЛЯ МАРКЕТОЛОГОВ

Кадурина А.О. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Архитектурно-дизайнерское проектирование и маркетинг. Казалось бы, что может связывать такие непохожие сферы деятельности в профессиональной жизни и в процессе образования?

Понятие «дизайн» трактуется как «проект, образ, замысел». Архитектор-дизайнер – человек, организующий архитектурное пространство и предметный мир. По Е. Ковалю: «Он – синтетический специалист, работающий на стыке сфер деятельности архитектора, художника, социолога, конструктора...». Согласно М. Альбановой: «Архитектор-дизайнер – немного психолог, немного поэт...». В свою очередь маркетинг трактуется, как «совокупность процессов планирования, продвижения товаров и услуг», а также «вид деятельности, превращающий нужды потребителей в доходы фирмы» (Д. И. Баркан).

И если так, то становится ясно, что не так уж и далеки друг от друга сферы деятельности дизайнера и маркетолога. И тот и другой пытаются понять нужды заказчиков, выявить наиболее предпочтительный вид «товара» (дизайнер сам при этом выступает создателем «товара» – проекта) и выгодно реализовать его.

На сегодняшний день в программу студентов - маркетологов 5-го курса введена дисциплина «Ландшафтный дизайн». Поначалу это вызвало удивление, как у преподавателя, так и у студентов. Но эксперимент получился интересным. И,

як показала практика, «обоюдовыгодним». В програму нової дисципліни, включаючої загальні поняття про ландшафтний дизайн і історію садово-паркового мистецтва, в основу були закладені особливості психофізіологічного сприйняття архітектурної середовища (колірів, форм, масштабу) в різних віках. З точки зору маркетингу проаналізовані особистісні, культурні і соціальні фактори, що визначають оцінки поведінки споживачів. З боку ландшафтного дизайнера особливим інтересом представляють особистісні фактори (вік, стадія життєвого циклу родини, род занять, економічне становище, стиль життя, тип особистості і самопредставлення), які закладаються в основу «анкети замовника» і «архітектурно-дизайнерського завдання на проектування». Кожна з категорій аналізується з точки зору дизайнерського проектування і, як результат, складається повний і всебічно обґрунтований образ об'єкта (в ландшафтному дизайні – образ саду).

Таким чином, як для маркетологів може бути цікавим варіант професійного пропозиції на ринку послуг архітектурно-дизайнерської «продукції», так і для дизайнерів маркетинг є невід'ємною частиною передпроектних досліджень, закладених в основу проектування гармонічної архітектурної середовища.

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМІВ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ ПРИ ВИВЧЕННІ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Капко С.М. *(Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, м. Полтава, Україна)*

Сьогодні багато говориться про гуманізацію вищої освіти. Випускник вищого навчального закладу, навіть технічного спрямування, має бути не просто хорошим спеціалістом у своїй галузі, а всебічно розвинутою, грамотною, політично свідомою і суспільно активною особистістю. Але багаторічний досвід спілкування викладачів кафедри історії Полтавського національного університету імені Юрія Кондратюка зі шкільною та студентською молоддю дозволяє зробити висновок про недостатній рівень зацікавленості молодих людей суспільно-політичними та історичними науками. Абітурієнт, який вибирає технічну спеціальність, як правило, вже в старших класах школи мало уваги приділяє вивченню гуманітарних дисциплін, і ставши студентом, вважає їх непотрібними, зайвими, другорядними. Викладачам історії України, які працюють із першокурсниками технічних напрямів підготовки, дуже часто приходиться зустрічатися із заниженою мотивацією до вивчення своєї дисципліни. В кращому випадку, студенти задовольняють свою цікавість до того чи іншого питання з історії зверненням до мережі «Інтернет», де знаходять необхідні факти, але не вміють їх належним чином проаналізувати і зробити висновки. Як же подолати цю проблему?

Існує багато методичних прийомів і засобів активізації пізнавальної

діяльності. Основним із них і найбільш дієвим, на нашу думку, є наближення матеріалу, що викладається, до реалій суспільного життя. Необхідно «вийняти» історію із підручника і подати її студенту у вигляді близьких і знайомих речей, але з нового погляду, розкриваючи приховану сутність історичних процесів і їх наслідків, змусивши замислитися над ними. Дуже допомагає в цьому живе спілкування із людьми похилого віку, родичами, ветеранами-викладачами. Так, вивчаючи відповідні теми з історії України ХХ століття, студентам пропонується провести опитування своїх родичів, сусідів і односельців і записати їх спогади про Велику вітчизняну війну, післявоєнну відбудову народного господарства, роки голодоморів. Традиційним став конкурс студентських есе на тему «Моя родина у роки Другої світової війни», який щорічно проводиться серед першокурсників до Дня визволення України від німецько-фашистських загарбників. Під час підготовки до семінарських занять, присвячених історії України II половини ХХ століття, студентам пропонується попросити своїх старших родичів поділитися спогадами про життя в СРСР доби «застою», відповісти на питання, що, на їх думку, було добре, а що гірше, ніж сьогодні. Як відбувався процес горбачовської перебудови? Чому розпався Радянський Союз? На семінарі, як правило, виникають жваві дискусії при обговоренні зібраних розповідей очевидців і порівнянні їх із матеріалом підручника.

Традиційною формою спілкування на історичну тематику стали зустрічі студентських груп із викладачами – ветеранами праці та учасниками Великої вітчизняної війни, воїнами-афганцями, ліквідаторами аварії на ЧАЕС. Велику цікавість викликала, зустріч з нашим земляком, учасником Нюрнберзького процесу Йосипом Гофманом. У цьому велику допомогу викладачам кафедри надає Рада ветеранів університету. Матеріал, почутий із вуст людей – свідків і учасників історичних подій, набагато краще запам'ятовується, ніж сухий текст підручника чи навчального посібника. А суб'єктивність його викладу спонукає допитливість студентів, бажання звернутися до рекомендованої викладачем літератури і документальних джерел, щоб дійти істини.

Такі зустрічі носять не тільки пізнавальний, а й виховний характер, вчать тактовно задавати питання, обґрунтовано відстоювати свою думку, не ображаючи опонента, привчають до плюралізму думок та поглядів. Таким чином у студентів формується така необхідна їм у дорослому житті політична культура.

Викладачами кафедри заохочується наукова робота студентів. На кафедрі працює науковий гурток. Регулярно проводяться конкурси студентських рефератів.

Активізує пізнавальну діяльність студентів також звернення до краснавчого матеріалу і Полтава – надзвичайно благодатне для цього місто, адже має більш ніж 1100-річну історію. Доступною і цікавою формою роботи із студентами є екскурсії до чисельних музеїв та виставок міста, музею університету, місць археологічних досліджень. Готуючи реферати, студенти можуть звертатися до обласної бібліотеки, а найбільш здібні і допитливі – працювати в обласному

архіві чи бібліотеці обласного краєзнавчого музею.

Таким чином, існує багато прийомів активізації пізнавальної діяльності студентів, які можуть і повинні застосовуватися при вивченні історії України у технічному вищому навчальному закладі.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ХУДОЖЕСТВЕННО-ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ АРХИТЕКТОРОВ

Карпова С.Н. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Понимание архитектурного образования как культурной деятельности актуализирует ряд проблем, важнейшая из которых – воспитание будущего архитектора как человека высокой профессиональной культуры. Целью архитектурного образования становится не узкопрофессиональная подготовка, а общекультурное, социально и личностно значимое непрерывное развитие творческого потенциала личности, формирование профессиональной культуры. С этих позиций особую актуальность приобретает разработка путей и средств повышения эффективности учебного процесса в архитектурном ВУЗе.

Проблема формирования профессиональной культуры будущих специалистов не нова в научных исследованиях. Теоретические и методологические аспекты ее формирования в период обучения в вузе, и в профессиональной деятельности рассматриваются в работах, Н.В. Баклановой, С.Я. Батышева, А.А. Деркача, Э.Ф.Зеера, В.А.Сластенина и др. Культурологические основы содержания и технологии обучения будущих специалистов в вузе рассмотрены в исследованиях А.А. Вербицкого, И.Ф. Исаева, Н.Б. Крыловой, В.С. Леднева, Н.Д. Никандрова и других.

Концепции архитектурного образования представлены в работах В.В. Бабурова, Б.Г.Бархина, К.Н. Блохина, А. В. Власова, Н.Ф. Метленкова, Н.Ф. Нечаева, А.В. Степанова и других ученых.

Вместе с тем, сущность, содержание, структура, функции художественно-профессиональной культуры будущих архитекторов, условия ее формирования в процессе профессиональной подготовки архитектора в высших учебных заведениях не получили в педагогической науке однозначного решения. Отсутствуют специальные работы, в которых бы обозначенная проблема получила всестороннее рассмотрение.

Подготовка будущего архитектора к профессиональной деятельности происходит как профессиональное становление его личности. Художественно-профессиональная культура будущего архитектора является одной из составляющих его профессиональной культуры. Процесс формирования художественно-профессиональной культуры составляет ту общественную среду, в которой студент формируется как личность, овладевает навыками изобразительной деятельности и развивает в себе значимые для обозначенной профессии качества и особенности. Очевидно, что в зависимости от того, каким

образом організована ця середовище студента в навчальному процесі, які цінності і еталони діяльності, в частині образотвірної, ними освоюються і їм прививаються, залежить якість майбутньої професійної діяльності.

Педагогічні умови, в нашому розумінні, складають це простір навчального процесу, в межах якого студент може здійснювати саморегулювання і самовиховання згідно з вимогами майбутньої архітектурної професії і своїми можливостями.

Таким чином, процес формування художньо-професійної культури майбутніх архітекторів може бути успішним, при реалізації наступних педагогічних умов:

- упорядкування завдань художньої і архітектурної підготовки студентів за принципом професійної спрямованості;
- інтеграція професійно-орієнтованих архітектурних і спеціальних художніх дисциплін, спрямованих на архітектурне проектування;
- актуалізація навичок студентів образотвірної діяльності в створенні архітектурних проєктів.

Визначені педагогічні умови формування художньо-професійної культури сформульовані на основі результатів теоретичного аналізу науково-педагогічних, філософських і психологічних розробок. Однак, вони не мають свого прямого відображення в практиці організації навчального процесу в вищій школі і, в частині, в підготовці майбутніх архітекторів. Таким чином, перевірка і доказовість їх достаточності, надійності і ефективності вимагає проведення експерименту, спрямованого на отримання відповідних емпіричних даних.

ЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОСТОРУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ В РЕЖИМІ ІНТЕНСИВУ

Колимба С.М., Пояркова Т.І. (Військова академія, м. Одеса, Україна)

Для будь-якого навчального процесу важливу роль відіграє комфортність середовища, в якому працюють викладачі і ті, хто навчається.

Інтенсивний курс висуває специфічні вимоги до упорядкування навчального середовища. Має значення все: архітектоніка навчального простору, обладнання робочих місць, освітлення, вентиляція, температура та склад повітря в аудиторії тощо.

Це пов'язано з тим, що в процесі інтенсивного навчання в умовах постійної комунікації значно збільшується внутрішня та зовнішня активність тих, хто навчається. Це обумовлює, з одного боку, посилення його мовленнєвої діяльності, а з іншого – зростання чутливості до всіх зовнішніх факторів, в тому числі й до впливу навчального середовища. Важливість цього фактору тим більше зростає завдяки високій концентрації навчальних годин, що властиво

режиму інтенсиву.

Вирішення проблеми навчання іншомовної комунікації потребує особливої організації навчального простору, наприклад, розміщення учбових місць „підковою” – для здійснення колективної комунікації та особливих видів та форм роботи (наприклад, оцінки, рольової гри тощо).

Простір усередині „підкови” є основною площадкою для переміщення викладача та для розігрування навчальних етюдів та мізансцен. Ця площадка примикає, як правило, до кіноекрану. З двох боків екрану необхідно обладнати прилади для закріплення наочної інформації (плакатів, карт, малюнків). Під екраном розміщується стіл викладача, обладнаний виносним пультом управління усіма головними параметрами аудиторії (освітлення, вентиляція, зашторювання вікон) та основними ТЗН. До традиційних добре відомих технічних засобів навчання (магнітофон, кодоскоп, діaproектор) все більше залучаються нові засоби візуальної та слухової наочності, такі як відеоманітофон, навчальне кіно та телебачення. Синтез наочних та слухових засобів підвищує ефективність занять з розвитку у тих, хто навчається, мовних навичок та стимулює інтерес до іноземної мови.

В сфері викладання іноземних мов використання ТЗН та контролю відноситься до найбільш актуальних проблем. Поява навчальної техніки, можливість використання її в процесі навчання іноземних мов докорінно змінили процес навчання та вплинули на методику викладання. Сьогодні в розпорядженні викладачів іноземної мови є цілий арсенал ТЗН – складна технічна система, управління якою потребує спеціальної підготовки.

Особливу увагу при розробці та облаштуванні інтер'єру навчальної аудиторії необхідно приділити світло-кольоровому рішенню, оскільки значення світла в нашому житті дуже велике. Правильне освітлення навчального простору підвищує працездатність, зменшує втому, не сприяє виснаженню організму, є адекватним регулятором уваги.

Від впливу кольору в значній мірі залежить також працездатність людини. Некомфортне світло-кольорове оточення призводить до швидкого стомлення та роздратування нервової системи, приємне оточення, навпаки, створює відчуття комфортності, знімає втому. Світлі тони викликають почуття легкості, простору, спокою та задоволення, темні – відчуття замкненості простору, стриманості і навіть пригнічення. Отже, правильне колористичне рішення інтер'єру учбової аудиторії має важливе психологічне значення. Проте постійна кольорова дія може стати такою, що дратує та відволікає.

Запобігаючи цьому, інтенсивний курс іноземних мов передбачає застосування спеціально розроблених наочних засобів (малюнків, плакатів, граматичних таблиць) як змінних елементів інтер'єру. Вони не тільки не встигнуть надокучити, але навпаки, викликать підвищений інтерес та будуть нести змістовне навантаження.

Весь наочний матеріал для навчального процесу повинен бути оформленим на високому естетичному рівні для ефективного впливу на тих, хто навчається. Синтез наочного матеріалу із звуковим повинен не тільки донести необхідну

навчальну інформацію до учнів, але й викликати позитивні емоції високим рівнем художнього рішення.

При інтенсивному навчанні іноземної мови бажано використовувати елементи мистецтва, оформляти художньо всі наочні прилади, під час занять демонструвати спеціальні слайд-фільми з музичним супроводженням. Необхідно всіляко серйозно підходити до створення в аудиторіях потоків світло-кольорового та звукового відображення інформації. І тоді слово, звук, світло, колір сприйматимуться в їх складному взаємозв'язку, створюючи таку інтегральну структуру, яка дозволить значно підвищити ефективність праці в системі викладач – учень.

МЕТОДИКА ПРОБЛЕМНОГО ВИКЛАДУ МАТЕРІАЛУ

Кондратенко І.П. (*Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна*)

Традиційний формат практичних занять у вищих навчальних закладах найчастіше надає студентам роль пасивного слухача і в кінцевому рахунку зводить до мінімуму можливість студентів виробляти навички більш високого порядку, таких як аналіз, оцінка, синтез ідей. Проблемне викладання є ефективною стратегією навчання, щоб стимулювати розумовий процес студентів і підвищити навички вирішення проблемних ситуацій.

Суть проблемного викладання полягає в тому, що викладач ставить проблему перед студентами, але при цьому показує шляхи вирішення, розкриває хід своєї думки. Викладач дає зразки оптимального вирішення проблеми. Студенти, в свою чергу, контролюють переконливість рішення, подумки стежать за логікою, засвоюючи етапи рішення цілісних проблем. Викладач створює пізнавальну обстановку, а коли студенти відчують труднощі, показує технологію пошуку оптимального рішення.

В процесі проблемного навчання студентам надаються реальні ситуації виробничих процесів. Студенти намагаються вирішити проблему на основі наявної інформації і документації. Потім вони визначають, яку інформацію їм треба мати і самостійно вивчають літературу з даного питання. Після того, як вони завершили роботу з виявленої проблеми, вони оцінюють себе і один одного, щоб розвивати навички самостійної і конструктивної оцінки колег.

У підсумку, методика проблемного викладу матеріалу об'єднує і розвиває всі три області навчання: пізнавальну (розумові та інтелектуальні навички), афективну (розумові та інтелектуальні навички) і психомоторну, дотримуючись особистісно-орієнтованої освіти в якості основної мети. Даний методичний прийом прилучає студентів до пошуку знань.

Методично правильно побудований проблемний аналіз ситуацій дозволяє студентам здобувати знання, збагачуватися досвідом безпечної діяльності, вчитися уникати помилок і невірних рішень в екстремальних ситуаціях, свідомо впливати на події в їхньому навколишньому середовищі.

МОВНІ НАВИЧКИ ЯК БАЗА РОЗВИТКУ НАВИЧОК МОВЛЕННЄВИХ

Конон Л.П. (*Військова академія, м. Одеса, Україна*)

Людина, яка свідомо вивчає нову мову розпочинає свій шлях до мети оволодіння цією мовою із знайомства з різноманітними правилами фонетики і граматики, що постають як одна взаємозв'язана система. Незалежно від мотиву і кінцевого пункту зупинки на цьому шляху, неможливо ні навчити ні навчитися користуванню системою без знання правил взаємодії окремих її елементів. В гонитві за швидкими результатами скорішої комунікації, часто уникають етап формування мовних навичок, навичок користування елементами мовної системи, якими є слова окремих граматичних категорій, як то іменник, дієслово, прикметник, тощо.

Для того, щоб правильно побудувати речення і правильно вжити в ньому відповідні частини мови, які виконуватимуть певні функції членів речення, студент, навіть не філолог, має усвідомлювати всі необхідні для цього правила. Не маючи певної базової теоретичної мовної підготовки, вкрай важко досягнути головної мети комунікації – донесення до співрозмовника ідеї висловлювання.

Неможливо ні навчити ні навчитися мові тільки лише за допомогою готових мовленнєвих кліше, уникаючи граматичний аналіз їх утворення. Власний досвід як вивчення, так і навчання декільком іноземним мовам показує, що сучасна занадто комунікативна методика та суперінтенсивні методи просування на цьому шляху не дають середньостатистичному студенту без особливих здібностей до іноземних мов можливості і часу надбати певного досвіду схематизації і систематизації мовного матеріалу. Як наслідок – відсутність базових мовних понять, відсутність навичок їх використання і, взагалі, відсутність поняття про те, що саме таке є мова як система, що, безумовно, веде до забагато великої кількості помилок, які стають на перешкоді розуміння співрозмовників. До того ж, незважаючи на ствердження комунікативної методики про допустиму апроксимацію, всі тестові завдання спрямовані перш за все на перевірку граматичної правильності їх виконання. В такому разі, викладачеві слід переконатися, що у його студента сформовані певні мовні навички, спираючись на які, він, викладач, може вести свого підопічного до поставленої мети.

ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ – НЕОБХІДНА ТА ІНТЕГРАЛЬНА ЧАСТИНА УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ

Копіца Є.П., Пислар Т.П. (*Одеський національний медичний університет*)

Система навчання у вищій школі – багатогранний процес, який складається з цілого ряду взаємопов'язаних елементів. Серед них важливе місце посідає контроль знань, що є комплексом заходів перевірки результатів навчання студентів. Ефективність цих заходів можлива лише при дотриманні певних вимог: об'єктивності, обґрунтованості оцінок, систематичності, індивідуального та диференційованого підходу до оцінки знань; усебічності та оптимальності,

професійної спрямованості.

Проблема контролю знань особливо актуальна у наш час у зв'язку з тим, що вся система вищої освіти в Україні підлягає повній організаційній перебудові. Доречним є твердження, що контроль виконує не лише контролюючу функцію, яка полягає у з'ясуванні стану знань, умінь та навичок студентів. Існує ще кілька функцій контролю: навчальна, виховна, розвивальна, діагностико-коригуюча, стимулюючо-мотиваційна. Усі функції, які виконує педагогічний контроль, є, безперечно, важливими. Так навчальна функція сприяє активізації самоконтролю, забезпечує закріплення матеріалу тощо. Не менш важливими є розвивальна, методична, стимулюючо-мотиваційна функції. Наявність системи контролю дисциплінує, організовує та спрямовує діяльність студентів. Це привчає їх до систематичної навчальної роботи.

Останнім часом у вищій школі став широко застосовуватись стандартизований контроль знань студентів. У ньому знайшла широке відображення тестова методика з альтернативним вибором відповідей. На жаль, ні в зарубіжній, ні в вітчизняній літературі не існує єдиного підходу до питання класифікації тестів. Перевагою тестового контролю є оперативність контролю і економія часу, який витрачається на перевірку рівня знань студентів; можливість тестувати велику кількість студентів, забезпечення індивідуального підходу, контроль широкого діапазону набутих знань, перевірка результативності самостійної роботи студентів за темою або розділом навчального курсу, можливість швидко інформувати студентів про результати контролю.

Для того, аби тестовий контроль був результативним, необхідно поступово вводити його, починаючи із простих тестових завдань, завершуючи більш складними.

Оцінка знань студентів є необхідною та інтегральною частиною учбового процесу, тому викладачі нашої кафедри використовують різні форми контролю: фронтальне усне опитування, індивідуальну роботу з картками, тестування вивченого матеріалу, поточний змістовий контроль і завершальним є підсумковий модульно-рейтинговий контроль.

Модульно-рейтинговий контроль ґрунтується на поділі дисципліни на блоки, які складаються з кількох модулів. Так, курс латинської мови і основ медичної термінології для студентів медичного та стоматологічного факультетів складається з двох підсумкових модулів. Готуючись до підсумкового модульно-рейтингового контролю, студенти пишуть тематичні (так звані змістові) контрольні роботи.

Слід пам'ятати, що будь-яка форма контролю знань студентів повинна бути обумовленою особливостями навчального предмета і контингентом студентів. Такий підхід дозволить не тільки підвищити об'єктивність контролю, але й сприятиме активізації пізнавальної та навчальної діяльності студентів.

Література: 1. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник/ Колектив авторів: Бартенєва І.О., Богданова І.М., Бужина І.В. та ін. – Одеса: ПДПУ ім. К.Д. Ушинського, 2002. – с.126-131 2. Сатуновська І.Ф. Методи та форми контролю рівня засвоєння знань// Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Значення українознавчих та мовних дисциплін у системі вищої освіти». – Х., 2004. – С. 211-213.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИРОДООХОРОННОГО ФАКУЛЬТЕТУ ОДЕКУ

Коріневська В.Ю. *(Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)*

В сучасних умовах постійного удосконалення процесу вищої освіти в Україні, інтеграції вищих навчальних закладів в європейський освітній простір особлива увага приділяється організації наукової роботи студентів. Науково-дослідна робота студентів дозволяє реалізувати творчий потенціал студентів, отримати навички самостійної роботи, підвищити власний професійний рівень підготовки, обрати напрям майбутньої професійної діяльності тощо.

В Одеському державному екологічному університеті (ОДЕКУ) діє кредитно-модульна система організації навчального процесу, що дозволяє залучати студентів до науково-дослідної роботи під час вивчення різних дисциплін. Відповідно до Положення про врахування науково-дослідної роботи студента у кредитно-модульній системі організації навчального процесу в ОДЕКУ, науково-дослідна робота студента може бути врахована як під час виконання ним основного навчального навантаження (аудиторна та поза аудиторна робота), так і в окремому модулі «Наукова робота», що включений до структури кожної навчальної дисципліни і є окремою заліковою одиницею. Модуль наукової роботи включає наступні елементи науково-дослідної роботи студентів: участь в олімпіадах; участь у конкурсах наукових робіт; участь у конференціях, семінарах, виставках, гуртках; наукові статті; отримання наукових грантів тощо. В залежності від рівня та статусу наукового заходу, кожен з означених елементів оцінюється різною кількістю кредитів (від 0,1 до 1,0).

На природоохоронному факультеті ОДЕКУ створена рада з науково-дослідної роботи студентів, що є підрозділом університетської ради. Метою її роботи є організація та координація науково-дослідної роботи студентів. Починаючи з 2-3 курсів, найкращі студенти залучаються до науково-дослідної роботи за професійним спрямуванням під керівництвом викладача випускаючої кафедри. За обраним напрямом науково-дослідної роботи студент поступово залучається до участі в університетських та зовнішніх конференціях, семінарах, конкурсах наукових робіт, а отримані результати складають основу майбутнього дипломного проекту або кваліфікаційної магістерської роботи, публікуються у вигляді наукових статей та входять до складу кафедральних науково-дослідних робіт. Таким чином поступово формується власний напрям науково-дослідної роботи студента.

Паралельно або у відповідності до основного напрямку науково-дослідної діяльності, кожен зі студентів може проявити власні дослідницькі здібності під час написання реферату або стислого повідомлення, курсового проекту тощо. Особливе місце в організації дослідницької роботи студентів займають практичні та лабораторні заняття, навчальні практики, під час яких студенти

оволодівають навичками практичної діяльності, які можуть бути застосовані до власного об'єкту досліджень. Вміння користуватися інструментами та приборами для проведення власних польових досліджень є неодмінною умовою успішної дослідницької діяльності та підвищення власного професійного рівня. За бажанням, студенти проходять науково-виробничу практику в різних науково-дослідних установах та організаціях, де мають можливість ознайомитися з досвідом організації наукової роботи та провести власні дослідження.

Обов'язковою умовою успішності виконання дипломних проектів та, особливо, кваліфікаційних магістерських робіт є наявність в них результатів власної дослідницької діяльності, оригінальних підходів до вирішення поставленого завдання тощо. Участь у науково-дослідній роботі є необхідною умовою вступу до магістратури. Отримані студентом наукові кредити є складовою частиною рейтингу, за яким обираються майбутні магістранти.

На кожній з випускаючих кафедр природоохоронного факультету є наукові студентські гуртки, на засіданнях яких студенти мають можливість представити результати власних досліджень. Студенти факультету приймають участь у конкурсі наукових студентських робіт за напрямом «Екологія та охорона навколишнього середовища», в олімпіадах с дисципліни «Екологія» та за напрямом підготовки «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», в науковій студентській конференції та конференції молодих вчених ОДЕКУ, всеукраїнських та міжнародних конференціях. Найкращі студенти та аспіранти мають можливість прийняти участь у роботі літньої школи міжнародного проекту NEAR 4 “Network for environmental assessment and remediation” та інших шкіл.

Таким чином, неодмінною умовою випуску найкращих фахівців у галузі охорони навколишнього середовища є активне залучення їх до науково-дослідної роботи, що дозволяє сформувати власний багаж знань та практичних навичок, необхідний у майбутній професійній діяльності.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНЖЕНЕРНОЇ ГЕОДЕЗІЇ ДЛЯ «МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ»

Коріцька С.І., Литвиненко С.М. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Досвід викладання інженерної геодезії свідчить про необхідність проведення моніторингу залишкових знань і вмінь студентів. З цією метою проводились індивідуальні співбесіди зі студентами, експрес-методом визначався залишок знань з дисципліни та навичок в роботі з приладами.

Підсумки моніторингу виявили, що: більшість студентів вивчали інженерну геодезію і зберігли достатній запас знань і вмінь; обсяг польової геодезичної практики у годинах коливався в межах 2-5 тижнів; але деякі студенти взагалі не вивчали геодезію.

Крім того, неможливо не враховувати фактор соціально-економічного виживання, оскільки через деякий час адаптації до навчання у академії, студенти зазвичай у вільний час працюють. Обнадійливим, є зацікавленість студентів у навчанні і досягненні позитивних результатів, а негативним - нестача часу на самостійне вивчення дисципліни.

Враховуючи все це, необхідно було знайти такі підходи та методи, які б стимулювали студентів сумлінно відноситися до навчання. Наприкінці першого місяця навчання студенти отримали перелік контрольних запитань до екзамену з інженерної геодезії.

Щоб стимулювати самостійне вивчення, викладач на лекції вибірково викладав найбільш важливі питання та вимагав від студентів детального самостійного законспектування з посібника. Конспекти систематично перевірялись. Далі застосовувався індивідуальний підхід, що дає змогу студенту використовувати свій внутрішній потенціал та ініціативу: одні студенти швидко і легко раніше строку виконували завдання, отримую бонуси; слабопідготовленим студентам, викладач надавав допомогу при вирішенні складних завдань.

Успіх навчального процесу залежить і від того, чи знайом студент з об'ємом матеріалу курсу, з темами контрольних завдань і розрахунково-графічних робіт, з оформленням і строками контролю виконання цих завдань. На кафедрі інженерної геодезії розроблені та впроваджені у навчальний процес геодезичні альбоми для виконання лабораторних і розрахунково-графічних робіт. Ці альбоми індивідуальних робіт містять теоретичні відомості виконання робіт, порядок виконання та робочі формули, таблиці і формуляри, копії мап, що значно полегшує самостійне виконання робіт по курсу «Інженерна геодезія» та заощаджує вільний час студента.

Студенти у строк сдали екзамен і виконали навчальну практику з інженерної геодезії. Таким чином, заохочуючи ініціативу, самостійність та застосовуючи індивідуальний підхід необхідно вишукувати ці можливості для поліпшення навчального процесу.

МЕТОДОЛОГИЯ ПРЕПОДАВАНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ «КОМПЬЮТЕРНАЯ ГРАФИКА»

Кострицкая Л.С. (*Одесский государственный экологический университет, г. Одесса, Украина*)

В начале XXI века человечество вступило в информационно-компьютерную эпоху, которая в системе образования Украине развивается всё более интенсивно. Главным приоритетом в системе образования становятся не только знания, умения и навыки, но и личность учащегося, с присущими ему индивидуальностью, особенностями и способностями.

Перед образовательным процессом всё более решительно ставится задача выделения учебного времени на творческую работу учащегося, нацеленную на

активную учебно-познавательную деятельность и использование современных информационных технологий.

Изменение условий жизни общества неизменно вызывает совершенствование образовательных концепций. Под воздействием новых информационных технологий меняется взгляд на самообразование, на содержание и методы обучения предметным дисциплинам.

Бурно развивающийся процесс информатизации образования позволяет использовать в обучении широкий спектр средств новых информационных технологий. Одним из её главных элементов является компьютерная графика.

Дисциплина «Компьютерная графика» знакомит студентов с математическими основами, алгоритмами и техническими средствами компьютерной графики, программными и пользовательскими интерфейсами, используемыми в задачах визуализации, с особенностями использования средств компьютерной графики в научных исследованиях, производстве и творческих процессах, с основами психологии и физиологии зрительного восприятия и формальными задачами изобразительного искусства.

Существенными компонентами графической подготовки являются наличие наглядно-образного и логического мышления, которые требуют развитого пространственного воображения у студентов. Для его формирования современный преподаватель должен владеть широким спектром технологий обучения, включая информационные. Возникающие новые требования к подготовке преподавателей делают всё более актуальными проблемы использования компьютера в обучении.

В образовательных стандартах компьютерная графика трактуется как одна из важнейших технологий представления информации, что говорит о возросшей важности данной области знаний.

К сожалению, методы и средства обучения дисциплинам во многом продолжают также оставаться традиционными, с ограниченным привлечением компьютерной графики и элементов систем автоматизированного проектирования, несмотря на то, что требования к грамотному специалисту в настоящее время включают в себя владение компьютерными технологиями.

Постоянно развивающееся программное обеспечение, представлено множеством графических пакетов и средствами компьютерной графики, с одной стороны, актуализирует изучение технологий компьютерной графики, а не отдельных графических пакетов. Полезным может быть введение в учебный процесс интегрированных курсов, что будет способствовать формированию информационных умений и перенесению навыков из одной предметной области в другую.

Технологии компьютерной графики базируются на фундаментальных знаниях, в первую очередь – геометрии, информатики и черчения. В настоящее время компьютерная графика сформировалась как наука и является неотъемлемой частью подготовки студентов технических вузов, в школах и педагогических вузах. Широкое распространение мультимедиа технологий вызывает необходимость усилить подготовку студентов, а следовательно, и

преподавателей, теоретическим основам компьютерной графики и практическим навыкам по созданию реалистических изображений. Необходима концепция внедрения компьютерной графики в систему подготовки студентов, а также методическая проработка применения её технологий в качестве инструмента познания при изучении дисциплин.

Актуальность темы заключается в противоречии между требованиями к подготовке современных преподавателей графики и традиционными средствами обучения этой дисциплине, содержащей большое количество трудоёмких и достаточно рутинных операций. Более того, до сих пор нельзя считать окончательно разработанными требования к интеграции компьютерных технологий с различными образовательными дисциплинами.

МЕТОДИЧЕСКИЕ НАСТАВЛЕНИЯ ПО ДИСЦИПЛИНЕ «WEB-ПРОГРАММИРОВАНИЕ И WEB-ДИЗАЙН»

Кострицкая Л.С. *(Одесский государственный экологический университет)*

Дисциплина «Web-программирование и Web-дизайн» призвана содействовать знакомству студентов с компьютерными телекоммуникациями и возможными подходами к разработке гипертекстовых документов, предназначенных для публикации в глобальной компьютерной сети Internet.. Курс закрепляет навыки работы с текстом и графикой, а также навыков программирования и проектирования и разработки информационных систем,

Целью курса является освоение практических приемов Web-конструирования и Web-программирования.

Основные задачи курса:

- закрепление знакомства с принципами функционирования глобальной компьютерной сети Internet, общими подходами к поиску и отбору информации в сети;
- обучение разработке Web-страниц на основе комплексного подхода;
- обучение программированию в Internet на стороне клиента и сервера;
- обучение использованию баз данных при разработке Web-проектов;
- обучение способам маркетинга в Internet, рекламы и продвижения разработанных Internet-ресурсов.

Методические рекомендации преподавателю.

1. Согласно существующему государственному образовательному стандарту специальности и других нормативных документов целесообразно разработать матрицу наиболее предпочтительных методов обучения и форм самостоятельной работы студентов, адекватных видам лекционных и лабораторных занятий.

2. Необходимо предусмотреть развитие форм самостоятельной работы, выводя студентов к завершению изучения учебной дисциплины на её высший уровень.

3. Пакет заданий для самостоятельной работы следует выдавать в начале

семестра, определив предельные сроки их выполнения и сдачи.

4. Организуя самостоятельную работу, необходимо постоянно обучать студентов методам такой работы.

5. Вузовская лекция — главное звено дидактического цикла обучения. Её цель — формирование у студентов ориентировочной основы для последующего усвоения материала методом самостоятельной работы. Содержание лекции должно отвечать следующим дидактическим требованиям:

- изложение материала от простого к сложному, от известного к неизвестному;
- логичность, четкость и ясность в изложении материала;
- возможность проблемного изложения, дискуссии, диалога с целью активизации деятельности студентов;
- опора смысловой части лекции на подлинные факты, события, явления, статистические данные;
- тесная связь теоретических положений и выводов с практикой и будущей профессиональной деятельностью студентов.

Преподаватель, читающий лекционные курсы в вузе, должен знать существующие в педагогической науке и используемые на практике варианты лекций, их дидактические и воспитывающие возможности, а также их методическое место в структуре процесса обучения.

6. Лабораторные работы сопровождают и поддерживают лекционный курс.

7. При проведении промежуточной и итоговой аттестации студентов важно всегда помнить, что систематичность, объективность, аргументированность — главные принципы, на которых основаны контроль и оценка знаний студентов. Проверка, контроль и оценка знаний студента, требуют учета его индивидуального стиля в осуществлении учебной деятельности. Знание критериев оценки знаний обязательно для преподавателя и студента.

ПРОБЛЕМА ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ПРЕДМЕТІВ В ТЕХНІЧНИХ ВНЗ

Криворучко В.О. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м. Одеса, Україна)*

Глобальні зміни суспільно-політичних та економічних відносин, несформованість ринку праці потребують розвитку системи вищої освіти на нових законодавчих та методологічних засадах, досягнення принципово нового рівня якості підготовки фахівців. Вищій школі, з одного боку, необхідно враховувати соціально-економічне замовлення на фахівця з вищою освітою і в цьому розумінні постійно звіряти свої кроки з розвитком суспільства, оцінювати ефективність своєї роботи насамперед по конкурентоспроможності своїх випускників. З другого боку вищі заклади освіти одержали змогу самостійно визначати свої завдання, що сприяє вдосконаленню системи вищої освіти в цілому.

Аналіз досвіду організації освіти в багатьох закордонних університетах доводить, що гуманітарна підготовка фахівців з вищою освітою посідає, за різними оцінками, від 27 до 48 відсотків обсягу навчального часу. У вищій школі України цей показник скромніший: у технічних ВНЗ він ледве досягає 15 відсотків, хоч накреслюються й певні позитивні тенденції.

Тривалий час у технічних ВНЗ формувався такий підхід, при якому основна увага приділялася технічним дисциплінам, тоді як суспільствознавчі та гуманітарні навчальні дисципліни вважалися другорядними. Не заперечуючи прагматичних здобутків такого підходу до технічної освіти, слід зауважити, що недостатньо враховувався той факт, що студенти вищих технічних закладів – це майбутні керівники виробництва, і головними проблемами, які постануть на їхньому шляху, будуть проблеми роботи з людьми, а не тільки прийняття технічних рішень. Крім того, слід мати на увазі, що вузькоспеціальна підготовка старіє так само швидко, як обладнання, наукові методики, технології. А соціологічні опитування показують, що лише 15 відсотків успіху керівника залежить від його інженерно-технічної виучки, решта ж – від його вміння спілкуватися з колегами, від його особистих якостей та здібностей керувати людьми.

Природа управлінської праці така, що вона торкається багатьох соціально-економічних, соціально-політичних, моральних, естетичних проблем функціонування виробничого колективу. Тому сьогодні цінуються такі якості професійної підготовки управлінця, як уміння встановлювати контакти з людьми, мистецтво спілкування, здатність досягати поставлених цілей, компетентність, творчість, організаторські здібності, аналітичне мислення. Підготовка такого фахівця – нагальне завдання технічного університету і має вестися в синхронному процесі і взаємодії трьох складових: спеціально-професійної, фундаментально-дослідницької та гуманітарної. Саме життя вимагає від студента, майбутнього керівника, глибоких знань не лише з фундаментальних загальнонаукових, технічних, технологічних дисциплін, а й з гуманітарних, зокрема з правознавства. Саме тому система гуманітарної підготовки в технічному університеті має бути побудована на чітких методологічних засадах, максимально враховувати і особливості сучасного моменту, і перспективи історичного розвитку Української держави, суспільства, економічного ладу в Україні та науково-технічного прогресу.

Положення гуманітарних предметів та наук у технічному університеті на даний момент досить суперечне та парадоксальне. Це стосується перш за все визначення реального статусу гуманітарних дисциплін в системі всіх інших навчальних дисциплін (технічних, інженерних та загальноосвітніх) технічного вищого навчального закладу та оцінки специфічного ставлення до даних дисциплін професорсько-викладацького складу ВНЗ, а також студентства. Дуже часто гуманітарна сфера і тими й іншими вважається як щось допоміжне та другорядне по відношенню до профілюючих предметів. Гуманітарне знання вважається абстрактним та таким, що відволікає студентство від серйозних справ процесу конкретного пізнання суті речей. Проте в той же час уряд

України, міністерство Освіти проводять активну політику, спрямовану на гуманізацію та гуманітаризацію всієї вищої освіти.

Сучасна освіта в Україні так само орієнтована на створення найбільш доцільних умов для реалізації гуманістичних ідей, розуміння виняткової важливості й цінності людини як особистості. У Законі „Про освіту” вказано, що „гуманізм, демократизм, пріоритет загальнолюдських духовних цінностей” є основними принципами освітнього простору України.

До навчальних планів і програм усе частіше включаються літературознавчі дисципліни, збільшується кількість годин для вивчення філософії, історії мистецтв, теорії комунікації, правових дисциплін тощо. Причому особлива роль у підготовці спеціалістів відводиться виробленню в них умінь особистісно-ділового спілкування, категорія якого зводиться до рангу соціокультурної.

Необхідно по-справжньому підняти рейтинг гуманітарних предметів, показати природність гуманітарного знання як викладачам, так і студентам технічних ВНЗ. Як цей процес буде проходити багато в чому залежить від якості викладання гуманітарних дисциплін. Тому кожен викладач гуманітарного профілю повинен знати та застосовувати найсучасніші ефективні методики та методології викладання.

Надзвичайно перспективною є практика інтегрованих спецкурсів, розширення контексту предметного змісту за рахунок гуманітарних знань. Усе це сприяє поглибленню гуманітарної культури майбутнього фахівця, ознайомленню його з широким спектром історико-культурних ідей, наповненню його діяльності особистісним смислом. Так, наприклад, значна роль у реалізації цих завдань може відводитися філологічним кафедрам вищих навчальних закладів, робота яких має бути спрямована на гуманітаризацію вищої освіти.

Таким чином, у контексті зростаючої глобалізації і технократизації освіти, економіки, систем управління, в умовах конкуренції і ринкових відносин у всіх сферах діяльності існує об’єктивна необхідність готувати у вищих навчальних закладах діалогового спеціаліста, який отримав суспільне визнання, несе соціальну та юридичну відповідальність за свою професійну діяльність і має навички громадської поведінки.

Література

1. Борицько М.В. ЮНЕСКО: история создания и современная структура // Педагогика. – 2002. - №2.
2. Державна національна програма “Освіта” (“Україна ХХІ століття”). – К., 1992.
4. Національна доктрина розвитку освіти // "Освіта України", 2002, №33 від 22.04.02.
5. Сучасні системи вищої освіти: порівняння для України. – К.: Вид. Дім “КМ Akademia”, 1997.
6. Скрипникова Л.В. О роли гуманитарного знания в системе гуманитаризации технического образования // Проблемы высшей школы. – К.: Вища школа, 1991.

ЗНАЧЕНИЕ РИСУНКА ПО ПРЕДСТАВЛЕНИЮ В ФОРМИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО МАСТЕРСТВА У БУДУЩИХ АРХИТЕКТОРОВ И ДИЗАЙНЕРОВ

Кубриш Н. Р. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Для студентов по направлению подготовки «Архитектура» и «Дизайн архитектурной среды» рисунок представляет собой комплексную дисциплину, связанную с формированием качеств, необходимых будущему специалисту: высокой изобразительной культуры и художественного вкуса.

Деятельность архитектора и дизайнера связана во многом с проектированием предметного мира. Проектируя окружающую среду, и архитектор, и дизайнер должен чувствовать и уметь моделировать пространственно-масштабную взаимосвязь различных объектов, создавать графически интерпретированные модели предметно-пространственной среды и ее элементов. Следовательно, необходимость воспитания у будущих архитекторов и дизайнеров развитого объемно-пространственного мышления требует постановки и решения объемно-пространственных задач в курсе академического рисунка, которые помогут научить анализировать логику и закономерности конструкции, структуры, формообразования объема в пространстве, выявлять и воспроизводить средствами графики многообразные, зачастую сложные пространственно-конструктивные связи пластической формы.

Умение рисовать складывается из трех основных составляющих: владения рисунком с натуры, по памяти и рисунком по представлению, который, в свою очередь, переходит в проектный эскиз. Что же касается формирования творческих профессиональных способностей в сфере архитектуры и дизайна, то здесь решающее значение имеют два последних аспекта рисунка, именно в связи со спецификой профессии, когда с натуры рисовать не требуется.

Рисунок по представлению предполагает глубокое, всестороннее изучение самых разнообразных материальных форм, знание общих и частных закономерностей их устройства и зрительную память рисовальщика, которую также необходимо постоянно развивать.

Отсюда следует, что с самого начала студентов нужно учить сознательному, аналитическому подходу к рисунку с натуры, а не пассивному механическому срисовыванию без постижения закономерностей конструкции, светотени, выявляющей не только конструкцию, но также материал и фактуру поверхности предметов.

В рисунке по воображению или архитектурной композиции представления и весь опыт рисунка с натуры реализуются в новые творческие решения, аналогов которых не существует или пока не существует в реальности.

Для более эффективного обучения рисунку по представлению необходимо последовательное введение заданий на всех курсах. В каждом семестре следует предусмотреть одно-два таких задания с постепенным нарастанием уровня

сложности. Вначале следует выполнять задания по изображению простых геометрических тел в разных ракурсах и положениях относительно линии горизонта, а также составлять композиции с отдельно расположенных фигур, затем – с их взаимным пересечением и трансформацией. Изучение и рисование геометрических тел в учебном академическом рисунке является основой для освоения принципов и методов изображения более сложных форм. Далее студенты могут приступать к рисунку геометрических форм в масштабе архитектуры, постепенно переходя от абстрактной геометрии к архитектурной тектонике и пластике, осваивая специфику художественного языка архитектуры и одновременно выразительные возможности графических средств.

Профессиональное владение архитектурной графикой и композицией является одним из непереносимых условий формирования профессионального мастерства будущих архитекторов и дизайнеров. Архитектурная композиция в обучении должна быть согласована с проектным рисунком и подводить студентов к умению сочетать задачи рисунка с современными концепциями архитектуры.

Достойный уровень мастерства в рисунке, свободное владение различными видами техники и разнообразными средствами при работе с натуры, по памяти и представлению открывает перед архитектором и дизайнером неограниченные возможности в выполнении творческих замыслов и выражения авторской идеи.

СПЕЦКУРСЫ ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ ДЛЯ СПЕЦИАЛЬНОСТИ «АРХИТЕКТУРА ЗДАНИЙ И СООРУЖЕНИЙ»

Кусаковская В.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Учебная программа по дисциплине «Иностранный язык» для бакалавров архитектурно-художественного института в 2011-2012 учебном году была сокращена с 324 до 198 часов. Новая программа предусматривает 96 часов на аудиторные занятия (практические) и 102 часа на самостоятельную работу студента. Таким образом, общее количество часов по дисциплине уменьшилось на 126 часов, а аудиторные занятия сократились на один семестр (32ч.).

В условиях значительного сокращения часов для бакалавров, введение спецкурсов по дисциплине «Иностранный язык» на 5 курсе (10 семестр) архитектурно-художественного института для студентов-специалистов и студентов-магистров можно рассматривать, как частичную компенсацию этого учебного времени.

Спецкурсы по иностранному языку по специальностям (уровень-специалист) «Архитектура зданий и сооружений», «Дизайн архитектурной среды», «Градостроительство» и по специальности «Архитектура зданий и сооружений» (уровень – магистр) рассчитаны на 72 часа (аудиторные занятия – 20ч., самостоятельная работа -52ч.). К сожалению, по новой программе перерыв в изучении дисциплины будет составлять 3 года, так как экзамен для бакалавров предусмотрен в третьем семестре. В связи с этим, вступительный экзамен по

иностранным языку в магистратуру представляет довольно сложную проблему для отдельных студентов.

При подготовке спецкурсов по английскому языку для специальности «Архитектура зданий и сооружений» был подобран материал, который не только охватывает базовую лексику английского подязыка архитектуры, но и имеет информативную ценность для студентов данной специальности. Тематика текстов связана с историей архитектуры, а также с такими актуальными темами, как энерго-эффективные здания, «зелёное» строительство, «зелёная» архитектура, модульные дома и т.д. Выборка текстов составлена на базе современной литературы, а также по материалам сайта www.worldarchitecturenews.com

Автором доклада была сделана попытка наиболее рационального отбора учебного материала и распределения часов при разработке рабочих программ спецкурсов по английскому языку для специальности «Архитектура зданий и сооружений» (уровни – специалист, магистр). Студенты должны знать лексический профессиональный минимум, разговорный минимум, основы составления аннотаций научной литературы (уровень – магистр).

Самостоятельная подготовка, на которую в программе отводится 52 часа, предусматривает работу студентов с мультимедийным лингвотренажёром, в частности, аудио курс по развитию навыков разговорной речи и аудирования на уровне «Pre-intermediate». Письменная и устная подготовка тем «Дипломная (курсовая) работа» и «Научная работа магистра», также включена в самостоятельную работу. Студент-дипломник должен уметь грамотно изложить цель и основные задачи своей работы, используя базовую общенаучную и специальную лексику.

В настоящее время автор продолжает подготовку методических указаний (уровень – магистр), в которых будут представлены статьи по проектам современных зданий, соответствующих стандартам системы LEED (The Leadership in Energy & Environmental Design). Рассматриваются пути дальнейшей оптимизации самостоятельной работы студентов 5 курса за счёт использования современных аудио и видео материалов.

ДЕКІЛЬКА ІДЕЙ ДЛЯ НАПОВНЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ СПЕЦКУРСУ

Кучеренко С.В., *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Спецкурс «Історія консюмеризму» викладається в другому семестрі студентам другого курсу економічного факультету, що навчаються за напрямками «Маркетинг» і «Менеджмент». Логіка підказує, що перед власне історією консюмерського руху, потрібно ознайомити студентів із змістом сучасної концепції консюмеризму. І тільки після надання теоретичних основ споживчих знань про 1) місце споживача і споживання в системі ринкових відносин та 2) напрямки загальної державно-громадської політики щодо

захисту прав споживачів, можна починати обговорення певних питань на семінарах.

Для обговорення на одному з перших семінарських занять може бути запропонована тема «Споживач та його поведінка» за планом: 1) Фактори зовнішнього впливу на споживачів, 2) Внутрішні фактори поведінки споживачів, 3) Процес прийняття рішення споживачами, 4) Психологія взаємодії продавця і покупця. Адже кожен із нас – це споживач, до того ж споживач багатолікий. Поведінка споживача схожа з поведінкою актора в різних виставах. До того ж поведінка споживача - це процес, розтягнений у часі, який не обмежується моментом сплати грошей за товар чи послугу. Все починається заздалегідь і закінчується довгим післясмаком, якщо взагалі закінчується. Далеко не завжди виробник і продавець користуються правилом: «Споживач завжди правий». Отже, повідомлення студентів складатимуться не лише з нової наукової чи навчальної інформації, а також з власного повсякденного досвіду. У виступах обов'язково звучатиме поняття «організація». Тому у підсумку роботи студенти виконують самостійну роботу «Маркетинг (Менеджмент) і споживач».

Ще одна цікава тема для семінару чи наукової конференції, - «Об'єкти консюмеризму», де розглядається культура, освіта, охорона здоров'я, екологія, будівництво, пошта, відпочинок тощо. Студенти, готуючи доповіді знову ж таки повинні доповнити їх конкретними прикладами. У виступах з цієї теми обов'язково звучатиме поняття «якість» Тому їм запропоновано зробити самостійну роботу «Маркетинг (Менеджмент) і якість» для закріплення нового матеріалу та кращого усвідомлення означених взаємозв'язків.

Крім того доцільно і корисно організувати відвідування будь-якого культурного закладу, що вже саме по собі є позитивним моментом у процесі навчання, та проаналізувати якість наданих культурних послуг, а також їх кількість та ставлення до споживача (в даному випадку до студента), який їх отримує. Таким закладом може бути бібліотека, кінотеатр, театр, музей, книжковий магазин тощо.

Йдеться про позааудиторну роботу, тому наступна самостійна «Маркетинг (Менеджмент) і освіта» виконується поза аудиторією. Виходячи з соціологічного тлумачення поняття «послуга» (корисна доцільна діяльність, освітню послугу ми визначаємо як дію у системі освіти, яка забезпечує людині, що навчається, певну користь (освіту, виховання тощо), що виявляється у певному корисному ефекті (рівень освіченості). У сфері споживання товарів дуже часто працює формула «чим більше маю, тим більше хочу мати». На жаль це практично не стосується споживання освітніх послуг.

Розкриваючи консюмерський зміст споживання освітніх послуг, підкреслимо двоїстість. З одного боку, достатньо поширене формальне ставлення до освіти, прагнення отримати диплом, а не знання з обраної професії З іншого боку, майбутні фахівці бажають за власні кошти отримувати виключно якісні освітні послуги, що ставить нагальні завдання з кардинального підвищення якості вищої освіти.

Швидке зростання консюмеризму потребує формування культури споживання товарів і послуг. Під культурою споживання розуміють функціонуючу програму використання членами суспільства всіх споживацьких благ. По суті культура споживання являє собою пануючу програму споживацької поведінки. Таким чином вигідно перегукуються теми обох семінарів.

І, насамкінець, про доцільність запровадження на кожному занятті оголошення знайдених новин в галузі консюмеризму в Україні і в світі. Наприклад, свіжа новина до Всесвітнього дня захисту прав споживача (15.03). 12 березня 2012р. проект Mail.Ru Group підвищив якість своїх послуг. Тепер будь-який споживач, як в Україні, так і за її межами може переключити інтерфейс сервісу безкоштовної електронної пошти Mail.Ru на українську мову. У 2011р. за даними Comscore Mail.Ru стала четвертою поштовою службою за розміром денної аудиторії в світі. За даними Gemius, щомісячна українська аудиторія Mail.Ru в січні 2012р. склала 4,8 млн. користувачів, це 34,8% інтернет-аудиторії країни. У зверненні представництва Mail.Ru Group в Україні до користувачів зазначалося, що їм особливо приємно запропонувати нову можливість тим користувачам, хто надає перевагу спілкуванню у рідномовному просторі під час праці та відпочинку.

ЗНАЧЕННЯ БУДІВЕЛЬНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ АРХІТЕКТОРІВ

Лісенко В.А., Письмак Ю.О. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

На сучасному етапі багато уваги приділяється питанням подальшого підвищення якості підготовки архітекторів, поліпшення їхньої виробничо-практичної підготовки. У цьому зв'язку, велике значення має будівельно-технологічна практика при навчанні майбутніх архітекторів. Практика, яка є специфічним видом навчально-виховного процесу, дає можливість здійснювати зв'язок теорії та реального виробництва. Важливою справою у цьому процесі є розробка на кафедрі Архітектурних конструкцій, реставрації і реконструкції будівель, споруд та їх комплексів Методичних вказівок по організації і проведенню будівельно-технологічної практики для студентів напрямку “Архітектура” (освітньо-кваліфікаційний рівень 6.060102 – бакалавр). У методичних вказівках розглянуте велике коло питань стосовно організації та проведення будівельно-технологічної практики студентів Архітектурно-художнього інституту ОДАБА, а також стисло викладені узагальнені відомості з питань охорони праці, техніки безпеки на об'єктах будівництва та на підприємствах будівельної галузі. *“Усі студенти у перший день практики (перед початком ознайомлювальних екскурсій на будівельні майданчики та виробництво) повинні прослухати інструктаж з техніки безпеки та охорони праці, який проводять керівники практики від кафедри і виробництва. Про проходження інструктажу з техніки безпеки та охорони праці робиться*

відповідний запис у журналі та щоденнику, а студент засвідчує це особистим підписом із зазначенням дати” [1]. Корисним, при проходженні будівельно-технологічної практики, для майбутніх архітекторів буде наведений в методичних вказівках Словник будівельних термінів, створений на базі “Українського тлумачного словника будівельних термінів” [2].

Метою практики є поглиблення знань студентів з питань організації будівництва, технології ведення будівельних робіт безпосередньо на будівельному майданчику, застосування сучасної будівельної техніки і сучасних будівельних матеріалів при втіленні проектів архітекторів та інженерів, закріплення теоретичних і практичних знань, отриманих у процесі навчання в академії.

До задач будівельно-технологічної практики можна віднести: вивчення питань технології будівельного виробництва; збір матеріалів для використання в НДРС і дипломному проектуванні; вивчення питань охорони праці і навколишнього середовища. В результаті проходження практики студент має засвоїти методи виконання основних будівельно-монтажних робіт; ознайомитися із сучасними методами зведення будівель, досвідом застосування сучасних архітектурних конструкцій, будівельних матеріалів. Багатий досвід попередників – видатних архітекторів минулого також розглядається на сторінках методичних вказівок. Вихованець Петербурзької Академії мистецтв, видатний архітектор Іван Владиславович Жолтовський (1867-1959) протягом усього життя багато часу проводив на будівельних майданчиках, не тільки здійснюючи архітектурний нагляд, але й навчаючи мулярів, штукатурів, теслярів тонкощам ремесла. У 1930-х роках кращими будівельними робітниками Москви вважалися ті, хто працював на будівлях Жолтовського. Зодчий неодноразово впроваджував у практику нові, або добре забуті старі способи будівництва і оздоблення – штукатурку з мармуровою крихтою, офактурені бетонні блоки в оздобленні фасадів, фарбування піском по олійній підготовці, що не встигла просохнути, фарбування сухим порошком, штукатурку “стукко-люстро” тощо. “Виховуючи архітекторів, – писали його учні, – Жолтовський постійно прищеплює їм думку про те, що архітектура – це не паперова формотворчість, а мистецтво будувати. Він вимагає від своїх учнів глибокого проникнення в усі деталі будівельної справи, рекомендує їм вивчати під керівництвом досвідчених майстрів мурування фундаментів, каменярські, теслярські, столярські, штукатурні й ліпні роботи” [4]. Досвід видатних зодчих різних часів і країн слід враховувати і використовувати при підготовці майбутніх архітекторів в АХІ ОДАБА.

Література: 1. Лісенко В.А., Письмак Ю.О. Робоча програма по організації і проведенню будівельно-технологічної практики для студентів III курсу напрямку “Архітектура” Освітньо-кваліфікаційний рівень 6.060102 – бакалавр. Одеса: ОДАБА, - 2011. , 2. Український тлумачний словник будівельних термінів / О.М. Лівінський, М.О. Лівінський, О.А. Васильковський, Д.Ф. Гончаренко, М.І. Захарчук. – К.: Українська академія наук (УАН), “МП Леся”, 2006. – 528 с. , 3. Гетун Г.В., Криштоп Б.Г. Багатоповерхові каркасно-монолітні житлові будинки: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 220 с., 4. Астафьева-Длугач М.И., Волчок Ю.П. И. Жолтовский /в книге: Зодчие Москвы. Кн. 2. – М.: Моск. рабоч.,1988. – 368 с., ил. стр. 48-60.

РОЛЬ ПОДГОТОВИТЕЛЬНЫХ ЭСКИЗОВ В ДЕКОРАТИВНОЙ ЖИВОПИСИ.

Лозинская Я.О. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Натюрморт является одним из жанров изобразительного искусства. Задача художника, изображающего натюрморт – передать колористическую красоту окружающих человека предметов, их сущность, а также выразить свое отношение к изображаемым предметам.

Натюрморты различают:

- по колориту (теплый, холодный),
- по цвету (сближенные, контрастные),
- по освещенности (прямое, боковое освещение, против света),
- по месту расположения (натюрморт в интерьере, пейзаже),
- по времени исполнения (краткосрочный, долговременный),
- по постановке учебной задачи (реалистический, декоративный и т.д.)

Особый интерес представляет собой декоративный натюрморт, так как он развивает у будущих архитекторов чувство цветовой гармонии, ритма, образного творческого мышления.

Декоративность – особое качество художественной формы. В декоративной работе обычно подчёркивается не сюжетная сторона, не пространство, не материальная объёмность вещей, а плоскость картины. Предметы чётко выделяются контурами, красивыми контрастами красок, часто отсутствует светотень, нет перспективы, не всегда сохраняется связь цвета изображаемых предметов с их цветом в натуре. Цвет становится декоративно-условным, изображение – плоскостным, чтобы сделать саму живописную поверхность более нарядной и красивой. Но здесь нужно соблюдать меру и тонкий художественный вкус, чтобы отыскать ту грань между содержательным и декоративным началом, не уйти в строгую постановочную академическую работу и не быть слишком поверхностным в пусть даже очень творческой работе.

Перед тем, как приступить к творческой работе в изобразительном искусстве, и в частности в декоративной живописи, необходимо сделать эскизы. Это своеобразный проект картины, или черновик, который убережет от ошибок в большой работе. Однако изменения лучше всего вносить заблаговременно в эскиз, так как отступление от него чаще приводит к ошибкам, которые потом трудно исправлять. Важную роль играет выбор места. Количество света, попадающего на предметы, задает характер освещения и способ организации пространства. Расстояние до постановки должно быть таким, чтобы видеть её целиком. Эскиз выполняют карандашом, пером или кистью, в зависимости от поставленных задач, желательно меняя ракурсы. Будущий архитектор должен поставить за правило с самого начала обучения начинать любую творческую работу с эскиза.

В задачи эскиза входит: определение формата работы; поиск графического

решения; поиск цветового решения;

Графическое решение предполагает: нахождение композиционного центра ближе к оптическому центру листа и размещение общей массы всей группы предметов на задуманный формат с учётом гармонического равновесия предметов; определение пропорциональных соотношений предметов и их конструкция; решение тональной градации предметов и фона по пятнам; задаётся источник света (если он должен быть), количество падающих и собственных теней предметов, или же выполняется плоскостное решение; поиск стилизации;

Поиск цветового решения предполагает: нахождение и сопоставление светлотных решений; определение цветовой гаммы; гармонизация цветов: нахождение гармонии цветов с учётом их декоративной выразительности (в том числе сопоставление по теплостудности и насыщенности); соблюдение цельности в работе (благодаря обобщению предметы должны читаться силуэтно);

Когда форэскизы уже выполнены, целесообразно выбрать из них более удачный, увеличить и перенести в цвете к размерам 10х12 см. Здесь уместна детализация с более подробной стилизацией в цвете. Это своеобразная миниатюра или проект будущей картины. Результатом работы должно быть впечатление цельности, ощущение гармонии и слаженности.

МЕТОД ЛИНЕЙНО–КОНСТРУКТИВНОГО ИЗОБРАЖЕНИЯ

Любимова Е.Д. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Любая живая форма в своей основе понимается или рассматривается, как геометрическая сущность, т.е. имеет скрытую геометрическую форму, тем самым приближаясь к единым закономерностям перспективы и освещения, свойственным геометрическим телам. Поэтому при рисовании от студентов требуется знание теории перспективы и умение пользоваться линейно-конструктивным построением рисунка.

Касаясь метода линейно-конструктивного изображения, следует отметить, что линия является одним из основных изобразительных средств. Линиями определяют контуры предмета, образующих их форму, ими обозначают объемно-пространственные величины: высоту, длину, ширину, конструктивные оси, вспомогательные линии, в том числе и линии построения, намечают тон штрихами и т.д. Но изображение обычных форм предметов одними линиями осложняет объемно-пространственное представление. Здесь необходимо дополнительно пользоваться точками, так как точки определяют характерные пункты, узлы и конструкции предметов в изображении. Точками фиксируются узлы конструкции, легко устанавливаются взаимно-пространственные расположения узлов, характеризующих конструкцию формы. Для более точного и лаконичного определения объемно-пространственных форм

пользуются точками и линиями, хотя в действительности на модели нет ни точек, ни линий, они условны. Есть только воображаемая форма с гранями и планами, находящимися в условном пространстве изображения на плоскости листа бумаги. Использование точек и линий при изображении объемных форм в пространстве – это и есть линейно-конструктивный метод изображения.

Линейно-конструктивный рисунок помогает студентам быстрее и лучше усваивать учебный материал, развивает логику мышления, учит работать предельно рационально, скупыми средствами выражать главное, существенное и самое характерное, не заостряя излишнего внимания на подробностях. Но, к сожалению, большинство студентов в силу отсутствия необходимого опыта в рисовании, руководствуясь лишь эмоциональными, т.е. чувственными категориями, пренебрегают таким способом изображения, считая, что рисовать, дескать, скучно. Подобные ошибочные суждения основаны на нежелании и неумении трудиться умственно, толкают на путь примитивного изображения натуры – поверхностного срисовывания ее видимых частей, исключающего проникновение в суть причин и следствий образования тех или иных форм на натуральной модели. Во избежание грубейших ошибок в рисунке, студенты должны пользоваться средствами, облегчающими работу над рисунком, знать нормы, правила и законы, которые помогут им в работе.

Правила, законы и схемы строения формы являются отправной точкой в работе рисовальщика. Беря от натуральной модели самое главное, студенты смогут разобраться в строении сложной живой формы.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНЖЕНЕРНОЇ ГЕОДЕЗІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ - ЗАОЧНИКІВ

Маліна І.А. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)

Курс дисципліни «Інженерна геодезія» для підготовки бакалаврів напрямів «Будівництво» та «Гідротехніка (водні ресурси)» складається із загального курсу і навчальної практики з мінімальною кількістю навчальних годин, відповідно 126 і 108.

Сьогоднішні реалії обмежили кількість аудиторних занять для студентів – заочників відповідно до 6 і 6. Тобто, до 4,76% і 5,56% від нормативних, в тому числі 6 годин лекцій і 6 годин лабораторних занять. Заплановано також виконання розрахунково-графічної роботи. Таким чином навчання заочників базується на самостійній роботі студента.

Очевидь, завдання викладача спрямувати самостійну роботу і керувати нею так, щоб студент якісно і в повному обсязі засвоїв весь навчальний матеріал, передбачений освітньо-професійною програмою підготовки.

Змістовно курс «Інженерної геодезії» можна поділити на:

- вивчення геодезичних вимірювальних приладів і робота з ними;
- геодезичні роботи по забезпеченню будівництва (в тому числі із

застосуванням цих приладів).

Основне місце при цьому належить навчально-методичній літературі, яка допоможе студенту самостійно опрацювати і успішно засвоїти матеріал. На кафедрі в 2012 році розроблено нові «Методичні вказівки до самостійного виконання розрахунково-графічних і лабораторних робіт з інженерної геодезії», для студентів напрямів: «Будівництво» та «Гідротехніка (водні ресурси)», освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр, форма навчання – заочна.

Для обох напрямів лабораторні заняття по формуванню умінь і навичок роботи з геодезичними вимірювальними приладами, в тому числі і при вирішенні будівельних задач, однакові. Тому з метою удосконалення самостійної роботи лабораторні заняття виконуються студентами індивідуально за «Методичними вказівками» в аудиторії під керівництвом викладача згідно розкладу занять.

А в розрахунково-графічних роботах, враховуючи специфіку напрямів підготовки бакалаврів, більше уваги для самостійного опрацювання приділяється:

- топографічному освоєнню ділянки місцевості під будівництво і геодезичному супроводженню будівництва на площі – для напрямку «Будівництво»;
- вишукуванням та проектуванню і будівництву лінійних споруд – для напрямку «Гідротехніка (водні ресурси)».

Ця специфіка врахована і в «Методичних вказівках».

Для концентрації знань майбутніх фахівців на найголовніших аспектах спеціальності «Методичні вказівки» і РГР для напрямку «Гідротехніка (водні ресурси)» застосовуються і при підготовці бакалаврів з напрямку «Будівництво» по спеціальностям гідротехнічне будівництво, автомобільні дороги та аеродроми, теплогазопостачання та вентиляція – пов'язаних з будівництвом лінійних споруд.

ЯКІСТЬ ГЕОДЕЗИЧНОЇ ОСВІТИ У БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Маліна І.А. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Задача забезпечення якості освіти є основною метою її постійного реформування. Інженерна геодезія це невід'ємка частина професії будівельника. Якість геодезичної підготовки бакалаврів – будівельників на виробництві оцінюють по умінню працювати з геодезичними приладами і виконувати вимірювання при розмічувальних роботах і контролі геометричних параметрів будованої споруди.

Ці практичні навички студенти набувають під час лабораторних і практичних занять та закріплюють навчальною геодезичною практикою на основі знань, отриманих в лекційному курсі.

Тому раціональне поєднання лекційних, лабораторних і практичних занять –

основа ефективності засвоєння навчальної дисципліни «інженерна геодезія».

В ОДАБА студенти денної форми навчання з напрямку «Будівництво» та «Гідротехніка (водні ресурси)» вивчають інженерну геодезію на 1 курсі: в 1-му семестрі – «Загальний курс»; в 2-му семестрі – інженерно-геодезична практика. З 126 академічних годин загального курсу на аудиторні заняття виділено 48 годин (16-лекцій, 16- лабораторних, 16-практичних), тобто 38%, а 82 години – на самостійну роботу. На інженерно-геодезичну практику з 108 академічних годин виділено 54 години (50%), а 54 години – на самостійну роботу.

Оскільки інженерна геодезія відноситься до дисциплін професійної та практичної підготовки то для її засвоєння, необхідно перетворення отриманих студентами знань в уміння, а згодом і у навички професійного володіння. В першу чергу, це стосується роботи з геодезичними вимірювальними приладами, розширення сфери їх практичного застосування при вишукуваннях, будівництві та експлуатації будівель та споруд.

Тому для повноцінної і якісної інженерно-геодезичної підготовки фахівців будівельної галузі, доцільно збільшення аудиторних занять з інженерної геодезії. Тільки аудиторні заняття студентів під керівництвом викладача сприяють глибокому засвоєнню практичних навичок у інженерно-геодезичному вирішенні конкретних будівельних задач.

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ХІМІЯ» В ТЕХНІЧНОМУ ВНЗ

Маракіна Л.Д. *(Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна)*

Стратегічним завданням реформування вищої освіти в Україні є трансформація кількісних показників у якісні. Забезпечення якісного рівня вищої освіти є одним з головних завдань, невід’ємних від соціальної сфери. Однією зі складових підвищення якості підготовки фахівців є забезпечення навчального процесу методичним забезпеченням нового покоління.

Необхідною умовою підготовки інженера є цілісність і системність у вивченні фундаментальних і спеціальних дисциплін, максимальне використання потенційних можливостей фундаментальних дисциплін з метою формування професійних якостей у майбутніх інженерів.

Дисципліна «Хімія» відноситься до розряду фундаментальних і викладається практично для всіх спеціальностей технічних ВНЗ на першому курсі. Хімія дає базові знання, на основі яких ґрунтуватимуться знання з інших предметів, з ряду професійно-орієнтованих дисциплін.

Для ліквідації прогалів у шкільній освіті на кафедрі хімії Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (ХНАДУ) використовуються додаткові початкові консультації. Консультації відрізняються високою диференціацією та індивідуальним підходом до студентів. Методичні розробки кафедри сприяють засвоєнню початкових

понять хімії, а також надають повну можливість для самостійного засвоєння матеріалу. Іншими труднощами у викладанні хімії є відсутність навичок самостійної роботи. На допомогу студентам викладачами кафедри хімії видані численні навчально-методичні вказівки. Велику допомогу при підготовці до модульних контролів надають «Пакети тестових завдань з окремих залікових модулів дисципліни «Хімія». Одним з основних аспектів навчання студентів-першокурсників є нерозривність процесу їх навчання в школі та ВНЗ. Для забезпечення менш «болісного» переходу студентів до умов модульно-рейтингової системи на першому курсі можливі змішані форми контролю.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ В ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ АРХИТЕКТОРОВ

Михова Л.Н. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Развитие современного общества ставит перед системой образования задачи, связанные с повышением качества профессиональной подготовки специалиста. Главной ценностью высшего профессионального образования является его социально-воспитывающая функция, ориентированная на подготовку высококомпетентного специалиста, понимающего перспективы развития общества. Это требует решения задач построения образования как процесса создания условий для творческого самоопределения личности и ее самореализации.

С этих позиций особую актуальность приобретает разработка методических основ профессиональной направленности современного архитектурного образования. Его основной задачей является стремление воспитать такую личность, которая смогла бы реализовать себя в самостоятельной профессиональной деятельности, занималась бы вопросами дальнейшего саморазвития, способную решать актуальные социально-культурные задачи, понимающую перспективы развития общества. Такая тенденция и на сегодняшний день является актуальной для всех сфер образования, особенно для тех, где понятие "творчество" составляет неотъемлемую часть учебного процесса, как, например, в архитектурно-строительном образовании.

Модель обучения в высшей школе должна быть построена таким образом, чтобы она в первую очередь воспитывала потребность в интеллектуальном труде. Это особенно касается художественного образования, так как современная школа внушала ученикам, что сфера искусства - это только эмоции, чувства субъективное восприятие окружающего мира. Осознание того, что вдохновение - это результат длительного упорного интеллектуально-духовного труда дает правильное понимание творческого процесса как открытия и созидания нового в этом мире. Но одно дело - открывать что-либо для себя, другое - открывать и создавать для людей. Именно в этом случае

человек испытывает не только духовную потребность, но и духовную радость от осознания своей роли в обществе, что придает ему профессиональную уверенность, формирует его внутреннюю культуру, его мировоззрение и социальную ответственность перед людьми. В этом смысле творчество способно одухотворить и само архитектурно-строительное образование, сделать его более глубоким и содержательным. Потребность в интеллектуальной деятельности, в свою очередь должна перерасти в мотивацию достижения успехов на избранном профессиональном поприще.

На сегодняшний день приходится констатировать, что проблемы определения методических основ профессиональной направленности в подготовке архитектора средствами изобразительного искусства требуют дополнительного внедрения в практическую деятельность. Поэтому в учебный процесс вводятся задания, непосредственно связанные с будущей профессиональной деятельностью. Потенциальные возможности развития образования направлены на повышение уровня материально-технического и культурного развития общества. Необходимо на современном этапе учитывать потребность и стремление человека к комфортабельному и просторному жилью, что определяет социальный заказ общества на повышение качества профессиональной подготовки специалиста архитектора.

Образование как социальное явление — прежде всего объективная общественная ценность. Нравственный, интеллектуальный, научно-технический, духовно-культурный и экономический потенциал любого общества непосредственно зависит от уровня развития образовательной сферы. Творческое мышление и профессионализм, основанный на фундаментальных знаниях науки и культуры, обеспечивает специалисту конкурентоспособность на рынке труда, что особенно важно для специалистов творческой профессии, в частности, для современного архитектора.

Подготовка специалиста в высшей архитектурной школе должна соответствовать мировым стандартам, давать возможность реализации в самостоятельной архитектурно-творческой деятельности.

ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНЖЕНЕРНОЇ ГЕОДЕЗІЇ

Нахмуров О.М., Савіна С.Д., Юрковський Р.Г. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Забезпечення сучасного рівня підготовки фахівців вищої кваліфікації вимагає постійного удосконалення навчального процесу. Особливої ваги при цьому набуває контроль якості знань студентів.

Як один із основних заходів оцінювання знань в Європейській освітній практиці є модульний контроль, який останні роки успішно застосовується в ОДАБА.

Згідно кількості кредитів, установлених чинними навчальними планами для вивчення загального курсу інженерної геодезії при підготовці бакалаврів напрямів «Будівництво» і «Гідротехніка (водні ресурси)», увесь навчальний матеріал семестра поділяється на 2 модулі із 100 бальною шкалою сумарної оцінки.

Поділ навчального матеріалу на модулі внесено до робочої програми і викладач уже на вступному занятті інформує студентів про зміст модулів і шкалу оцінювання знань.

Модульний контроль складається з поточного та підсумкового.

У поточному модульному контролі окремо по кожній роботі оцінюється виконання студентами лабораторних та розрахунково-графічних робіт, письмова експрес-оцінка індивідуального зняття відліків з геодезичних приладів тощо. З поточного модульного контролю студент може отримати до 30 балів (60% від балів одного модуля).

По темах пропущених лекцій студенти готують і захищають реферати. Пропущені лабораторні і практичні заняття відпрацьовують.

При підсумковому модульному контролі проводиться письмова підсумкова контрольна робота, яка складається з 5 тестових завдань, що охоплюють увесь програмний матеріал модуля. В основному тестові завдання вимагають вирішення конкретних геодезичних задач з рисунками до них. Для підсумкової модульної роботи підготовлено та затверджено кафедрою 35 варіантів тестових завдань українською та російською (для іноземних студентів) мовами та критерії оцінювання кожного завдання в балах.

На консультації перед контрольною роботою викладач знайомить студентів із структурою завдань та критеріями їх оцінки. Загальна кількість балів, яку студент може отримати з підсумкового модульного контролю, складає 20 балів (40% від балів модуля).

Студент, який виконав обидва підсумкових модулі з позитивною оцінкою, звільняється від здачі семестрового іспиту.

З часу запровадження модульного контролю переваги його порівняно з іншими методами оцінювання знань відчули і студенти :

- навчаються регулярно, а не «від сесії до сесії»;
- вчасно за графіком виконують лабораторні та розрахунково - графічні роботи;
- дозована задача сприяє більш глибокому засвоєнню навчального матеріала;
- викладачі;
- зросла об'єктивність і прозорість оцінювання знань студентів;
- оцінка знань заформалізована документально;
- є можливість своєчасного виявлення відстаючих студентів і впливу на них через кураторів, деканат, батьків тощо.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДИКИ ПРОЕКТИРОВАНИЯ КЛУБНЫХ ЗДАНИЙ НА III КУРСЕ

Ноговицына Т.В. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Учреждения и комплексы культуры всегда занимали особое место в архитектурном проектировании, что обусловлено их особой ролью в жизни общества.

В современных условиях, когда культурная жизнь очень многообразна и находится в неустойчивом состоянии поиска, особенно актуально существование многообразия досуговых центров, в том числе и клубов.

Клубы представляют посетителям большой выбор разнообразной деятельности с возможностью перехода от роли наблюдателя к роли участников. Такие клубы предназначены для занятий какими-либо активными видами деятельности; например: занятия танцами и спортом, постановка спектаклей, освоение ремесленных навыков.

Отличительной особенностью современного клубного здания является сложная композиция внутреннего пространства, ядром которого служат почти всегда помещения для информации, отдыха и общения, решенные по принципу перетекающего пространства, облегчающего переход из одной зоны в другую и придающего клубному зданию демократический, свойственный его сущности характер.

В настоящее время сформировались различные типы клубных зданий с определенными характерными чертами. Из практики проектирования и строительства были выведены и систематизированы такие типы клубов:

- общедосуговые (клубы-гостинные, студийные, культурно-спортивные...)
- любительские (по интересам)
- профессиональных и творческих союзов
- деловые клубы

В курсовом проектировании рекомендуется разработать клуб выбранного типа на 150 посетителей со зрительным залом на 300 мест.

Изменения в подходе к проектированию и выход в свет ДБН В.2.2-16-2005 «Культурно-зрелищные и досуговые учреждения» вызвала необходимость разработки новых методических указаний для дипломного и курсового проектирования по программе кафедры Архитектура зданий сооружений Архитектурно-художественного института.

Приступая к выполнению проекта и используя данные методические указания и проведя определенную подготовительную работу во время работы над рефератом, студент должен знать:

- основные нормативные данные по клубным зданиям (ДБН В.2.2-16-2005 «Культурно-зрелищные и досуговые учреждения»), а так же другие регламентирующие документы и литературу.

- основные тенденции и направления в развитии типов зрелищных и

общественных зданий.

Для создания функционального и выразительного современного архитектурного сооружения Студент должен уметь:

- обосновать конкретное место размещения объекта с учетом
- градостроительных особенностей населенного пункта
- использовать все исходные данные на проектирование (рельеф местности, окружающая застройка, ориентация по сторонам света, направление господствующих ветров)

В данных методических указаниях при проектировании клуба особое место отводится на предусмотрение потребностей инвалидов и других маломобильных групп населения.

Особое внимание методические указания уделяют санитарно-гигиеническим и противопожарным требованиям.

При составлении методических указаний особое внимание было уделено изменению внешнего вида самой методички, приданию ей более современной формы.

Так как зрительное восприятие у современных студентов играет более существенную роль, они легче воспринимают материал с помощью зрительного ряда, было решено увеличить формат самой методички (А-IV), увеличить иллюстрации и значительно увеличить их число, таблицы стали более конкретными, скорректированными в соответствии с новыми ДБН, и тоже увеличены в размере, что значительно облегчает студенту поиск нужной информации.

Такой подход к оформлению, а также обновленное содержание методических указаний сыграло свою положительную роль в выполнении курсового проекта студентами уже в этом семестре.

Студенты стали более осмысленно и грамотно подходить к выполнению проектов, повысилась интенсивность работы. Соответственно проект выполняется на более высоком профессиональном уровне.

ОСОБЕННОСТИ ЗРИТЕЛЬНОГО ВОСПРИЯТИЯ ЗАКОНОВ ПЕРСПЕКТИВЫ В УЧЕБНОМ РИСУНКЕ

Олешко Л.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В учебном рисунке существуют такие понятия, как: рисунок с натуры, по памяти и по представлению. Воспроизведение образа формируется во время наблюдения, исследования конкретного предмета в сознании рисующего. В процессе обучения рисунку студенты выполняют задание по композиции из геометрических тел, построению перспективы интерьеров, улиц, панорамы города и т. д. Для выполнения этих заданий, студентам необходимо исследовать внутреннее и внешнее архитектурное пространство, изучать планировку, понять функциональную значимость данного объекта,

ознакомиться с характерными особенностями строительных материалов. На восприятие рисующего влияет динамика и статика окружающей среды, организация архитектурного пространства. Будущим архитекторам для изучения и понимания объектов в пространстве необходимо научиться владеть чувством архитектурных форм.

Во время обучения студенты встречаются с некоторыми сложностями выполнения рисунка с натуры, а именно:

- недостаточная первоначальная подготовка по изучению законов линейной перспективы в рисунке;
- некоторое несоответствие перспективного изображения интерьера с тем, как воспринимает глаз рисующего образ в натуре.

Для правильного линейно-конструктивного построения изображения важное значение имеет выбор места, с которого можно рисовать, а так же:

- определение высоты точки зрения и положение линии горизонта на рисунке;
- выбор дистанционного расстояния и место положения дистанционных точек;

В рисунке перспективы интерьера при больших углах зрения в вертикальном направлении, изображение пространства видна в сильном ракурсе. А при увеличении угла зрения в горизонтальном направлении, вертикальный угол сокращается. Перспективные сокращения, которые наблюдаем в натуре применяются не прямо пропорционально увеличению расстояния до объекта. В данном случае сокращения проявляются в меньшей степени. Рисующий четко видит перед собой, только те предметы, которые находятся в поле ясного зрения. Объекты расположенные за пределами поля ясного зрения воспринимаются с некоторым искажением. Принято считать, что «физическое изображение, которое получаем на сетчатке глаза, исправляется и неосознанно корректируется мозгом», чтобы более точно воспринимать предметы, его величины, формы, пропорции, их ракурсное сокращение зрительно уменьшаются.

Для решения поставленной задачи преподаватели кафедры Рисунка, живописи и архитектурной графики большое внимание уделяют обучению студентов грамотному использованию законов перспективы при изображении объекта с натуры, по памяти и по представлению. Так как рисунок строится на основе законов перспективы, которые подчинены геометрическим схемам. В процессе воспроизведения образа с натуры, геометрические перспективные схемы служат вспомогательным проверочным средством. Во время обучения преподаватели помогают студентам разобраться, понять и решить проблемы по выполнению линейно-конструктивных построений. Изображение рисунка с натуры зависит не только от геометрического построения перспективы объекта, но и от результата психофизического процесса зрительного субъективного восприятия.

LEARNING STRATEGIES IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

П'янова І. Ю., Шотова-Ніколенко А. В. (Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)

In recent years there has been a shift in focus from the teacher to the learner from exclusive focus on the improvement of teaching to an increased concern for how learners go about their learning taste in a second or foreign language. (Oxford, 1990:1) In the last few years research literature on *Learning strategies* has experienced tremendous growth. Interest in *Learning strategies* is due in large part to increased attention to the learner and to learner — centred instructional models of teaching. (Oxford: 1994) Thus, it has become more visible that much or even most responsibility for success at language learning depends on individual learners, their ability to take full advantage of opportunities to learn. It is *Learning strategies* which may lead to a more meaningful learning and a greater autonomy. Thus, that is the reason why they have been emphasized recently. On the other side, although *Learning strategies* are used by students themselves, teachers play an important role in helping students develop and use strategies in more effective ways.

To understand the term *Learning strategies*, one might use a common technical definition, which says that *Learning strategies* are operations employed by the learner to aid the acquisition, storage, retrieval, and use of information. (Oxford, 1990: 7). It might be useful to expand this definition by saying that *Learning strategies* are specific actions taken by the learner to make learning easier, faster, more enjoyable, more self-directed, more effective and more transferable to new situations.

Learning itself is a conscious knowledge of language rules, but does not typically lead to conversational fluency, and is derived from formal instructions. *Learning strategies* contribute to all parts of the learning- acquisition continuum, while acquisition is defined as an unconscious and spontaneous occurrence. Moreover, *Learning strategies* lead to conversational fluency and arise from naturalistic language use. (Oxford 1990: 4). *Learning strategies* have been used for thousands of years. One well-known example is the mnemonic or memory devices used in ancient times to help storytellers remember their lines.

Nowadays, language strategies are becoming widely recognized throughout education in general. Under various names, such as learning skills, learning-to-learn kills, thinking skills, and problem-solving skills, learning skills are the way students learn a wide range of subjects. (Oxford 1990: 2) Oxford (1990), synthesized existing research on how the following factors influence the choice of strategies used among students learning a second language. Factors are as follows: 1) Motivation — more motivated students tend to use more strategies than less motivated students. 2) Gender — females report greater overall strategy use than males in many studies. 3) Cultural background — rote memorization and other forms of memorization are more prevalent among some Asian students than among students from other cultural. 4) Attitudes and beliefs — these are reported to have a profound effect on the

strategies learners choose, with negative attitudes and beliefs often causing poor strategy use or lack of orchestration of strategies. 5) Type of task — the nature of the task helps determine the strategies naturally employed to carry out the task. 6) Age and second language stage — students of different ages and stages of second language learning use different strategies, with certain strategies often being employed by older or more advanced students. 7) Learning style — often determines the choice of second language learning strategies. There are three groups of *Direct strategies*: 1) Memory strategies — help students store and retrieve new information. 2) Cognitive strategies — unified by a common function: manipulation or transformation of the target language by the learner. 3) Compensation strategies — enable learners to use the new language for either comprehension or production despite limitations in knowledge. They are intended to make up for an inadequate repertoire of grammar and especially of vocabulary. There are three groups of *Indirect strategies*: 1) Metacognitive strategies — allow learners to control their own cognition, that is to coordinate the learning process by using functions such as centring, arranging, planning and evaluating. The strategies mean beyond, beside or with the cognitive. Therefore, they are actions which go beyond purely cognitive devices and which provide a way for learners to coordinate their own learning process. 2) Affective strategies — help learners to regulate emotions, motivations and attitudes. 3) Social strategies — support and manage language learning without directly involving the target language. Language is a form of social behaviour, it is communication and communication occurs between and among people. Learning a language thus involves other people and appropriate social strategies are very important in this process. To conclude it is essential to remember that learners need to learn how to learn, and teachers need to learn how to facilitate the process.

1. McCarthy, M. 1990. Vocabulary. Oxford University Press

2. Oxford, R.L. 1990. Language Learning Strategies. What every teacher should how. Heinle and Heinle Publishers, the University of Alabama, USA.

РАЗВИТИЕ МОТИВАЦИИ КАК СРЕДСТВО АКТИВИЗАЦИИ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ У СТУДЕНТОВ

Пандас Т.Н. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)

Активизация познавательной деятельности студентов требует анализа основных проблем, возникающих перед преподавателями в процессе внедрения инноваций и, особенно, при смене концепций и парадигм образования.

Целесообразно рассматривать два направления в образовании:

1. Модернизация традиционного обучения в духе эффективной организации усвоения конкретного материала, достижения четко заданных эталонов. В рамках этого направления обновление учебного процесса ориентировано на традиционные дидактические задачи репродуктивного характера,

представлении об обучении как «технологическом» конвейерном процессе с четко фиксированными, детально описанными ожидаемыми результатами.

2. Инновационный подход к учебному процессу, в котором целью обучения является развитие у студентов возможностей осваивать новый опыт на основе целенаправленного формирования творческого и критического мышления, опыта и инструментов учебно-исследовательской деятельности, ролевого и имитационного моделирования.

Какие же можно использовать формы обучения для формирования положительной мотивации у студентов?

На семинарских (практических) занятиях можно провести небольшую диагностическую работу, результаты которой позволят в первом приближении оценить степень развития мотивации у студентов и помогут им более объективно оценить собственный достигнутый уровень развития.

Например, перед студентами ставится задача:

Выберите из представленного списка то, что, по вашему мнению, помогло бы вам повысить интерес к изучаемому предмету.

Каждый студент может выбрать 7 пунктов, которые лично ему обеспечат на данный момент комфортные условия обучения и желание заниматься в таких условиях (уровни расположены от низкого к более высокому):

1. Поощрения преподавателя за хорошо выполненную работу.
2. Порицания за ошибки.
3. Задания, которые получаются.
4. Свободный выбор заданий.
5. Преподаватель считает меня личностью.
6. Содержание заданий взяты из реальной жизни.
7. Преподаватель учитывает мои интересы.
8. На занятиях я сам разбираюсь с проблемами.
9. Преподаватель доступно излагает материал.
10. Я могу проявить себя на занятиях разными способами.
11. Мне можно придумывать что-то новое.
12. Много заданий таких, где нужна смекалка.
13. Студенты на занятиях могут помогать друг другу.
14. Успех всех зависит от успеха каждого.

15. Необходимость знания предмета для будущей профессиональной деятельности.

По выбранным ответам можно приблизительно оценить уровень развития мотивации у данного студента в конкретный момент и выбрать такие приемы обучения, которые соответствуют этому уровню мотивации. Если студент уже достаточно мотивирован на изучение данного предмета, мы выбираем приемы мотивации из более высоких уровней.

Тем самым мы повышаем интерес к изучаемому предмету и активизируем познавательную деятельность студента.

СОВРЕМЕННЫЙ ВЗГЛЯД НА ПРОЕКТИРОВАНИЕ ДЕТСКИХ САДОВ

Петровская С.Р., Юрц О.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В системе воспитания, образования и оздоровления детей, созданной в нашей стране важная роль принадлежит детским дошкольным учреждениям.

Детский сад - это сложная пространственная среда, где человек получает первые знания, умения, навыки и готовится к последующему этапу жизни – школе.

Система дошкольного образования сегодня не соответствует современным требованиям и не отвечает реальным потребностям воспитания и развития детей. Необходимо развивать прогрессивные формы дошкольного образования, а именно:

- гибкая система пребывания и обучения детей;
- использование современных методик воспитания и обучения;
- приобщение детей к общечеловеческим ценностям;
- привлечение родителей к работе детского сада: участие в организации занятий, хозяйственной деятельности, управлении.

Все это требует пересмотра состава помещений, их площадей, комфортности, наполненности и цветового решения интерьеров, и т.д.

Поэтому задачей архитектора является формирование новых моделей, соответствующих современным представлениям и психологии человека и удобных для работы педагогов-новаторов. При проектировании необходимо учитывать возрастные, физиологические и психологические факторы.

Главным условием архитектора становится создание комфортной, благоприятной среды для развития и познания мира, дающей возможность полноценного проживания периода «детства» ребенка.

Архитектура детских садов должна гибко реагировать на изменения демографической ситуации в стране, т.е. появилась необходимость в гибкой планировке помещений детских садов. В зависимости от демографических изменений часть площадей в одно время может быть занята помещениями самого детского сада, а в другое время – отводится под помещения для дополнительного воспитания и начальную школу.

Современные методики подразумевают большое количество игры, познание мира через игру. Интерьеры детских садов должны быть максимально мобильными и приспособлены для трансформации.

Сама архитектура должна быть приближена к человеку, а именно: должна соблюдаться масштабность и геометрия помещений, необходимо использовать натуральные природные материалы, особое внимание должно уделяться фактуре, текстуре, цвету.

Кроме того архитектурный проект должен быть насыщен деталями несущими позитивную познавательную информацию.

Проектирование и создание комфортного пространства для детей нуждается в совместном квалифицированном творчестве архитекторов и педагогов, так как пространство современного детского сада должно включить в себя и синтезировать среду для разных возрастов, не нарушая общей целостности и особенностей психологического восприятия и развития всех возрастных групп.

О ВОЗМОЖНОМ СМЕЩЕНИИ АКЦЕНТОВ В ПРЕПОДАВАНИИ ФИЗИКИ

Писаренко А.Н. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Астрономическая наука в настоящее время переживает период бурного развития. В частности, в 2011 году нобелевская премия по физике была присуждена за открытие ускоренного расширения Вселенной. 2009 год был объявлен ЮНЕСКО годом астрономии. ЮНЕСКО призвала усилить преподавание астрономии в учебных заведениях.

Кабинетом министров Украины утверждена программа повышения качества школьного естественно-научного образования на период до 2015 года, в которой упоминаются физика и астрономия как базовые компоненты естественно-научного образования.

Однако, в высшей школе преподавание астрономии (см. учебники [1], [2]) проводится, в основном, в университетах, пединститутах и практически отсутствует в вузах технического профиля.

Учитывая дефицит часов, выделяемых даже на курс общей физики, предлагается локальное рассмотрение астрономической тематики на лекциях по физике. Ниже приводится примерный перечень тем в курсе физики для студентов ОГАСА, которые возможно дополнить соответствующими (расположены в скобках) разделами астрономии и астрофизики: классическая механика (законы Кеплера, эволюция космических тел, определение масс небесных тел, реликтовое излучение); колебания (методы определения лучевой скорости звезд и галактик); термодинамика (удельная энтропия и энтальпия звезд); электродинамика (магнитное поле планет Солнечной системы, в частности Земли); оптика (астрономическая оптика, фраунгоферовы линии, астрономическая фотометрия и фотометрические системы, диаграмма Герцшпрунга - Рассела); тепловое излучение (фотосфера Солнца, перенос излучения в звездах); ядерные реакции (первичный и звездный нуклеосинтез).

Литература

- [1] Климишин И.А. Астрономія: Підручник для студентів фізико-математичних факультетів пед. ін-тів. - Львів: Світ, 1994. – 384 с.
- [2] Кононович Э.В., Мороз В.И. Общий курс астрономии. – М.: Едиториал УРСС, 2004. – 544 с.

ДИСЦИПЛИНА «РЕКОНСТРУКЦИЯ И РЕСТАВРАЦИЯ АРХИТЕКТУРНЫХ ОБЪЕКТОВ» В ПРОГРАММЕ ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ – АРХИТЕКТОРОВ

Погорелов О.А., Моргун Е.Л. *(Одесская государственная академия
строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Архитектору в своей практической деятельности приходится сталкиваться не только с проектированием новых объектов. Основную часть проектной деятельности занимают работы, связанные с реконструкцией уже существующих зданий и помещений, их перепрофилированием, перепланировкой, устройством новых входов в здание со стороны улицы и т.д. Эти работы требуют знаний не только нормативной литературы и планировочных навыков, но и изучения многих документов, связанных с реконструкцией существующих зданий, учётом сложившейся окружающей застройки, учётом состояния конструктивной системы реконструируемого здания и смежных строений. Необходимо учитывать требования правоустанавливающих документов, задания на проектирование, предписания различных согласовывающих инстанций, в том числе и требования по защите существующих строений и памятников архитектуры.

К этой сложной работе студентов-архитекторов должна подготовить дисциплина «Реконструкция и реставрация архитектурных объектов». Задача этой дисциплины состоит в следующем:

1. Ознакомить студентов с набором необходимых исходных данных. Научить их добросовестно относиться, внимательно изучать, обрабатывать огромный поток существующей документации по реконструируемому объекту и выделять основные требования, необходимые для работы.

2. Изучить требования к заданию на проектирование. Т.к. именно этот этап подготавливает проектировщика и придаёт ему особый настрой к работе именно в этой ситуации. Невнимательное отношение к этому этапу проектирования может привести к допущению неисправимых ошибок в самом проекте, т.к. от архитектурно-планировочных решений зависят конструкторские мероприятия и решения смежных специальностей, задействованных в данном проекте.

3. Архитектор кроме изучения документации должен лично ознакомиться с местом расположения реконструируемого объекта, изучить градостроительную ситуацию, существующие коммуникационные сети и их состояние. Необходимо изучить окружающую застройку, её этажность, стили, наличие и расположение элементов благоустройства и озеленения.

На этом этапе необходимо научить студента замечать основные детали, необходимые для дальнейшего проектирования, делать необходимые замеры, фотофиксации, зарисовки и пометки. При реконструкции необходимо учитывать, что здание может быть расположено самостоятельно либо в ансамбле с окружающей застройкой, этажность которой имеет огромное

значение.

Большое значение имеет ширина тротуаров, проезжей части и всей улицы, её градостроительное назначение с учётом увеличения транспортных и пешеходных потоков. От этих составляющих зависит этажность реконструируемого здания, насыщенность его архитектурными деталями. Человек должен чувствовать себя комфортно в любых градостроительных ситуациях и этому должны способствовать решения, принимаемые архитектором.

4. Это этап непосредственной работы над проектом реконструкции здания. На этом этапе пригодится опыт самостоятельного проектирования, приобретённый студентом на предыдущих курсах.

Для того чтобы из нашей академии выходили востребованные и высококвалифицированные специалисты – архитекторы, подготовленные не только к проектированию новых объектов, но и способные выполнить проект реконструкции уже существующих сооружений (количество зданий, нуждающихся в реконструкции и реставрации всё более увеличивается), необходимо в программе их подготовки восстановить дисциплину «Реконструкция и реставрация архитектурных объектов».

О СИСТЕМНОСТИ В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ

Полинецкая Т.В., Простакова К.М. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Опыт работы в ОГАСА показывает, что иностранные студенты, поступающие на первый курс после окончания подготовительного факультета, владеют ограниченным лексическим запасом, читают только адаптированную литературу, не понимают содержание лекций, не могут записывать их. Поэтому перед преподавателями кафедры языковой подготовки стоят следующие задачи: научить студентов слушать и понимать лекции на русском языке, читать литературу по специальности, участвовать в практических занятиях, писать курсовые и дипломные работы.

Овладение русским языком как иностранным является длительным и трудоемким процессом, поэтому необходим новый подход к обучению русскому языку в вузе. Общеизвестны преимущества принципа коммуникативной направленности: сближение учебной деятельности с практическим использованием языка в реальном общении, развитие мотивации и умений обучающихся пользоваться русским языком в учебной деятельности и вне аудитории. В отличие от принципа коммуникативности, который основательно разработан, проблема реализации системности получила меньшее отражение в методической литературе и практике преподавания.

С нашей точки зрения, поскольку язык рассматривается как система взаимосвязанных элементов разных уровней, обучение русскому языку по

принципу системности, во-первых, должно строиться на основе правил цикличности и концентричности.

Во-вторых, по принципу системности вначале определяется конечная цель, а потом разрабатываются задания, которые смогут привести к нужному результату.

Кроме того, системность организации учебного процесса предполагает учет межпредметных связей, которые используются в качестве дополнительной мотивации. В учебный процесс по русскому языку кафедрой языковой подготовки ОГАСА включены материалы различных строительных дисциплин (обучение ведется по трем основным направлениям: «Архитектура», «Строительство», «Экономика»).

Обучение русскому языку как иностранному требует постоянного совершенствования методики его преподавания.

ПОСТДИПЛОМНАЯ ПОДГОТОВКА ИНТЕРНОВ-ХИРУРГОВ НА КАФЕДРЕ ОПЕРАТИВНОЙ ХИРУРГИИ И ТОПОГРАФИЧЕСКОЙ АНАТОМИИ

Попов А.Г., Десятский В.В., Ославская Т.М., *(Одесский национальный медицинский университет. г. Одесса, Украина)*

Основной целью постдипломной подготовки хирургов-интернов является специализированное усовершенствование теоретических знаний и практических навыков, как фундамента их будущей профессии. Для врачей-интернов хирургического профиля одной из таких дисциплин является оперативная хирургия и клиническая анатомия. На кафедре слушатель может повторить и закрепить знания хирургической анатомии, освоить все многосторонние аспекты технологии основных современных оперативных вмешательств.

В связи с сокращением сроков обучения врачей-интернов нами были внедрены такие формы обучения, которые максимально объединяют желания начинающих специалистов и возможности кафедры. Нами был избран индивидуально-групповой метод обучения, как наиболее эффективный. Для индивидуализации задач, стоящих перед каждым слушателем, проводится тестовый контроль определения исходного уровня знаний, что позволяет индивидуализировать учебную нагрузку на каждого интерна.

В лекционном курсе рассматриваются основные положения клинической анатомии, технологии основных оперативных вмешательств, в т. ч. и современных. Для большей наглядности приводимых положений как на лекциях так и на практических занятиях широко используется видеотехника, позволяющая создавать эффект присутствия и участия с детализацией отдельных фрагментов в системе «стоп-кадр». На практических занятиях производится отработка оперативных доступов и оперативных приемов, навыков последовательности действий хирурга. Операции выполняются на крупных экспериментальных

животных, а чаще - на объектах судебного морга. По окончании оперативного вмешательства проводится разбор возможных ошибок и способов их предупреждения.

В конце цикла каждый слушатель должен продемонстрировать свои знания по выбору оптимальных вариантов технологии современных оперативных вмешательств и практических навыков, а также пройти итоговый тестовый контроль, который охватывает все теоретические и практические положения программы прохождения цикла.

Все вышеизложенное свидетельствует о целесообразности применения такой формы обучения, основанной на реализации индивидуально-дифференцированного подхода в подготовке специалиста.

УЧЁТ НАЦИОНАЛЬНОЙ ПСИХОЛОГИИ АРАБСКИХ УЧАЩИХСЯ ПРИ ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ

Простакова К.М., Полинецкая Т.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Современная методика предполагает необходимость учёта национальной психологии учащихся при обучении иностранному языку.

В данном случае мы говорим об обучении русскому языку арабских студентов нашей академии и о влиянии на процесс обучения национально-психологических особенностей учащихся.

Знание преподавателем этих особенностей помогает строить со студентами добрые взаимоотношения и достигать больших результатов в учебном процессе.

Одним из качеств национального характера арабов является общительность, контактность. Наши студенты 1-3-их курсов активно принимают участие в ежегодном посещении лицея № 4, где, общаясь с учащимися-лицеистами, рассказывают о своих странах, обычаях и культурных традициях своих народов, а также с интересом слушают старшеклассников, знакомящих их с культурой и традициями русского и украинского народов. При этом арабские студенты очень приветливы, любознательны и с удовольствием продолжают знакомство с понравившимися им учениками лицея. Такие контакты, а также посещение с ведущим преподавателем-русистом выставок и музеев города дают возможность сблизиться студентам между собой и с преподавателем и помогают в свою очередь арабским учащимся быстрее овладеть речевыми формулами.

Между студентами-арабами сильны групповые связи. Особенно это заметно во время обучения на подготовительном факультете. Они после каждого занятия собираются вместе, чтобы обсудить изученную тему и помочь отстающим. На старших курсах эти связи несколько ослабевают, зато усиливается общение и помощь арабским учащимся со стороны русскоговорящих студентов.

Студенти-арабы швидше других навчаючись-иностранців оволодівають розмовною мовою (а іноді і сленговою), що говорить про високий рівень їх контактності з російськомовними студентами, однак часто испытують труднощі з письмовою мовою.

Студентам-арабам притаманні самоповага, імпульсивність, емоційна нестриманість. Так, в разі проявлення несправедливості по відношенню до них (по їх думці), вони одразу ж об'єднуються в групи для отстаивання своїх прав. Дуже образливі і зазвичай не здатні визнавати свої помилки. Самокритика виключена.

Вчителям слід знати, що араби не люблять говорити про своїх невдачах, хворобах і інших неприємних моментах. Також не слід на заняттях обговорювати зі студентами гострі теми, що стосуються політики, економіки, суспільного поведіння, а тим більше критикувати погляди навчаючись (особливо це стосується релігійних тем).

Що стосується етикету, то тут дуже багато нюансів, про які необхідно пам'ятати вчителям. Так, взаємне довіра і ввічливість у арабів в ході розмови виражається з допомогою укороченої дистанції між розмовляючими (короче, ніж у росіян), а також з допомогою контакту поглядів, тобто в час розмови бажано дивитися в очі співрозмовнику.

Всі ці і інші моменти слід враховувати для зближення студентів між собою і з вчителем, що призведе до більш ефективного оволодіння російською мовою (як і будь-яким іншим предметом) навчаючись-арабами.

ПРОБЛЕМАТИКА ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Редько А.В. *(Вінницький будівельний технікум, м. Вінниця, Україна)*

Освіта є та залишатиметься стратегічним ресурсом держави. Якість та функціональність освіти пропорційна впровадженню нових інформаційних технологій(НІТ) навчання.

Саме тому серед пріоритетів та завдань Програми ЮНЕСКО «Інформація для всіх»(схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 1722-р) наголошено на сприянні «вільному обміну інформацією та знаннями», «неперервній освіті та навчанню на основі використання нових інформаційних технологій».[1]

Досвід сучасних високотехнологічних країн спонукає активно розробляти та впроваджувати НІТ в систему освіти України.

Найпоширенішим засобом підготовки та передачі інформації вже традиційно є комп'ютер. Пакети відповідних програм(Microsoft Office та Microsoft Power Point) розширюють можливості використання комп'ютера у навчальному процесі. Зокрема, створення презентацій, слайд-шоу, відео- та аудіодокументів.

Використання таких можливостей є закономірними у пошуці нового змісту освіти.

Необхідним інформаційним ресурсом безперечно виступає мережа Internet.

Використання НІТ змінює обличчя педагогіки:

- забезпечує високий рівень інтерактивності між студентом і матеріалом;
- сприяє розробці, вдосконаленню та впровадженню різних навчальних стилів та педагогічних взаємодій;
- активізує процес мотивації, повторення, узагальнення та систематизації знань;
- покращує не лише процес пізнання, відтворення та уточнення вже відомого, але й поглиблюють знання;
- створює конкретне, наочно-образне уявлення про предмет, явище чи подію, які вивчаються;
- розвиває самостійність та креативне мислення.

Практичний бік впровадження мультимедійних засобів має свої переваги:

- швидкий доступ до потрібної інформації;
- інформацію легко поновлювати та конвертувати в інші формати;
- формат оптичних дисків та флеш-носіїв забезпечує великі об'єми для зберігання інформації, що стимулює навчання;
- час та темпи освоєння матеріалу можна корегувати.

Проте впровадження НІТ може гальмуватися такими чинниками:

- коштовністю мультимедійного обладнання (проекторів, медіадошок);
- рівнем матеріальної бази (навіть комп'ютерів, відповідного мультимедійного обладнання);
- інформаційною культурою сторін навчального процесу (інформаційна грамота);
- наявністю відповідного програмного забезпечення педагогічного характеру, що відповідало б навчальним програмам дисциплін.

Перехід до нових комп'ютерно-орієнтованих технологій, раціональне поєднання НІТ з інноваційними - складне педагогічне завдання.[2] Діалог між НІТ та традиційними педагогічними методами здатен його вирішити.

ЛІТЕРАТУРА

1. http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/8835 - Про схвалення Концепції Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій "Сто відсотків" на період до 2015 року
2. Доброштан О.О. – Інформатизація освіти та застосування ІКТ для покращення її якості – Інформаційні технології в освіті: Збірник наукових праць. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2011.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ “ОРГАНІЧНА ХІМІЯ” ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ВНЗ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ЕКОЛОГІЯ, ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ”

Решта С.П., Данилова О.І. (*Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна*)

Органічна хімія проникнула в усі галузі народного господарства, а в агропромисловому комплексі є особливо важливою дисципліною, зважаючи на те, що вся сировина, що використовується для отримання продуктів харчування, є органічною. Сучасному фахівцю, що буде працювати за спеціальністю «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» вкрай необхідне знання органічної хімії для грамотного сприйняття особливостей складу, властивостей сировини, матеріалів, допоміжних речовин, закономірностей протікання хімічного перетворення речовин під час технологічної обробки, розуміння хімічних процесів, що відбуваються при отриманні напівфабрикатів і готової продукції, розуміння які саме речовини, що є відходами виробництв, можливо використати в комплексній переробці, а які є шкідливими і який саме спосіб доцільно обрати для зменшення їх кількості. Важливим є усвідомлення хімічних особливостей основних екологічно небезпечних промислових методів добування органічних сполук, основних властивостей та способів їх перетворення. Необхідно ознайомити студентів з основними методами дослідження органічних сполук, сировини та матеріалів харчової промисловості в Україні та за кордоном.

Вивчення найважливіших законів та понять органічної хімії, джерел забруднення навколишнього середовища, здійснюється з обов'язковим урахуванням профілізації, питань екології та гігієни харчування. Це, в свою чергу, надає можливість студентам отримати конкретні знання для успішного і поглибленого засвоєння ними спеціальних дисциплін, а набуття деяких практичних навичок роботи з хімічними речовинами надає їм змогу застосовувати ці прийоми в умовах виробництва.

Оскільки майбутній фахівець-еколог глобально змінити ситуацію на краще не може, основна увага повинна приділятися тому, щоб він був здатним захистити споживача, своє підприємство від впливу контамінантів завдяки знанням, отриманим з дисципліни “Органічна хімія”.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ: ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТА ФУНКЦІЇ

Ржепішевська В.В. (*Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, м. Полтава, Україна*)

З метою підвищення ефективності навчального процесу студентів напряму підготовки «Менеджмент і адміністрування» при відповідних кафедрах має бути створений навчально-методичний (спеціалізований) кабінет менеджменту, що забезпечує необхідні умови для підготовки фахівців.

Кабінет має бути оснащений високотехнологічним обладнанням: сучасною

аудіо - та відеотехнікою (мультимедійним обладнанням); необхідно здійснити його комп'ютеризацію з виходом до мережі Інтернет, що забезпечить перехід на новітні технології навчання, сприятиме розвитку наукових досліджень, а також виданню навчально-методичної літератури з менеджменту. Кадрове забезпечення кабінету повинно бути укомплектоване працівниками з науковими ступенями і вченими званнями.

Навчально-методичний кабінет менеджменту повинен мати новітнє естетичне оформлення та повністю відповідати вимогам санітарних і протипожежних норм та нормативних документів, що регламентують порядок здійснення освітньої діяльності.

Основні напрями діяльності кабінету:

- трансформування наукових ідей у практику викладання дисциплін управлінського напрямку;
- інформаційно-методичний супровід кафедр управлінського напрямку;
- підготовка студентів до участі в олімпіадах, конкурсах та інших науково-практичних заходах з напрямку «Менеджмент»;
- надання послуг малому та середньому бізнесу із впровадження сучасних технологій менеджменту;
- проведення тематичних науково-практичних конференцій, семінарів і презентацій;
- консалтингові послуги;
- підвищення кваліфікації, професійного рівня науково-педагогічних працівників.

Функції навчально-методичного кабінету менеджменту:

1. Цільові:

- прогностична – враховує перспективи розвитку менеджмент-освіти і спрямована на використання в практичній діяльності сучасних наукових досягнень та інноваційних технологій менеджменту;
- компенсаторна – передбачає надання науковим працівникам інформації, яка не була отримана ними під час здобуття вищої освіти;
- інформаційно-коригувальна – спрямована на корекцію й оновлення інформації з менеджменту, яка постійно змінюється у результаті розвитку науки та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій.

2. Організаційні:

- трансформаційна – відбір і методичне опрацювання сучасних наукових досягнень у галузі менеджмент-освіти та надання рекомендацій щодо їх трансформування в практику викладання дисциплін управлінського напрямку;
- діагностична – систематичний моніторинг навчально-виховного процесу студентів напрямку підготовки «Менеджмент і адміністрування», рівня їх знань, умінь і навичок, їх навчальних та наукових досягнень, а також професійного рівня науково-педагогічних працівників;
- інформаційно-аналітична – вивчення й узагальнення перспективного науково-педагогічного досвіду у сфері викладання дисциплін управлінського напрямку для його застосування у навчальному процесі та удосконалення

професійного рівня науково-педагогічних працівників;

- організаційно-координуюча – координація діяльності студентських наукових гуртів, семінарів та тренінгів з менеджменту.

При проектуванні навчально-методичного кабінету менеджменту, а також при розробленні проектної документації на спеціальне обладнання у ньому належить враховувати вимоги відповідних нормативних документів. Структура кабінету встановлюється завданням на проектування і передбачає поділ на окремі функціональні зони, що дозволить максимально ефективно використати нові інформаційні технології в організації самостійної та наукової роботи студентів.

РІЗНОВИДНІСТЬ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Рилєєва О.І. *(Вінницький будівельний технікум, м. Вінниця, Україна)*

Будь-яка навчальна діяльність складається з трьох частин:

- орієнтовно-мотиваційної;
- операційно-виконавчої;
- рефлексивно-оцінної.

Відсутність першої частини перетворює діяльність у хаотичне скупчення окремих дій без ясної й усвідомленої мети, коли людина не бачить особистісного змісту у вчинених діях, не сприймає їх як значимі, важливі, необхідні для себе. Відсутність же третьої частини також приводить до втрати мети діяльності, оскільки в людини не сформована при цьому здатність оцінити своє поетапне просування до бажаного результату, можливість його досягнення, перспективи і наслідки його поводження надалі. Успішність діяльності, можливість її коректування, розвиток своїх творчих здібностей і самовдосконалення в цілому стають дуже скрутними при відсутності чи невисокому рівні сформованості рефлексії.

Тому навчальна діяльність, як і будь-яка інша, повинна обов'язково містити всі три зазначених компоненти і найважливішу задачу освіти – навчити студентів будувати свою діяльність як повноцінну, розумну, у якій усі три частини збалансовані, досить розгорнуті, усвідомлені і цілком здійснені. При цьому мається на увазі, що всі дії, у тому числі контроль і оцінку, здійснює саме той, кого навчають.

Формування навчальної діяльності, як способу активного добування знань, є одним з напрямків розвитку особистості студента. Специфіка цього способу полягає в послідовному і цілеспрямованому відпрацьовуванні активності самих студентів (розуміння навчальної задачі, оволодіння способами активних перетворень об'єкта засвоєння, оволодіння способами самоконтролю). На цій основі постає задача формування усе більшої самостійності переходу студентів від виконання одного компонента навчальної діяльності до інших, тобто

формування способів самоорганізації діяльності.

Це призводить до перевантаження студентів. В умовах сьогодення, необхідно від інформаційної орієнтації перейти до особистісної і перебороти велику інертність традиційного навчання в викладанні дисциплін. Цьому і служать розвиваюче і дистанційне навчання.

Дистанційне навчання. Дистанційна форма навчання (ДН) – це одержання освітніх послуг без відвідування ВУЗа, за допомогою сучасних інформаційно-освітніх технологій і систем телекомунікації, таких як електронна пошта, телебачення й INTERNET.

Розвиваюче навчання. Серед великого числа новацій, що впроваджуються сьогодні в освіту, розвиваюче навчання (РН) займає досить стабільне положення і постає на одному з перших місць по значимості і чекань, що пов'язуються з ним, по підвищенню якості знань. Разом з тим, теорія і технологія розвиваючого навчання далекі від завершення, особливо для середньої та старшої ланки. У подальшому розвитку технології РН на перший план вийшло поняття: навчальна діяльність. А освоєння навчальної діяльності, поряд з розвитком теоретичного мислення, стало однією з головних задач РН, принаймні на рівні вищої освіти.

В першу чергу поняття розвиваюче навчання базується на структурних представленнях про знання людини.

У процесі навчання повинна створюватися визначена система знань, повинний відпрацьовуватися прогресивна технологія діяльності по одержанню і використанню знань.

Відомо зовні жартівливе, але визначення, що має глибокий зміст: освіта – те, що залишається в людини після того, як вона забуває все те, чому її учили. Дійсно, більшість зберігає в пам'яті деяке з того, чому нас учили, але навряд чи хтось візьметься заперечувати корисність освіти в досягненні життєвих цілей.

Гарна освіта допомагає людині орієнтуватися в новій для неї ситуації і знаходити в ній ефективні варіанти діяльності; здатність діяти подібним чином звичайно пов'язують з інтелектом.

Виходячи з цього, було б логічним вважати, поряд із засвоєнням визначеного обсягу фактів і алгоритмів, найважливішою задачею освіти розвиток інтелектуальних можливостей людини.

Іншими словами, знання людини – це не сума, а система, що розвиває інтелект та забезпечує успішну діяльність у нестандартних ситуаціях.

Більш того поняття «розвиваюче навчання» являє собою процес виховання і навчання в широкому змісті, є загальною формою психічного та інтелектуального розвитку людини.

Становлення сучасних методів навчального процесу, відбувається у протиборстві консервативного і прогресивного, в тісній єдності теорії і практики. Кардинальні історичні зміни трактують необхідність докорінного оновлення змісту, форм і методів навчання з метою формування особистості сучасного студента.

ДИПЛОМНОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ СТУДЕНТОВ ГИДРОТЕХНИКОВ

Рогачко С.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, Украина)*

Дипломное проектирование является самым важным заключительным этапом формирования специалистов и магистров. Работая над дипломным проектом, студент, выступает в роли главного инженера. В состав дипломного проекта будущих гидротехников входят несколько разделов (глав). В первом из них анализируются данные о природно-климатических условиях района строительства и определяются основные параметры природных факторов, которые следует учесть в проекте.

Во втором разделе проекта рассматриваются несколько вариантов конструкций проектируемого гидротехнического сооружения. В соответствии с рекомендациями действующих норм, определяются внешние нагрузки и производятся расчеты общей устойчивости. На основании сравнения технико-экономических показателей рассмотренных конструкций, с учетом всех особенностей района строительства, выбирается основной, он же оптимальный.

В третьем разделе выполняются расчеты прочности элементов конструкции основного варианта с использованием законов строительной механики и сопромата.

В четвертом разделе разрабатывается проект производства работ основного варианта сооружения с календарным планом, включающим график движения рабочей силы, а также используемых машин и механизмов. Кроме этого в отдельных параграфах раздела рассматриваются вопросы техники безопасности и охраны труда, экономики и влияния проектируемого сооружения на окружающую среду. Работа над проектом заканчивается оформлением соответствующих чертежей и плакатов для презентации дипломной работы ГЭКу. Дипломные работы магистров должны содержать и научную часть, которая может быть либо экспериментальной, либо аналитической.

Учитывая такой объем дипломного проекта, позволяющий выпустить молодого специалиста, умеющего применять свои знания в проектной или строительной организации, срок времени, предусмотренный нынешним учебным планом, представляется недостаточным. Как показала практика, для студентов строительных специальностей оптимальным сроком над дипломным проектом, является последний полный семестр заключительного года обучения.

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРАКТИЧЕСКОГО ЦВЕТОВЕДЕНИЯ

Рындин А.С., Рындина Л.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры. г. Одесса, Украина)*

Известно, что цветоведение является слабо разработанным звеном в художественной педагогике. Имеющаяся литература отражает отдельные методические аспекты, базируется на субъективном опыте художников –

педагогов. Нет общепринятой методики формирования умений и навыков по восприятию и передаче цветовых гармоний, что является серьезным препятствием на пути повышения эффективности освоения студентами цветоощущений и построения колорита.

Существенной особенностью процесса обучения цветоведению, является активная практическая деятельность студентов. В этой связи достойную роль должна сыграть система упражнений. Поэтапное, методически последовательное овладение конкретными знаниями умениями и навыками расширяет возможности цветоощущения. Сознательный подход к выполняемым упражнениям воспитывает художественный вкус, совершенствует эстетическое чувство цвета и развивает творческие колористические фантазии.

В основу обучения должна быть заложена логично организованная система заданий, выстроенная на основе изучения цвета по принципу его наибольшего соответствия практической деятельности художника и тесной взаимосвязи теоретического и практического материала. Практический материал необходимо построить на основе апробации теоретических положений, анализе цветоощущений, выявления их качеств. Только на таких условиях возможно освоение законов и правил гармонизации цвета, воспитание художественного вкуса, творческой фантазии.

В задачи курса практического цветоведения должно входит:

- получение конкретных знаний о художественной выразительности цвета, в основе которых лежит восприятие и понимание физических, химических и пространственных свойств;
- расширение возможностей цветоощущения и совершенствование чувства цвета;

Поставленные задачи решаются посредством специальных упражнений, содержание которых предусматривают следующие задания:

- практическое изучение правил цветоведения;
- последовательное визуальное ознакомление с цветом;
- анализ характера цветосочетаний по производимому впечатлению и выявлению их качеств;
- овладение основами гармонизации цветов.
- воспитание художественного вкуса, развитие творческой фантазии.

Способы изучения цвета определены по принципу наибольшего соответствия его характеру практической деятельности художника. Изучение цвета с помощью призм, вертушек, проекторов и других приборов слишком далек от его профессионального труда, сопряженного с применением красок. Поэтому курс практического цветоведения осуществляется с помощью красок и их смешения. Работая с красками студенты выполняют первую часть практического задания – заготовку цветового материала. На этом материале проводится дальнейшее изучение, которое наряду с указанным субтрактивным цветообразованием включает и оптические явления..

Упражнения выполняются в форме цветовой мозаики. Содержание упражнений ставит обучаемого в условия, в которых он неминуемо делает

цветовые открытия, а именно: видит такие оттенки и полутона, такие сопоставления цветов, о которых не знал ранее. Упражнения становятся для студента самостоятельным исследованием, ведущим его к накоплению и совершенствованию колористического опыта. Только после абстрактного языка схем можно перейти к конкретному цветовому образу авторской композиции. Цветовая схема должна использоваться и в дальнейшем творческом процессе. Цветовой образ ее должен быть приближен к задуманной композиции по общим пропорциям и размещению тональных пятен. Эскиз цветовых отношений в авторской композиции разрабатывается на основе составленного ранее колорита, найденного психологического или декоративного эффекта в разработанной схеме. В дальнейшем должна быть сохранена пропорция площадей тонов, найденных в схеме.

Разбор основных принципов колористической композиции, как правило, художники проводят на схемах в плоскостном решении. Однако, поиски и выбор цветосочетаний, отношения тонов можно находить не только в плоскостной, но и во фронтальной, объемной и пространственной композициях. С этой целью дополнительно учитывается светотень и ее связь с цветом, особенности пространственных изменений и другие цветовые явления, специфичные для конкретного типа живописного произведения.

КОЛОРИСТИЧЕСКАЯ КОМПОЗИЦИЯ В МОНУМЕНТАЛЬНО - ДЕКОРАТИВНОМ ИСКУССТВЕ

Рындина Л.И., Рындин А.С. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры. г. Одесса, Украина*)

Колористическая композиция - это предложенное художником цветовое решение в станковой живописи, монументальной росписи, мозаике, витраже и т.д. В прикладном искусстве и дизайне она непосредственно зависит от природных и технологических возможностей конструкционного материала. Опираясь на них, колористическая композиция должна отразить назначение вещи и характер ее использования, связать цветовую структуру с формой, учесть психофизиологические особенности хроматического восприятия. Кроме этого, цветовое решение должно исходить из эстетических закономерностей цвета, создающих его художественную выразительность, и охватить специфические вопросы цветоощущения и соотношения цветов.

Колорит возникает от совместного действия всех цветовых компонентов изображения на наше восприятие. Таким образом, это суммарное впечатление от всех образующих цветов одновременно. Колорит может быть подчинен одному какому-либо ведущему цвету, быть гармоничным или пестрым. Общее впечатление будет возникать в любом случае, но содержание этого впечатления зависит от выбора художника.

В учебном процессе освоение колористических гармоний необходимо начинать с упражнений, в которых поставлены определенные задачи: научить

студентов чувствовать цветовую объединенность сочетаемых элементов и, целенаправленным подбором тонов, создавать определенно выраженный общий тональный характер. Эти упражнения являются соединительным звеном между безотносительными к композиции просмотрами гаммы в комбинаториках и композиционной разработкой эскизов.

В художественной деятельности человек обнаружил сочетания особой эстетической выразительности. Такие цвета, подобранные в одну группу, раскрывают наибольшую красоту друг друга и обладают такой совместностью действия, которая вызывает ощущение цветовой слаженности, цельности и красоты.

Если правила составления комбинаторик создают такой калейдоскоп, в котором гамма как бы сама разворачивается, и цветовой эффект не зависит от намерения, то при составлении колоритов условия группировки элементов обеспечивают большую свободу в подборе цвета и его можно связать с идеей и образами задуманной композиции.

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БУДУЩИХ АРХИТЕКТОРОВ

Самойлова А.М., (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Особенностью архитектурного образования является его многокомпонентность, обусловленная спецификой сферы деятельности специалиста и многофункциональностью разрабатываемых объектов. Одна из основных архитектурных задач заключается в создании и преобразовании среды обитания, окружающей современного человека. Среда обитания включает в себя природную среду, искусственно преобразованную человеком «вторую природу», искусственную среду и социальную среду, созданную человеком «третью природу». Искусственная среда включает в себя среду вещей, в которой живет человек, в том числе и архитектурную среду.

В системе потребностей человека присутствуют потребности связанные с экологией восприятия среды обитания. Среди них - комфорт природной среды, экологически комфортное жилище, этническая природная архитектурная среда, обеспеченность источниками информации и другие.

Современный город возник достаточно недавно в эволюционном историческом смысле. Его воздействие на человека является во многом выходящим за рамки стереотипов восприятия, сформированных за многие поколения. «Агрессивность» для человека современных антропогенных воздействий вызвана их принципиальным отличием от природных, влиявших сотни тысяч лет в период становления человека. Изучение сенсорных воздействий приобрело широкое распространение в последние десятилетия в связи с ростом интереса к экологии человека. В разных странах стали исследовать результаты влияния внешних факторов на соответствующие

органы чувств и выявлять благоприятные воздействия. На первом месте по степени влияния на состояние человека находится видимая им окружающая среда.

До сих пор не разработаны нормативные документы по формированию визуальной среды в архитектуре города. Сам человек со всем комплексом потребностей остался прежним, и прежними остались фундаментальные механизмы зрения, тогда как зрительная среда в местах его обитания меняется. Это является одной из основных последних проблем видеоэкологии.

В архитектуре материализованы гигантские физические и интеллектуальные усилия цивилизованного общества, которые не должны быть напрасными. Объекты архитектуры должны соответствовать эстетическим потребностям восприятия и положительно воздействовать в эмоциональном и нравственном отношении. Человек находится под влиянием окружающей среды всю жизнь, и она не должна наносить ущерб его здоровью.

Большое значение в деятельности архитекторов приобретают знания особенностей психологического воздействия различных выразительных художественных средств и умения применить их на практике в проектировании отдельных объектов и при создании архитектурной среды в целом. Для формирования таких практических умений в архитектурном образовании могут быть задействованы именно дисциплины творческой направленности. Рисунок, живопись, композиция, колористика, которые в большей мере базируются именно на аспектах восприятия и оценки с точки зрения психологического воздействия, могут стать основой успешного применения всего комплекса приобретенных знаний, умений и навыков будущими архитекторами.

МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ «КРИТИКА СОВРЕМЕННЫХ ТЕОРИЙ ДИЗАЙНА АРХИТЕКТУРНОЙ СРЕДЫ»

Сапунова М.Ю. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Критике отводится одно из важнейших мест в современных представлениях об архитектуре. Архитектурная критика входит в состав вербальных форм архитектурной деятельности. Она играет роль коммуникативной системы между архитектурой и обществом, обеспечивая тем самым целостность культуры.

На занятиях студенты впервые сталкиваются со специфическим творческим методом, - методом критического познания. Основная функция критики – познание и регулирование противоречий между архитектурным идеалом и действительностью в условиях конкретной историко-культурной ситуации. В процессе анализа студенты учатся выявлять внутренние противоречия архитектурного процесса. На протяжении предыдущего обучения студенты изучали историю архитектуры, и делали анализ исторических сооружений. От истории архитектуры критика отличается тем, что освещает и исследует

современный ей архитектурный процесс, частью которого она сама является. Это феномен постоянного «самоанализа».

Творческий метод архитектурной критики подразумевает наличие оценки в критических суждениях. Оценка – один из основных атрибутивных признаков критики. На занятиях студенты учатся делать глубокий критико-аналитический разбор объекта дизайна архитектурной среды с последующей оценкой. Именно оценка делает критику критикой, позволяет выявить значимость объекта, степень его соответствия требованиям социального заказа, профессиональным установкам и др. Критические суждения различны также по степени своей доказательности. Здесь важно научить студентов различать два последовательных подхода: 1) эмоциональная оценка внешне чисто бездоказательна: обоснования «скрыты» глубокой верой критика в правоту своих идеалов и убеждений; 2) рациональная оценка, напротив выводится как результат демонстрируемых логических построений и умозаключений.

Таким образом, обучение основам критического анализа значительно продвигает студентов в понимании сути происходящего в архитектурной деятельности на современном этапе развития общества.

ЭКСПЕРЕМЕНТАЛЬНАЯ ЛАБОРАТОРИЯ КАК ЗАЛОГ УСПЕШНОГО ОБУЧЕНИЯ

Сафонов Е.В., Дикая Ж.П. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В современной высшей школе Украины на сегодняшний день существует традиционно сложившаяся методика преподавания академического рисунка, уходящая своими корнями в дореволюционную эпоху, когда обучение рисованию базировалось на изучении античных образцов и живой натуры, приводя студента к овладению навыками и приемами классического рисунка. Данная методика остается во многом неизменной и каноничной для большинства вузов архитектурно-художественной направленности Украины. Это связано с тем, что отсутствуют экспериментальные художественные лаборатории. Экспериментальные лаборатории существуют для адаптации в учебном процессе новейших тенденций в современном искусстве и архитектуре. Современное искусство переросло рамки реалистичного восприятия и отражения окружающего мира.

Одной из самых известных экспериментальных школ является Баухауз, которая в XX веке начала активно аккумулировать новшества в методиках преподавания. Целями форкурса были: пробудить творческие силы и художественные способности обучающихся, облегчить выбор их будущей профессии, а также познакомить с основами художественной композиции. Схема обучения в Баухаузе предполагала первичное изучение формы, знакомство с материалами и инженерно-строительный курс.

Большое значение в Баухаузе придавалось изучению художественной выразительности материалов, текстур и цвета. Для развития восприятия самых

разных качеств материалов студенты должны были рассматривать, ощупывать и запоминать, как выглядит дерево, кора, мех, до тех пор, пока не смогут рисовать их по памяти, опираясь только на свои ощущения.

Основным принципом преподавательской деятельности в Баухаузе Иоганесса Иттена была простая и ясная формулировка заданий. Выдающийся теоретик и художник считал, что прежде всего необходимо освободить и усилить воображение и творческие способности студентов. При углубленной проработке какого-либо предмета Иттен всегда придерживался принципа последовательности: почувствовать-понять-сделать. В системе художественной подготовки большое внимание уделялось контрастам. В изобразительном искусстве контраст является одним из наиболее выразительных средств создания образа. Для выполнения задания студентам было необходимо усвоить относительность эффектов контрастов. Задания на композицию с абстрактными формами ставили своей целью развить художественное мышление и творческое воображение и вместе с тем освоить новые выразительные средства. Художественно-архитектурные формы создаются при помощи различных пространственных построений. Каждой форме соответствуют свои акцентные точки. Геометрически конструктивная организация плоскости картины объединяет акцентными точками между собой и укрепляет ее построение.

Наиболее сложная задача для преподавателя – раскрыть и развить творческие способности студента. Если поощрять студентов вернуться к заложенным в них природой творческим началам, это освободит их от нормативности, возникающей в процессе чисто механического обучения.

Иттен в рисунке с натуры часто ставил перед студентами задачу интерпретировать объект сначала эмоционально, то есть экспрессивно, затем конструктивно, и, наконец, импрессиивно, основываясь только на своих впечатлениях. Наиболее успешное задание - выполненное в технике, созвучной темпераменту студента, его характеру и внутреннему настрою. Таким образом, одним из наиболее эффективных методов художественной подготовки является поощрение и создание благоприятных условий для раскрытия и проявления субъективной природы студента. Изучение объективных законов форм и цвета помогает поверить в собственные силы и развивать творческое дарование студента.

ЖИВОПИСЬ И КОЛОРИСТИКА КАК НЕОТЪЕМЛИМЫЕ СОСТАВЛЯЮЩИЕ АРХИТЕКТУРНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Сафонов Е.В., Дикая Ж.П. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Изобразительная подготовка является базовой составляющей в образовании архитектора, оказывая значительное влияние на его творческую деятельность. Большое значение в архитектурно-художественных вузах придается изучению цвета и вопросу его эмоционального воздействия на человека. Важнейшими структурными компонентами изучения цвета являются цветоведение, живопись

и цвет в объемно-пространственной композиции. Базовый курс живописи должен представлять собой двухуровневую программу: первый из них посвящен изучению закономерностей живописного изображения и композиционных приемов его формирования, а второй – методике работы над живописной композицией, цветной архитектурной графикой и архитектурной колористикой.

Большой вес и значение в художественном обучении приобретает рисование с натуры. Уже в самых первых простейших заданиях обучающиеся встречаются с законами реалистической живописи, освоение которых при изображении несложных объектов дает прочную базу для дальнейшего художественного развития. Эскизы, наброски, клаузуры и этюды являются начальным и самым важным этапом в овладении мастерством художественной композиции и развития творческого мышления и восприятия окружающего мира. Студент на своем этюде не ограничивается задачей передачи цвета, но и создает ощущение реально существующего предмета. Колористическое богатство реалистической картины не уводит зрителя от восприятия натуры, а обогащает его умением видеть предметы не изолированно, а в их взаимосвязях, в условиях воздушной среды. Задачей заботы над форэскизами как одного из основных этапов формирования умений и навыков в области художественной композиции является поиск композиционной, колористической и тональной организации всех элементов изображения в соответствии с творческим замыслом.

Выдающийся художник и преподаватель (Баухауз, Германия) Йоханнес Иттен считал, что решающим в искусстве являются не выразительно-изобразительные средства, а сам человек со своим характером и образом мышления и восприятия. На основании своих исследований по изучению субъективного цветовосприятия Йоханнес Иттен обнаружил, что не только выбор и сочетания цветов, но и величина цветовых пятен и ориентация мазков могут быть характерными для каждого студента. Все это выявляет характер мышления и выражения чувств. Иттен считал, что формирование художника, дизайнера и архитектора должно исходить из его субъективной предрасположенности к определенной цветовой гамме и формам. Таким образом, в художественном воспитании есть две задачи: развить и укрепить индивидуальные творческие способности учащихся и одновременно дать знание общих объективных законов работы над формой и цветом, дополняя все это изучением натуры.

Изучение теории живописи и колористики создаст прочный фундамент для дальнейшего творческого роста в выполнении практических заданий не только по живописи, но и в области композиции, архитектурно-дизайнерского проектирования. Смысл существования картины и архитектурного образа скрыт в них самих, в их цветах и формах. Как бы ни развивалось изобразительное искусство в дальнейшем, выразительная сила цвета всегда будет важнейшим элементом его существования.

ОРГАНИЗАЦИЯ РАБОТЫ ПО СОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Семенов С.В., Витюков В.В., Олексова Е.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Разработка учебно-методической литературы является важнейшей частью учебного процесса, особенно сейчас, когда ставится задача по интеграции украинских высших учебных заведений в общеевропейское образовательное пространство. Особое значение приобретает выработка общих подходов к методическому обеспечению.

Кроме этого технологии и номенклатура оборудования используемого на отечественных объектах, существенно расширилась. Это произошло за счет прихода на украинский рынок, большого числа фирм производителей с мировым именем. С вступлением Украины в ВТО эти тенденции будут только усиливаться чему способствует снятие торговых барьеров, а значит увеличение притока в страну технологичного оборудования импортного производства.

Поэтому для успешной работы в области подготовки специалистов европейского уровня, с учетом требований Болонского процесса, необходимо проведение унификации и стандартизации характеристик большого числа разнообразного оборудования. Полученные данные, после обработки и систематизации, необходимо адаптировать для работы с ними преподавателей студентов и аспирантов.

Для усовершенствования методического процесса в современных условиях предлагается следующая концепция адаптации учебно-методической работы к требованиям Болонского процесса, развития научных методик по современным технологиям и новому оборудованию.

Для успешного внедрения элементов данной концепции необходимо провести следующие мероприятия и структурные изменения:

- систематизировать функциональные обязанности методического совета института усилить ее состав специалистами высокого уровня;
- усилить взаимодействие ответственных за методическую работу на кафедрах с методическим советом института;
- разработать система дополнительных мероприятий по стимулированию и интенсификации подготовки диссертационных работ;
- разработать и внедрять мероприятия стимулирующие работу преподавателей по освоению новых технологий и внедрению методик ведущих фирм мира, в соответствии со специальностям института;
- шире использовать факторы стимулирующие труд студентов по освоению новых технологий.

План методической работы предусматривает издание новых методических указаний и обновления устаревших, разработка новых лабораторных установок, участие кафедр в методических семинарах, разработка конспектов лекций, в том числе и в электронном виде, презентации, а также повышение

квалификации преподавателей путем стажировки, участия в курсах повышения квалификации, выставках, презентациях.

Методическая комиссия института совместно с учебным отделом провела большую работу по созданию новых учебных планов подготовки бакалавров, специалистов и магистров, отвечающих требованиям Болонского процесса. На основе этих планов кафедрами разработаны учебные программы дисциплин, адаптированные к кредитно-модульной системе образования.

К методической работе привлекаются ведущие специалисты зарубежных фирм: Danfoss (доц., к.т.н. Пырков), Vissman (к.т.н., доц. Кезля), Hers (д.т.н. Герхард Глинцерер). Благодаря сотрудничеству с фирмами создана база данных методического характера на электронных носителях, в количестве 97 шт. по специальности ТГСВ и 42 шт. по специальности ВВ. В последнее время кафедральные библиотеки значительно пополнились учебниками, пособиями, каталогами и другими методическими материалами, которые предоставлены фирмами-партнерами ИИЭС, в них рассматриваются последние достижения в области отопления, теплогасоснабжения, вентиляции, водоснабжения и водоотведения. Это помогает преподавателям, аспирантам и студентам знакомиться с передовыми методиками, технологиями успешно их осваивать. Проверкой полученных знаний студентами является ежегодные конкурсы дипломных проектов которые проводятся в институте инженерно-экологических систем, ведущими фирмами с мировым именем таких как: Hers, Danfoss, Vissman, Кап и т.д. на которых студенты ИИЭС постоянно занимают призовые места.

ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ПОДГОТОВКА КУРСАНТОВ МОРСКИХ ВУЗОВ

Снигур Л.А. (*Военная академия, г. Одесса, Украина*),

Ржевский М.Ю. (*Одесская национальная морская академия, г. Одесса*)

При подготовке специалистов сугубо специфических специальностей для плавсостава в высшем морском учебном заведении, помимо знаний непосредственно по самой специальности, у курсантов для их успешной профессиональной деятельности необходимо выработать умения и опыт по быстрой социально-психологической адаптации среди членов судового экипажа, морально-психологической подготовки к особенностям работы на судне, что не мало важно в условиях продолжительного рейса.

Во время плавательной практики курсант не только выполняет обязанности по своей будущей специальности, согласно учебного плана, но также он сталкивается с такими факторами внешнего воздействия на свою психику как продолжительное нахождение вдали от берега, ограниченность состава экипажа (его небольшая численность, в основном экипаж мужской, многонациональный, принадлежащий к различным конфессиям). Во время рейса довольно часто отсутствует возможность общения на родном языке, что тоже является серьезным воздействием на психику курсанта. Влияние

погодних умов в місцях плавання судна (сильний шторм, дуже висока або низька температура повітря, др. фактори) можуть також суттєво сказатися на виконанні курсантом – майбутнім морським спеціалістом своїх обов'язків на високому професійному рівні. В зв'язі з цим виникає необхідність ще до першої плавательної практики, яка проводиться з курсантами, згідно навчального плану, провести вступний курс по психологічній підготовці курсантів до умов плавательної практики.

В вступний курс необхідно включити для вивчення наступні теми:

1. Психологічні основи регуляції та саморегуляції психічних станів спеціаліста плавсоставу при повсякденних умовах роботи на судні;

2. В екстремальних умовах (судно терпить лихо).

3. Особливості поведінки людини в екстремальних умовах:

- загальне поняття про стрес;
- паніка;
- емоційна напруженість;
- умови виникнення негативних психічних станів;
- деякі методи оцінки психічного стану.

4. Предотвращення екстремальних ситуацій на судні.

Таким чином, психологічний аспект підготовки курсантів в морському вузі до своєї майбутньої професійної діяльності має немаловажне значення і потребує подальшого розвитку, що дозволить значно підвищити рівень і якість виконання своїх обов'язків на судні майбутніми спеціалістами морського флоту.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ТА ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ІСТОРІЯ СУЧАСНОГО СВІТУ»

Соколова Л.С. (Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м.Одеса, Україна)

У 2010-2012 роках в ОДАБА на факультеті Економіки та управління в будівництві спеціальність Менеджмент організацій вивчається курс Історія сучасного світу. Викладався він для студентів першого курсу денного відділення з розрахунку 42 годин аудиторних (12 лекцій, 10 практичних).

Викладання історії сучасного світу велося на основі збереження об'єктивності і збалансованості в оцінках і висновках. Був обраний проблемно-хронологічний підхід. Історія сучасного світу розглядалася відповідно до розвитку у часі основних сфер існування і діяльності людства. Наприклад, світ, що глобалізується є сукупністю надзвичайно різноманітних суспільств, співіснування яких не можна назвати безконфліктним (закон єдності і боротьби протилежностей).

В ролі інструментарію використовувалися методи: діахронічний, порівняльний, історичний, структурний, функціональний та ін. Ці методи

мають важливе методологічне значення для пізнання історичного матеріалу. Головне у методичних підходах є єдність пояснення і розуміння. Під час розробки курсу відбулося інтегрування матеріалів і спостережень з використанням різноманітних джерел, які належать багатьом галузям сучасних досліджень. Матеріал сконцентровано так, щоб дати студентові головну інформацію, яка дійсно зорієнтує і тим самим допоможе.

Для поповнення знань студентів у методичних рекомендаціях пропонується додаткова література до всіх тем курсу, до рефератів, до наукової конференції. В додатках пояснюється структура та функції міжнародних об'єднань. Серед них Країни «великої вісімки», Європейський Союз, Організація Об'єднаних націй, Єдиний економічний простір, країни члени ОПЕК, Ліга арабських держав, Міжнародний валютний фонд, Організація з безпеки та співробітництва у Європі, Світова організація торгівлі, Всесвітня рада миру, Міжнародна демократична федерація жінок, міжнародний червоний хрест та інші. Також подається перелік лауреатів Нобелівської премії миру за всі роки її існування, починаючи з 1914р. Для проведення студентської наукової конференції в додатках зібрані дані про пострадянські держави СНД: історико-географічні особливості, форми правління та демографічна ситуація тощо.

Головна проблема курсу – що таке сучасний світ, коли і де він починається, від якого часу вести відлік його існування. Це світ сьогодення? Початку ХХІ століття? А може останніх десятиліть? Насправді поняття «сучасний світ» немає загально прийнятого визначення. Джерело «сучасності» слід шукати в середині другого тисячоліття, приблизно у 15 столітті, в епоху руйнування середньовічного ладу, тоді розпочався так званий Світ Модерну.

Це час формування нового соціального, політичного, економічного та культурного світо порядку. Це час закладання основ історичного піднесення Заходу і його майбутнього домінування на світовій арені. Це час поступового переходу у стадію індустріального суспільства. Сьогодні Захід – постіндустріальний, а світ в цілому – перебуває на початковому етапі його становлення. Однак географічні рамки не стримують глобальний масштаб його вплив.

Глобалізація – об'єктивна реальність, її неможливо ігнорувати. Вона дає великі переваги, але і створює великі проблеми, які очікують людство: демографічні зміни, природні ресурси, науково-технічний розвиток, глобальна економіка, управлінські структури в рамках окремих країн у більш широких масштабах, майбутні конфлікти, роль США як наддержави. Оскільки глобалізація у нинішньому її вигляді несе із собою підкорення більшості меншості, вона веде до неминучих конфліктів.

Україна, яка опинилася між Заходом і Сходом, погано вписується в сучасні процеси глобалізації. З одного боку суспільство пишається своєю традиційністю, а з іншого – українська еліта не діє адекватно до нових умов. В умовах сучасної кризи духовності, особливо у розвинутих країнах заходу висувують питання про можливість зближення двох великих світів індустріально-технократичного Заходу і духовно-гуманістичного

колективістського Сходу. Можливо Україна зможе втілити і підтримати духовне єднання у світі, що глобалізується.

Таким чином, основою вивчення історії сучасного світу є взаємозв'язок усієї системи знань про світ. Цей курс допоможе студентам зрозуміти що відбувається у соціальній сфері у поєднанні зі сферами культури, політик та економіки, а в ідеалі – залучити отриману інформацію для втілення в життя.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ» СТУДЕНТАМ АРХІТЕКТУРНОГО ІНСТИТУТУ

Соколовська Г.М. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Багаторічний досвід викладання культурологічних дисциплін в ОДАБА свідчить про те, що рівень загальнокультурної підготовки студентів на різних факультетах не однаковий, і, як правило, у студентів архітекторів він найвищий. Це пояснюється тим, що конкурс при вступі в архітектурний інститут найбільший, а також тим, що вже з першого курсу студенти вивчають такі споріднені дисципліни, як «Історія мистецтва» та «Історія архітектури». Тому, незважаючи на однаковість навчальних програм з «Історії української культури» для всіх спеціальностей, вважаємо доцільним враховувати ці обставини і використовувати деякі специфічні методи викладання студентам архітекторам.

По-перше, у змісті лекцій з усіх тем курсу більше уваги приділяється теоретичним, світоглядним теоріям, спираючись на знання студентів з курсу філософії та релігієзнавства. Наприклад, в темі «Культура Київської Русі», щоб уникнути дублювання з матеріалом, вивченим студентами в курсі «Історія України», лектор пропонує розглянути питання про візантійські впливи в архітектурі та образотворчому мистецтві а також про особливості православного християнства, яке було світоглядною основою культури того часу.

Викладаючи тему «Культура України ХУІІІ ст.» розглядається проблема впливу ідей європейського Просвітництва на творчість українських вчених та діячів культури. На практичних заняттях студенти самостійно аналізують погляди таких видатних мислителів, як Ф. Прокопович та Г.Сковорода з точки зору запропонованої на лекції проблеми..

По-друге, враховуючи образне мислення студентів-архітекторів, на лекціях і на семінарах використовується велика кількість наочного, візуального матеріалу. Так, комп'ютерні презентації майже всіх лекцій для архітекторів містять набагато більше слайдів з зображенням творів архітектури та мистецтва. Особливо це стосується тем, присвячених таким періодам, які характеризувалися розквітом української архітектури та мистецтва. На семінарах візуальний ряд допомагає наочно закріпити знання студентами головних рис окремих стилів, а також з'ясувати особливості, наприклад, українського бароко, розібратися в різноманітті його гілок.

По-третє, більш високий загальнокультурний рівень студентів вимагає більш

складних індивідуальних завдань та тем рефератів. Так, теми рефератів здебільшого мають проблемний характер, що вимагає від студентів пошукової, дослідницької роботи а також вміння аналізувати, порівнювати, робити самостійні висновки.

Наприклад, якщо на інших факультетах типовими є реферати, присвячені творчості видатних діячів української культури, то для студентів архітекторів пропонуються такі теми, як: «Ренесансні впливи у творчості Юрія Дрогобича», «Василь Острозький-культурний діяч європейського рівня», «Порівняльний аналіз особистостей та творчості Г.Сковороди та Ф.Прокоповича». Такі проблемні формулювання тем рефератів розвивають творчі здібності, спонукають студентів не тільки, й не стільки, знаходити інформацію (що за допомогою Інтернету є достатньо простим), а й мислити. Найкращі творчі роботи студентів оформлюються у вигляді комп'ютерних презентацій, та захищаються на науковій студентській конференції, яка традиційно проводиться за актуальною темою «Українська культура в світлі проблеми Схід-Захід».

Особлива увага приділяється виконанню творчих індивідуальних робіт студентів. За минулий рік розроблена та апробована нова методика, яка враховує професійний напрям студентів. Йдеться про те, що кожний студент повинен за власним вибором сфотографувати, або намалювати якусь пам'ятку архітектури Одеси, детально описати її, вказати автора проекту, час будівництва, визнати стиль, у якому вона побудована, і призначення. Зазначимо, що ідею подібних завдань підказав популярний телевізійний цикл «Где идем?».

Поза аудиторна робота із архітекторами має також особливості. Обов'язкове для студентів всіх спеціальностей відвідування музеїв міста доповнюється на архітектурному факультеті завданням по виявленню історії походження колекції кожного музею, з'ясуванню авторів архітектурних проектів. Крім опису експозиції кожного музею, майбутні архітектори повинні визначити в якому стилі виконаний екстер'єр та інтер'єр будівлі.

Щороку всім студентам першого курсу пропонуються факультативні екскурсії «Історико-культурні місця Одеси», «Літературна Одеса», а студентам-архітекторам – «Архітектурна Одеса» та «Храми Одеси».

На наш погляд, така методика сприяє підвищенню професіональних знань майбутніх фахівців та любові до рідного міста.

МЕТОДЫ И ПРИЕМЫ ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ КНИЖНОЙ ГРАФИКЕ

Споденюк С.И. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Одним из самых распространенных приемов обучения книжной графике является комбинированное занятие, которое имеет неоднородную структуру и обладает рядом достоинств: обеспечивает многократную смену видов деятельности, обеспечивает обратную связь и управление педагогическим процессом, способствует реализации индивидуального подхода в обучении,

создает необходимые условия для быстрого применения новых знаний.

На уроках по книжной графике можно выделить три основных вида работы: демонстрация, фронтальная работа и практикум. Применяются следующие методы обучения: наглядный, словесный, практический.

Во время демонстрации, преподаватель показывает через наглядные пособия различные учебные элементы содержания курса. Становится очевидным, что основной дидактической функцией демонстрации является сообщение студентам новой учебной информации.

Фронтальная работа осуществляется в форме лекции-визуализации. Одновременно с объяснением теоретического материала, студенты соотносят полученные сведения с практикой. Работа проводится пошагово и одновременно со всей группой. Применяемый метод – фронтальная работа преподавателя с группой. Лекция-визуализация применяется как результат возможности реализации принципа наглядности, которая способствует более успешному восприятию и запоминанию учебного материала, позволяет проникнуть в суть познаваемых явлений.

В отличие от фронтальной работы, когда действия преподавателя и студентов во время объяснения нового материала должны быть синхронными, в практической деятельности, студенты занимаются в различном темпе. Роль преподавателя во время данной практической работы – наблюдение за работой студентов, а также, при возникновении необходимости, оказание им помощи.

Студенты получают индивидуальные задания для продолжительной самостоятельной работы (в течение одного-двух или более занятий, включая выполнение части задания вне уроков, т.е. получение домашнего задания). Как правило, такое задание выдается для отработки знаний и умений по целой теме пройденного курса.

В ходе выполнения практической работы по книжной графике преподаватель имеет возможность наблюдать за ходом работы студентов, оказывать им своевременную помощь. Если возникает необходимость, приглашает всех студентов к обсуждению общих вопросов, обращая внимание на характерные ошибки.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ) ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Старунова А.Л. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Українська мова обслуговує не тільки сферу духовної культури, а й пов'язана з виробництвом, з його галузями і процесами, вона є елементом соціальної сфери. Основний критерій в оцінюванні спеціаліста – це знання свого фаху та рівень оволодіння професійною термінологією. Мовлення кожного – це його виховання, освіченість, гострота розуму, точність спостереження. Мова існує у

двох формах: усній і писемній. Тому на практичних заняттях ми приділяємо велику увагу як писемному, так і усному мовленню. Повторюючи правила граматики, закріплюючи їх різними видами робіт (вправами, текстами, самостійними роботами) працюємо над економічною термінологією, використовуючи мовні засоби для спілкування студентів на економічні теми, суспільні, тобто вчимо їх досконалому володінню мовою, її нормами в процесі мовлення, для цього студенти готують реферати, доповіді, промови на економічні теми і виступають перед аудиторією, при цьому дотримуючись правил мовного етикету (типові формули вітання, прощання, звертання, подяки, побажання, вибачення).

Основу наукової мови складають терміни. Їх вивченню ми приділяємо велику увагу. І в кожному з занять ми проводимо словникову роботу, записуємо терміни з економіки, тлумачимо їх, і у кожного студента є невеличкий тлумачний словничок з економіки, бо мова професійного спілкування вимагає однозначності тлумачення основних ключових понять, зафіксованих у термінах. Це дуже важливо, бо неточне вживання може мати небажані наслідки. Писемне регулювання ділових стосунків у державно-правових і суспільно-виробничій сферах, обслуговування громадських потреб людей у побутових ситуаціях здійснюється за допомогою ділових паперів, документів. Кожний документ має засвідчену інформацію, оформлену в усталеному порядку (реквізити) і має юридичну силу для виконання конкретної, йому призначеної функції. На заняттях ми опрацьовуємо потрібну нам інформацію, складаємо зразки документів. Щорічно проводимо мовний конкурс з творчим завданням такого типу: Напишіть мовні тези про мовні права і обов'язки громадян України; Напишіть художній етюд на будь-яку тему, створіть рекламний текст про обраний вами фах.

ДО ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ОРФОГРАФІЇ В ІНОЗЕМНІЙ АУДИТОРІЇ

Степанюк Г.М., Галаган Л.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Основною метою навчання української мови студентів-іноземців у вищих навчальних закладах нефілологічного профілю є формування у студентів необхідних мовних і мовленнєвих умінь у всіх видах мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, усне мовлення, писемне мовлення) з метою забезпечення можливості спілкування в українському мовному середовищі та здобуття спеціальності. Основоположним методом навчання при цьому виступає системно-комунікаційний принцип викладу матеріалу, що дозволяє здійснювати комунікацію шляхом використання мовних зразків. Не заперечуючи цього положення, слід зазначити, що вивчення писемного мовлення іноземною, в даному випадку українською мовою, потребує внесення деяких доповнень.

Відповідно до програми вивчення української мови як іноземної у писемному мовленні студенти-іноземці повинні вміти відтворювати текст, використовуючи адекватні мовні засоби, дотримуючись логіки викладення матеріалу; самостійно створювати писемний текст за жанрами анотації, реферату, резюме тощо.

Але перш ніж вони досягнуть такого рівня володіння іноземною мовою, студенти повинні на початковому рівні набути навичок каліграфічного написання літер і опанувати орфографією слів, з якими вони зустрічаються в усному мовленні. Оволодіння каліграфією, якщо викладання української мови відбувається на базі російської, не є великою проблемою, оскільки різниця в алфавітах, хоча й існує, але не суттєва. Вивчення ж правил українського правопису, на нашу думку, має стати окремою складовою частиною навчального матеріалу під час усього періоду вивчення мови.

Вивчення українському правопису має базуватися на загально методичних принципах поетапної подачі матеріалу, поступового зростання його складності та поетапної систематизації вивченого. Особливої уваги викладачів, на нашу думку, потребують теми правопису, які кардинально відрізняються від аналогічних тем у російській мові, наприклад: «Апостроф», «Правопис префіксів» «Подовження в іноземних словах» тощо. Тільки за умови, що студенти досягнуть певного рівня орфографічних навичок, можна говорити про достатній рівень писемного мовлення українською мовою.

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Стрелок Н.В. *(Військова Академія, м. Одеса, Україна)*

Сучасна методика викладання іноземних мов розглядає мову як комунікативний, інтерактивний процес, в основі якого лежить поняття „комунікативна компетенція”. Розглянемо докладніше сучасні дискусійні і ігрові форми інтерактивних технологій, які найбільше відповідають меті формування іншомовної компетенції у говорінні.

Для дискусійних форм інтерактивних технологій характерним є наявність діалогу, обговорення-спору; зіткнення різних думок та ідей; обмін досвідом, думками з приводу певної проблеми. У ході планування дискусій роль викладача є близькою до ролі посередника. Дискусія виробляє у тих, хто навчається, вміння будувати розгорнуте висловлювання іноземною мовою, актуалізувати в момент мовлення мовні засоби, необхідні для висловлення власної думки. Слухачі відстоюють свої погляди, аргументуючи їх, спростовують чужі думки. Викладачеві дискусії надають інформацію про глибину й систему знань тих, хто навчається, підказують напрямки подальшої роботи.

„Мозковий штурм” як вільна форма дискусії включає усіх членів колективу в обговорення. Кожен виступає з короткою діловою пропозицією у довільній формі, будь-які пропозиції фіксуються „секретарями” („експерти” допомагають

„секретарям” стисло сформулювати думку). Викладач не критикує пропозиції тих, хто навчається, лише стисло фіксує їх і підбадьорює навіть найоригінальніші ідеї. На заключному етапі всі ідеї оцінюються, аргументуються, визначається найоригінальніша пропозиція, оцінюється діяльність „секретарів”, „експертів” і „доповідачів”.

Технологія „круглий стіл” є бесідою, метою якої є скоріше обговорення, пошук шляхів визначення проблеми, узгодження інших точок зору, а не повне вирішення проблеми. За круглим столом учасники бачать один одного, що стимулює мовленнєву активність, збільшення кількості висловлювань.

Ефективним є також застосування технології „мікрофон” – різновид групового обговорення, під час якого кожен має можливість дати відповідь на запитання, висловитися за певною темою або довести власну думку. Умовою технології „дерево рішень” є проблема, яка не має однозначного рішення. Ті, хто навчається, висловлюють свої ідеї щодо вирішення проблеми, складають схему і на її основі визначають найефективнішу пропозицію. Метою технології „снігова грудка” є знаходження спільних точок зору. Коментуються і обговорюються схожі пропозиції. Технології „квадро” і „світлофор” допомагають виявити різні думки і почати аргументоване обговорення питання, а „акваріум” відрізняється наявністю протиріч, протилежних думок або навіть конфліктів учасників щодо певних проблем.

Використання ігрових технологій у процесі навчання іноземних мов дає можливість повторення вивченого мовного матеріалу, психологічно готує тих, хто навчається, до здійснення іншомовного спілкування. Наприклад, під час рольової гри учасникам пропонується зіграти іншу людину в уявній ситуації. Тема гри має відповідати інтересам тих, хто навчається. Активні учасники гри діють згідно своїх ролей, а решта спостерігає, не втручається в дії учасників, але занотовує усе для подальшого обговорення. По закінченні гри підводяться підсумки. Технологія „інтерв'ю” сприяє отриманню певної інформації з проблеми. Ті, хто навчаються, мають можливість оволодіти вмінням ставити запитання ті відповідати на них.

При застосуванні кейс-методу тим, хто навчається, пропонується конкретна реальна ситуація (професійна, соціальна, економічна), викладена письмово. Її треба проаналізувати, запропонувати варіанти вирішення проблеми та вибрати найкращий варіант. Важливими складовими технології є робота в групах та обмін інформацією, а також сумісна діяльність тих, хто навчається. Викладач обирає цікаву для аудиторії реальну ситуацію, виступає із вступним та заключним словом, організує групу і заохочує дискусію, оцінює внесок у вирішення проблеми. Рекомендується застосовувати кейс-метод в поєднанні з іншими методами навчання, оскільки він передбачає наявність обов'язкових нормативних знань, які будуть використані в певній ситуації та сприятимуть кращому засвоєнню матеріалу.

До інтерактивних технологій можуть бути віднесені евристична бесіда, тренінги, групова робота з довідковою літературою, обговорення аудіо- і відеозаписів, зустрічі із запрошеними, конкурси практичних робіт з їх

обговоренням та інше. Інтерактивне навчання є одним із напрямків активного навчання. Це – спосіб пізнання, що здійснюється у формах спільної діяльності тих, хто навчається, коли вони разом вирішують проблему, обмінюються інформацією, презентують і аргументують власну думку, оцінюють дії один одного. Таким чином, використання інтерактивних технологій сприяє формуванню комунікативної компетенції та робить заняття більш цікавими та ефективними.

ВИКОРИСТАННЯ ДІЛОВИХ ІГОР ДЛЯ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ–ЕКОНОМІСТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ»

Танасюк І.М. *(Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна)*

Сучасні проблеми підприємств потребують створення особливого механізму організаційних змін з урахуванням динаміки зовнішнього і внутрішнього середовища, індивідуального підходу при розробці конкретних заходів, сприятливого клімату реалізації стратегії підприємства тощо. Усе це вимагає формування фахівця нового рівня та обумовлює необхідність використання при навчанні методів і засобів, які спроможні розвивати креативність студентів, формувати в них нестандартні підходи до вирішення проблем. Розвиток креативності надає можливість сформувати фахівця спроможного не повторити, а зробити та спроектувати щось нове, гнучко реагуючи на зміни ринку.

У процесі вивчення дисципліни «Стратегічне управління» студент має зрозуміти необхідність розробки унікальної стратегії, тому що саме за рахунок цієї стратегії можна отримати перемогу над конкурентами. Особливе місце в процесі навчання займають ділові ігри, за допомогою яких на занятті студент може знаходитися у ситуації, яка моделює реальне життя. В умовах такого заняття студенти набувають знання й навички через подолання труднощів, перешкод, які виникають у процесі гри. Особливості організації ділової гри насамперед характеризуються багатоваріантністю різних постановок завдань. Ураховуючи, що в процесі гри студентська група поділяється на 8 підприємств, які функціонують опосередковано й незалежно, вгадати всі можливі варіанти розв'язання ситуацій практично неможливо, що створює додаткові труднощі для студента.

Ділова гра «Стратег-інвест» містить у собі три частини: навчальну, імітаційну і проблемну. Навчальна включає роботу з літературою, вивчення нормативних актів, консультації, індивідуальні заняття та самостійну роботу протягом якої студент систематизує та поглиблює отримані знання. Імітаційна частина характеризується процесом

функціонування 8 підприємств різних форм господарювання, що працюють в умовах ринкової економіки. У грі моделюється 5-літній період роботи цих підприємств. Ефективність функціонування залежить від ринкової ситуації, але і від рішень, які приймають підприємства-конкуренти.

Проблемна частина характеризується тим, що гравці (представники 8 підприємств різних форм господарювання) виступають як керівництво, яке приймає рішення про стратегію на рік і водночас експерти, які намагаючись вирішити нагальні проблеми, мусять уточнити стратегію, здійснивши необхідні зміни. Треба відмітити, що внаслідок невдалого вирішення проблем студенти отримують і негативний досвід як результат вивчення помилок, їх аналізу та оцінки.

Для ділової гри характерним є те, що вона змінюється саме завдяки участі студентів групи, які стають активними учасниками навчального процесу, самі визначають проблеми, аналізують інформацію та розробляють шляхи вирішення проблем. Хід ділової гри важко прогнозується і відносно проходження, і відносно результатів унаслідок безперервного оновлення.

Не менш важливим є й останній етап ділової гри, протягом якого студенти аналізують розроблені стратегії за 5 років та готують презентацію. Особливість цього етапу полягає в тому, що аналіз стратегічних дій ґрунтується на нових знаннях, які студенти отримали протягом гри.

Завдання, які виникають перед викладачем, постійно ускладнюються і потребують творчого натхнення протягом гри. Наприклад, протягом ділової гри з курсу «Стратегічне управління» викладач повинен постійно контролювати проходження гри та реагувати на всі зміни, контролювати розрахунки в 8 малих групах, аналізувати стратегічні варіанти, які розроблені студентами, роз'яснювати помилки тощо. У процесі підготовки ділової гри викладач повинен набути досвід, який дозволить йому:

- відчувати проблемність ситуації, з якими зустрічаються студенти й уміти ставити перед ними реальні навчальні завдання в зрозумілій формі;
- виконувати функцію координатора й партнера та намагатися захопити студентів проблемою й процесом її глибокого дослідження;
- проявляти терпимість до помилок студентів, що допускаються, або в спробах знайти власне розв'язання, пропонуючи свою допомогу або адресувати до потрібних джерел інформації тільки в тих випадках, коли студент починає почувати безнадійність свого пошуку.

Отже, для активізації навчання та розвитку креативності необхідно не давати конкретних рішень завдань, а розвивати самостійність творчого мислення і вміння розробляти нестандартні розв'язання ситуацій, у чому допомагає проведення ділових ігор.

ПОСЛЕДИПЛОМНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ: НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ

Тигарева Т.Г., Белоус И.М. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В последние годы значительно увеличилось количество людей, стремящихся получить второе, а иногда и третье, высшее образование. Это объясняется несколькими причинами.

Во-первых, нередко выбор будущей специальности выпускник школы делает, подчиняясь воле родителей или «за компанию» с друзьями. Часто абитуриенты относят документы в тот вуз, куда, по их мнению, легче поступить, или наоборот, руководствуются соображениями престижности и «модности» той или иной профессии. Таким образом, выбор осуществляется не вполне осознанно.

Во-вторых, даже если абитуриенту кажется, что его выбор вполне осознан и взвешен, часто по прошествии лет он понимает, что выбранная специальность – это совсем не то, чем бы он хотел заниматься долгие годы, либо приобретенная специальность не приносит ожидаемой материальной отдачи.

Часто к необходимости получения второго высшего образования подталкивает то обстоятельство, что человек нашел себе работу по душе, но для карьерного роста ему не хватает знаний и навыков.

Еще одной причиной необходимости получения второго высшего образования служит то обстоятельство, что в последние годы ощутимо изменилась ситуация на рынке труда. Многие ранее процветающие предприятия прекратили свое существование, либо были перепрофилированы, вследствие чего ранее востребованные специалисты остались без работы.

Спрос рождает предложение, и поэтому многие высшие учебные заведения Украины предоставляют желающим возможность получить новую специальность. Существует определенная конкуренция между Центрами последипломного образования, поскольку такое образование является платным и приносит материальную выгоду высшему учебному заведению. Для улучшения конкурентоспособности такого Центра следует стремиться к улучшению качества подготовки специалистов.

Созданный несколько лет назад в ОГАСА Центр последипломного образования успешно осуществляет подготовку кадров по ряду строительных специальностей.

Следует отметить, что среди получающих второе высшее образование немало (в некоторых группах до 50%) студентов, первое высшее образование у которых – гуманитарное. Поэтому такие дисциплины, как физика, математика, химия, они не изучали в высшей школе.

Однако осваивать технические дисциплины, необходимые специалистам строительного профиля, невозможно, глубоко не изучив физические законы, не владея в должной мере математическим аппаратом. Овладеть столь важными и

сложными дисциплинами очень проблематично без помощи квалифицированных преподавателей.

Несмотря на это, в учебные планы Центра последипломного образования ОГАСА не включены физика, высшая математика, химия. Поэтому студенты вынуждены самостоятельно осваивать эти дисциплины и сдавать «академическую разницу» по этим предметам, чтобы получить возможность освоить технические дисциплины, предусмотренные их учебной программой.

Было бы целесообразно, по нашему мнению, включить изучение курсов физики, высшей математики, химии в учебную программу для лиц, получающих второе высшее образование по строительным специальностям. Те же студенты, у которых первое высшее образование – техническое, могли бы просто «перезачесть» эти предметы. Возможно, было бы удобно формировать отдельные учебные группы для «бывших гуманитариев» и «технарей». Это позволит улучшить качество подготовки специалистов, что является важнейшей задачей высшего учебного заведения.

УЧИМ ВЫЯВЛЯТЬ ЛЮДСКОЙ ФАКТОР В РЕШЕНИЯХ ИНТЕРЬЕРА

Токарь В.А., Завадская О.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Проектирование архитектурных композиций не может происходить без того, что бы любая планировка в структуре здания целиком и полностью не исходила из фактора присутствия в ней самого человека. Пространственные решения планировочных структур в жилых и общественных зданиях должны быть художественно выразительными, создавать комфортное состояние для посетителей и работников, находящихся в их среде. Именно активизация методов ведения учебного архитектурного проектирования должна формировать навыки компоновки элементов оборудования и пространственных пустот.

Пространства в объеме здания должны быть рационально спланированы, разделены конструкциями стен и перегородок. Композиция из помещений и предметов мебели изображается с учетом того, какие процессы видов деятельности человека и в каком режиме, будут здесь происходить. Планировка из элементов структуры и мебель, необходимое оборудование должны учитывать художественную выразительность, стиль, нормативные требования к проектированию зданий конкретного типа. И здесь нельзя обойти факт присутствия в этой среде человека, его параметров и свойств. Организация среды в любом интерьерном пространстве должна решать проблемы видов деятельности человека, динамику меняющихся процессов. Теория варибельного моделирования структур и самого интерьера работают на планирование форм обоснованного комфорта для людей, являются основой методики выражения архитектурной концепции среды.

В ходе архитектурного проектирования, на практических занятиях и при консультациях с преподавателями, студенты имеют возможность приобрести

навички логічного мислення і професійного бачення планувальних ситуацій. Проблеми функціональної зв'язи перетекаючих просторів вирішуються на прикладах існуючих будівель і споруд. На практиці планування композиції елементів конструкцій і форм приміщень можна ознайомитися з нормативними вимогами проектування, принципами і методами компоновки видів просторів з дотриманням ергономічних вказівок до організації просторів.

Само об'ємно-планувальне проектне рішення інтер'єрного простору виходить з тематики процесів приміщення і психології сприйняття елементів середовища. Майбутній спеціаліст в області архітектурного проектування вперше дізнається особливості архітектурного середовища, яке здатне бути зручним і комфортним для людини, впливає на чутливі, асоціативні зорові сприйняття. В ході пошуку методів віртуальних побудов форм і їх композицій, студенти дізнаються про вплив кольору і світла, ступені їх яскравості і насиченості, обґрунтованості пропорцій окремих елементів, виявляють деталі інтер'єрного простору з урахуванням їх впливу на загальне сприйняття архітектурного середовища в інтер'єрі. Важливо якість виконання етапів проектування і правильність ведення оформительської роботи.

Висота приміщень, художнє оформлення і насичення поверхонь деталями, психологічно залишають слід в свідомості людини. Студентам практично демонструють види графічної подачі проектних рішень, вказують джерела нормативних значень, які регламентують технічну і психологічну сторону плануваних проектних величин приміщень і параметрів людини в їх просторі, формують його почуття і стан.

Методика навчання студентів основам грамоти архітектурного проектування інтер'єра включає індивідуальну авторську інтерпретацію виконання і якість проработки деталей цієї важливої по значимості і ефектної по виразності, структурної складової будь-якої будівлі.

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З «УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»

Троян А.О., Кантаржи Н.І. *(Одеський державний екологічний університет, м.Одеса, України)*

Нова система освіти в Україні орієнтована на входження у світовий освітній простір, тому вона потребує від кожного викладача опанування нових технологій викладання дисциплін поруч з традиційними методами.

Інтерактивні технології грають важливу роль серед інших методів навчання, під час використання яких студент та викладач є рівноправними суб'єктами у навчально-виховному процесі. Вони спільно визначають методи та засоби діяльності, прогнозують результати навчання.

На даний момент існують багато методичних розробок з досвідом роботи інтерактивних технологій навчання.

В Одеському державному екологічному університеті на практичних заняттях з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» при вивченні тем: «Термінологічна система», «Складання текстів за професійним спрямуванням» можна використовувати метод «мозкового штурму», який має на меті зібрати якомога більш ідей щодо проблеми з екології з усіх студентів протягом обмеженого періоду часу. Такий засіб заохочує студентів, які за короткий період мають можливість обговорити не тільки проблему, а і записати ідеї, що виникли. Таким чином, вони запам'ятають і терміни за фахом, і їх використання.

При вивченні тем: «Науковий стиль», «Правила написання та оформлення наукового тексту» можна використовувати метод «Дискусія». Для цього метода після обрання студентами тем рефератів, проводиться підготовка до обговорення якогось спірного питання. Щоб організувати роботу, необхідно сформулювати тему «дискусії», скласти план, підготуватися до обговорення, для чого необхідно попрацювати з додатковою літературою та довідниками. «Дискусію» можна провести в стилі телевізійного «ток-шоу». Проведення «дискусії» є важливим засобом пізнавальної діяльності студентів, вона сприяє розвитку критичного мислення, дає можливість визначити власну позицію, формує навички аргументації та відстоювання своєї думки. В процесі «дискусії» студенти навчаються правильно та грамотно обґрунтовувати свою думку, а потім оформлювати її у вигляді реферату.

Усне підсумкове опитування за темою практичних занять можна застосовувати за технологією «брейн-рінга», для чого студенти поділяються на дві групи, обирають того, хто буде відповідати на запитання після продумування та обговорення з групою.

Робота в командах (групах) дає студентам час поміркувати, обмінятися ідеями з партнерами і лише потім озвучувати свої думки перед аудиторією.

Така робота проводиться з метою осмислення, закріплення та засвоєння матеріалу за вивченою темою, вона допомагає студентам звикнути до чіткої організації роботи та сприяє розвитку навичок культури спілкування, вміння висловлюватися.

Інтернет та комп'ютерні технології дають можливість зберегти час на підготовку домашнього завдання, написання реферату. Вони сприяють розвитку пізнавально-активної та творчої діяльності студента.

Значну роль в засвоєнні необхідних знань, вмінь та навичок з дисципліни має «рольова гра».

«Мета рольової гри – визначення ставлення до конкретної життєвої ситуації, набути досвіду шляхом гри, допомогти навчитися через досвід та почуття. Рольова гра може також використовуватися для отримання конкретних навичок, наприклад, безпечної поведінки в певній ситуації тощо. Початкові вправи мають бути простими з наступним ускладненням. Наприклад, почати читання тексту «за ролями», формування коротких висловлювань або

відповідей від імені історичної особи, природного явища, конкретного предмета, тварини». [1]

Процес підготовки сучасних спеціалістів потребує необхідність використання сучасних інноваційних методів навчання, які створюють умови для розвитку професійної компетенції майбутнього фахівця. Впровадження інноваційних технологій і поєднання їх з традиційними методами сприяє розвитку вищої освіти в Україні та реалізації завдань Болонської Декларації.

Література: 1. Інтерактивні технології на уроках української словесності/ Укладач Раїса Оришин. – Тернопіль: Підручник і посібник, 2010.– с.147; 2. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Методичний посібник/ Авт.укл.: ПометунО., Пироженко Л. – К.: «А.С.К.», 2002.- 136с.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДИКИ ПРЕПОДАВАНИЯ ИСТОРИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН ПО НАПРАВЛЕНИЮ ПОДГОТОВКИ «АРХИТЕКТУРА»

Трутнев И.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

В результате изучения нормативной дисциплины «История архитектуры и градостроительства» и в соответствии с квалификационной характеристикой специалиста студент должен творчески освоить исторический опыт русского и украинского народа в области архитектуры и градостроительства.

Для понимания и усвоения курса истории русской архитектуры студентам необходим исторический кругозор, всестороннее знание эпохи, а также знание следующих разделов всеобщей истории европейской архитектуры: архитектура античной Греции и Рима; архитектура Византийской империи; романская архитектура – X – XII в.; готическая архитектура – XII – XIV в.; архитектура эпохи Возрождения – XV – XVI в.; архитектура барокко и классицизма – XVII – XIX в.; архитектура модерна – XIX – XX в.

Курс истории русской архитектуры посвящен изучению архитектурного наследия. Он включает в себя теоретический курс (лекций), самостоятельные практические упражнения (реферат) и экзамен.

С целью совершенствования учебного процесса (при условии дефицита академических часов) следует сделать акцент на самостоятельную (внеаудиторную) работу студентов и выполнение реферата на заданную тему:

Архитектура Древнерусского государства – Киевская Русь (X – XII вв.)

Образование Древнерусского государства – Киевская Русь. Градостроительство и оборонительное зодчество. Первые каменные постройки в городах Киеве, Новгороде, Полоцке. Архитектура Киевской Руси второй пол. XI – нач. XII в.

Архитектура периода феодальной раздробленности Киевской Руси (XII – XV вв.)

Процесс феодального дробления Киевской Руси и этапы развития феодальных княжеств. Архитектура Киевского, Черниговского, Смоленского, Владисмиро-

Суздальского, Новгородского, Псковского, Гродненского, Галицко-Волынского, Рязанского (XII – XIV вв.) и Московского княжеств.

Архитектура периода создания централизованного государства (XV – XVI вв.)

Реконструкция Московского Кремля (стены и башни, кремлевские соборы и палаты). Государственное оборонительное строительство и развитие городов (Кремли, крепости заставы, монастыри). Каменное культовое строительство и новый тип шатрового храма.

Архитектура централизованного государства – Московская Русь (XVI в.)

Дворцовые постройки, гражданские сооружения в Москве, Пскове, Суздале, Ростове Великом. Культовое зодчество – его региональные черты и стилистические особенности.

Архитектура стиля барокко (первая пол. XVIII в.)

Архитектура стиля барокко «Петровского» времени и основания Петербурга (строительство фортификационных сооружений, верфей административных зданий, «образцовых домов»). Архитектура стиля барокко в Петербурге и Москве (творчество арх. В. Рстрелли, Чевакинского, Ухтомского). Архитектура барокко в Украине.

Архитектура стиля классицизм (вторая пол. XVIII – первая пол. XIX вв.)

Архитектура раннего классицизма (1760 – 1780-е гг.) (творчество арх. Ринальди, Фельтона, Вален-Деламота, Кокоринова и др.). Архитектура строгого классицизма (1780 – 1800-е гг.) Московская школа (творчество арх. Баженова, Казакова). Петербургские мастера – (творчество арх. Камерона, Кварнеги и др.). Архитектура высокого классицизма (1800 – 1840-е гг.) (творчество петербургских арх. Захарова, Воронихина, Тома-де-Томона, Стасова, Росси; творчество московских арх. Бове, Жилярди, Григорова). Архитектура классицизма в Украине.

Архитектура Российской империи в эпоху капитализма (вторая пол. XIX – нач. XX вв.)

Архитектура периода капитализма (1840 – 1890 гг.), (эkleктизм, ретроспективизм (историзм)). Архитектура периода империализма (1890 – 1917 гг.) (стиль модерн, неорусский стиль, неоклассицизм, эkleктизм).

В состав реферата следует включать: историческую справку эпохи (стиля); чертежи (план, разрез, фасад); фотографии или рисунки, памятников архитектуры по теме реферата; В заключение реферата сформулировать характерные черты архитектурного стиля.

После изучения курса истории русской архитектуры и написания реферата студент должен знать:

- этапы эволюционного развития архитектуры (архитектурные стили);
- наиболее характерные для каждого этапа типы зданий и сооружений;
- авторскую роль архитектора-творца и индивидуальные особенности его творчества.

А также студент должен уметь:

- объяснить и обосновать то или иное явление в истории русской

архитектуры с учетом трех характерных особенностей – функциональной, конструктивной и эстетической;

– опираться в своей творческой работе на лучшие художественные традиции и на их основе создавать неповторимые произведения архитектуры.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В ЕКОЛОГІЧНИХ ВУЗАХ

Федорова Г.В. (*Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна*)

Хімічні дисципліни, що викладаються для студентів природоохоронних спеціальностей, представлені в широкому і різноманітному діапазоні наступних фундаментальних дисциплін, які вивчаються на I і II курсах: «Хімія з основами біогеохімії», «Неорганічна хімія», «Органічна хімія», «Біохімія гідробіонтів», «Загальна та колоїдна хімія». Серед вибірових дисциплін спеціальності «Водні біоресурси» і спеціалізації «Радіоекологія» перелік хімічних курсів, не менш важливих для формування бази знань майбутніх фахівців, це – «Гідрохімія», «Радіаційна хімія», «Екологічна хімія з основами токсикології», «Оцінка, прогнозування і управління якістю вод рибогосподарських водойм», «Основи екологічної хімії». Екологічний напрям освіти вимагає урахувати специфіку навчання, її вищу мету – виховання екологічного мислення. Саме тому, екологічний імператив повинний брати за основу у практиці підготовки сучасних спеціалістів широкого спектру профілювання. Щодо хімії та її галузевих дисциплін, то в екологічному ВУЗі їх викладання обов'язково повинно будуватися на екологічних засадах, бути у тісному сполученні з потребами суспільства – створення екологічно гармонійного життя.

Оскільки головним винуватцем забруднення завжди вважають хімію: розквіт хімічного, нафтопереробного, целюлозно-паперового, металургійного, пестицидного виробництва, полімерної та тукової промисловості, що в більшому ступені є справедливим, то сучасне викладання хімічних дисциплін повинно включати розробки «зеленої хімії», безпечних і безвідходних виробництв, засоби утилізації відходів, використання замкнених технологій. З іншого боку, задача викладача-хіміка висвітлити як основу світобудови хімічні процеси в усіх компонентах біосфери (грунті, повітрі, поверхневих водах) і живих організмах, необхідність їх вивчення і розуміння.

Таким чином, створення методичних і науково-методичних розробок з хімічних дисциплін для екологічного напрямку вимагає урахування біоекологічних принципів. Серед посібників, курсів лекцій і методичних вказівок, необхідних для забезпечення навчального процесу слід назвати головні розробки для фундаментальних дисциплін «Хімія з основами біогеохімії» [1, 2, 3, 4, 5], «Органічна хімія» [6], «Біохімія гідробіонтів» [7, 8], «Загальна та колоїдна хімія» [8]. Для вибірових дисциплін методичне забезпечення охоплює дисципліни «Гідрохімія» [9,10,11], «Радіаційна хімія» [12,13], «Оцінка, прогнозування і управління якістю вод рибогосподарських водойм» [14]. Розробки [2, 12, 13, 14]

не мають методичних аналогів в Україні. Усі посібники рекомендовано Міністерством освіти та науки України.

Список основних науково-методичних розробок

1. Зінченко В.Ф., Федорова Г.В., Костік В.В., Шевченко В.Ф. Загальна, колоїдна і неорганічна хімія. Конс. Лекцій.-Одеса «ТЕС», 2004. – 134с.
2. Федорова Г.В. Практикум з біогеохімії для екологів: Навчальний посібник / Г.В. Федорова. – Київ: «КНТ», 2007. – 288 с.
3. Герасименко Г.І. Хімія. Практичний курс: навчальний посібник/ Г.І. Герасименко. – Одеса: «ТЕС», 2009. – 204 с.
4. Костік В.В. «Хімія з основами біогеохімії: конспект лекцій» ч. І. – Вид-во»КП» ОМД, 2008. – 111 с.; ч. ІІ. – Одеса «ТЕС», 2010. – 110 с.
5. Федорова Г.В. Методичні вказівки до СРС та проведення практичних робіт з розділу «Біогеохімія» дисципліни «Хімія з основами біогеохімії»– Одеса: ОДЕКУ, 2010, 56 с.
6. Федорова Г.В.Збірник лабораторних робіт з дисципліни «Органічна хімія»/ Г.В. Федорова. – Одеса: ОДЕКУ, 2007. – 93 с.
7. Евтушенко М.Ю., Горліченко М.Г., Шевченко С.В. Статична біохімія гідробіонтів/ М.Ю. Евтушенко.– Одеса: Екологія, 2010. – 220с.
8. Ганін Е.В., Герасименко Г.І., Васильєва М.Г. «Збірник МВ до лабораторних робіт з дисципліни «Загальна та колоїдна хімія». – Одеса: ОДЕКУ, 2010. – 136 с.
9. Федорова Г.В. Гідрохімія та методи гідрохімічних досліджень: Конспект лекцій. – Дніпропетровськ: «Економіка», 2006. – 80 с.
10. Васильєва М.Г. Методичні вказівки з організації СРС дисципліни «Гідрохімія». – Одеса: ОДЕКУ, 2010. – 44 с.
11. Васильєва М.Г. Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни «Гідрохімія». – Одеса: ОДЕКУ, 2010. – 51 с.
12. Федорова Г.В. Радіаційна хімія для радіоекологів: навч. посібник / Г.В. Федорова. – Одеса: «Екологія», 2010. – 196 с.
13. Федорова Г.В. Методичні вказівки з радіохімії і радіаційної хімії до практичних занять. Ч.ІІ. – Одеса: ОГМІ, 2000. – 40 с.
14. Горліченко М.Г., Шевченко С.В. Методичні вказівки до лабораторних робіт курсу «Оцінка, прогнозування і управління якістю вод рибогосподарських водойм. – Одеса: ОДЕКУ, 2010. – 76 с.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ХІМІЯ З ОСНОВАМИ БІОГЕОХІМІЇ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЕКОЛОГІЧНОГО НАПРЯМУ

Федорова Г.В. (Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)

Об’єктивно, зміни соціального контексту кінця ХХ ст. і початку ХХІ ст., перехід до Болонського процесу в системі освіти, європейський напрямок розвитку навчання і прагнення до створення «суспільства знань» [1] вимагають від студентської молоді, насамперед, навчитися вчитися і, головне, навчитися

пізнавати, засвоїти необхідну для свідомості сучасних фахівців – теорію розуміння. З іншого боку, саме цими прийомами навчання повинні керуватися і викладачі природничих наук, щоб прищепити студентам любов до книги, дбайливе відношення до природи, прагнення до знання, вдумливе спостереження навколишнього середовища, розуміння необхідності професійної освіти і прагнення до систематичного навчання. Безумовно, ці базові принципи бажання вчитися слід реалізовувати шляхом методичного забезпечення дисциплін. Цей підхід сполучається із сучасною тенденцією в освіті: самостійність навчання з боку студента і посилення консультаційних і перевірочних заходів з боку викладача.

Для студентів екологічного напрямку знання хімічних дисциплін визначають не тільки хімічну освіченість, але й потужний фундамент для оволодіння певною спеціальністю екологічного напрямку, і формування особистої екологічної культури. Хімічні дисципліни, що складають основу екологічної освіти і природознавчого світогляду, а також спеціальностей і спеціалізацій, включають фундаментальні і вибіркові дисципліни, спектр яких є достатньо широким. Якщо в цьому зв'язку розглядати сучасну синергетичну концепцію знання, то різноманітність хімічних дисциплін в їх сумісній дії вже повинна дати добрий результат в хімічній орієнтації і міцну платформу знань природних хімічних перетворень, процесів, антропогенних впливів.

Щодо синергетики, то її позиціям повністю задовольняє фундаментальна дисципліна «Хімія з основами біогеохімії»: як система предмет містить різноманітні елементи – програмні розділи загальної хімії, електрохімії, колоїдної хімії, а її складова – «Біогеохімія» взагалі є міждисциплінарною наукою на стикові найважливіших для еколога наук про Землю – біології, геології, хімії.

Для майбутніх екологів біогеохімію як дисципліну природничого циклу уведено з 1999 р.; програма розділу розрахована на семестр II курсу, крім лекцій містить лабораторні і практичні заняття. Не зважаючи на фундаментальність науки, безпосередній зв'язок з екологією і значні досягнення сучасної біогеохімії, до останнього часу існував брак навчальної літератури і цій галузі. Перші роки викладання цієї дисципліни були роками повної відсутності підручників (ми не торкаємось літератури з біогеохімії, спрямованої на підготовку саме екологів). На кафедрі хімії навколишнього середовища ОДЕКУ для нормального функціонування навчального процесу було створено методичні вказівки (МВ) для лабораторних [2], практичних занять [3], для організації СРС [4], посібник-практикум з біогеохімії [5], що об'єднав теоретичний матеріал, проблеми і дослідження науки з практичними задачами екологічної тематики.

Лабораторні роботи практикуму пов'язані з проблемами забруднення навколишнього середовища і розроблені для всіх компонентів біосфери – ґрунту, природних вод, атмосферного повітря; їх можна рекомендувати для організації лабораторних робіт не тільки з біогеохімії, але і ґрунтознавства, хімії та екології атмосфери, гідроекології та ін. У методичному аспекті

корисність практикуму є у розробці практичних робіт для самостійного виконання студентами, що поглиблює предметні знання, розвиває здатності до самоосвіти, стимулює хімічне мислення і формує фаховий екологічний базис.

Роботи є двохтиповими: 1) розрахункового типу по визначенню факторів фізико-хімічної міграції, фітотоксичності пестицидів ґрунту, біогеохімічних показників живої речовини і 2) графічного – з оцінкою мікроелементного складу рослин в залежності від складу ґрунтів.

Для студентів-екологів заочної форми навчання розроблено 50 варіантів контрольних робіт [6] за усіма розділами біогеохімії.

Практика викладання дисципліни привела до необхідності створення «Тлумачного словника з біогеохімії для екологів», який рекомендований МОН України. Словник містить близько 7000 термінів, безпосередньо, з біогеохімії та ін. хімічних дисциплін екологічних ВУЗів. Довідковий матеріал словнику охоплює усі концепції біогеохімії, термінологію біоіндикаційних досліджень, класифікації біогенних елементів, природних вод за різними параметрами, ландшафтів, тварин, бактерій і рослин, хімічних реакцій; сучасні формулювання законів загальної хімії, законів, принципів, правил і закономірностей біогеохімії; відомості про хімічні елементи, органічні і неорганічні речовини, мінерали, гормони, ферменти, вітаміни, основні забруднювачі довкілля. Конкретне та стисле викладення матеріалу, його доступність дозволяють швидко знайти потрібні відомості з різних хімічних галузей і екології. Словник особливо корисний при підготовці до тестового контролю, виконання модульних контролюючих заходів, складання заліків і іспитів із багатьох хімічних дисциплін, геології і біології.

До того ж складено МВ для самостійної підготовки до поточного модульного контролю (у друці) і тестові завдання за всім змістом розділу біогеохімії. У бібліотеці ОДЕКУ або на кафедрі хімії можна ознайомитися з повним методичним забезпеченням дисципліни

Література і основні методичні розробки з дисципліни

1. Дракер П. Новая постиндустриальная волна на Западе / П. Дракер. – М.: Academia, 1999.
2. Федорова Г.В., Зінченко В.Ф. Методичні вказівки до лабораторних робіт з курсу «Біогеохімія» / Одеса: ОГМІ, 2000. – 30 с.
3. Федорова Г.В. Методичні вказівки до практичних робіт з курсу «Біогеохімія» / Одеса: ОДЕКУ, 2002. – 40 с.
4. Федорова Г.В. Методичні вказівки до організації самостійної роботи студентів з дисципліни «Біогеохімія» / Одеса: ОДЕКУ, 2003. – 41 с.
5. Федорова Г.В. Практикум з біогеохімії для екологів: Навчальний посібник / Київ:»КНТ», 2007. – 288 с.
6. Федорова Г.В. Контрольні роботи з курсу «Біогеохімія» / Одеса: ОДЕКУ, 2002. – 67 с.

УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТОКСИКОЛОГІЯ» У ТЕХНІЧНИХ ВНЗ

Хоботова Е.Б. (*Харківський національний автомобільно-дорожній університет*)

Дисципліна «Токсикологія» викладається студентам, які навчаються за спеціальністю «Екологія та охорона навколишнього середовища». З метою підвищення ефективності самостійної роботи та рівня підготовки до залікових модулів створено навчальний посібник «Основи токсикології», у якому наведено теоретичний матеріал, приклади розв'язання типових практичних задач, завдання для самоконтролю і тестові завдання різного рівня складності для підготовки студентів з дисципліни за блоками модулів: «Класифікація промислових шкідливих речовин», «Основи токсиметрії та критерії токсичності промислових отрут», «Основні закономірності токсичної дії хімічних сполук. Гострі та хронічні отруєння», «Токсикокінетика», «Зв'язок складу, будови і властивостей хімічних сполук із показниками токсичної дії», «Кумуляція і звикання», «Комбінована дія отрут», «Надходження, транспортування, розподіл і виділення промислових отрут із організму» та іншими.

Студенти мають можливість ознайомитися з основними положеннями теорії рецепторів, загальною та специфічною дією отрут, співвідношенням між концентрацією (дозою) отрути, часом її впливу і виникаючим ефектом та особливостями хронічних інтоксикацій при інтермітуючих впливах отрути. Значна увага приділяється залежності сили токсичної дії органічних сполук від їх складу, будови і властивостей, зміні токсичності в гомологічних рядах органічних сполук і зв'язку показників токсичності органічних та неорганічних сполук з їх фізико-хімічними характеристиками. Теоретична частина посібника включає питання з матеріальної і функціональної кумуляції промислових отрут та звикання до них, розглядаються особливості стану неспецифічно підвищеної опірності організму людини.

Важливою особливістю навчального посібника є різноманіття розрахункових методів для визначення параметрів токсикокінетики, критеріїв токсичності і ГДК сполук, кількісної оцінки кумулятивних властивостей промислових отрут. Наведено задачі з графічних методів оцінки комбінованої дії промислових отрут. Навчальний посібник також може бути використаний студентами та викладачами при вивченні дисциплін «Екологія людини», «Екологічна безпека», «Безпека життєдіяльності» та інших.

НЕКОТОРЫЕ МЕТОДЫ И ПРИЕМЫ В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАНЦЕВ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ХИМИИ

Чемерко Л.Г., Стороженко Д.А., Никифорова Л.И. (*Полтавский национальный технический университет имени Юрия Кондратюка, г. Полтава, Украина*)

Мировые интеграционные процессы охватывают все больше сфер человеческой жизнедеятельности: экономическую, политическую, гуманитарную и др. Важнейшей из них является сфера образования, цель которой – формирование творческой личности. Каждая страна придерживается своей системы образования, опираясь на наиболее эффективные международные достижения в просветительской науке. Большую роль в достижении этой цели играет обмен школьниками с их проживаниями в семьях, обмен студентами на период прохождения практики, полный курс обучения иностранных граждан в высших учебных заведениях и др. Украина в системе интеграции в области образования занимает достойное место.

Одним из конкретных примеров может служить Полтавский национальный технический университет имени Юрия Кондратюка, принимая на учебу иностранных граждан из постсоветских стран (Туркменистан, Азербайджан), Африки (Судан, Сомали, Сирия, Палестина, Конго, Марокко), Центральной Азии (Иран, Ирак), Китая и др.

Решение важнейших проблем цивилизации - экологической, продовольственной, энергетической - в значительной степени зависит от успехов химической науки. Так как данная дисциплина связана с другими естественными науками, то она имеет большие возможности для заложения энциклопедических знаний, что является важным признаком элитарности молодежи из иностранных граждан, которые учатся в условиях независимой Украины.

При работе с иностранными гражданами выявляются затруднения, связанные с личностными особенностями обучающихся. Это прежде всего “языковой барьер” в общении преподавателя и студента, иная система жизненных и личностных ценностей, специфика обычаев на родине студентов, разные религиозные верования, а так же разные формы преподавания химии в Украине и в других странах. Успешное преодоление указанных трудностей требует повышения качества методической работы педагога в аудитории. При этом могут быть использованы различные приемы и методы:

- приемы семантизации;
- проблемные методы обучения;
- анализ проекций научных открытий и современных разработок на развитие химической науки в странах обучающихся студентов.

Из приемов семантизации, включающих средства родного языка, средства русского языка, большой эффективностью обладает наглядная семантизация. Демонстрация химической посуды и оборудования, проведение эксперимента

на лабораторних роботах викликає великий інтерес і активність студентів і сприяє формуванню практичних умінь і навиків.

В якості основного інструмента, активізуючого творче мислення студентів, можна запропонувати проблемний метод навчання. Саме цей метод передбачає діалог між викладачем і студентом, якому часто важко подолати психологічний бар'єр перед висловлюванням на нерідному мові. Ефективність проблемного методу навчання пропорційно посилюється при зменшенні числа студентів в групі і при збільшенні обсягу професійних знань викладача. При розробці, проблемних занять цілоразумно максимально наближати розв'язання проблемних ситуацій до майбутньої професійної діяльності студентів. В програмах для вищих технічних навчальних закладів такими темами для обговорення можуть бути:

- альтернативні види палива і енергії;
- коррозія металів і методи боротьби з нею;
- екологічні проблеми техногенного характеру і др.

Особливий інтерес у іноземних студентів викликає освітлення на лекційних і лабораторних заняттях роботи великих учених в області хімії. При цьому підкреслюється їх міжнародний характер: відкриття англійських, французьких, італійських, німецьких, скандинавських, філософів Сходу, а також російських і українських учених.

Важливість міжнародного акценту в пізнанні хімічної науки можна підкреслити словами видатчного ученого, педагога, патріота і громадянина Д.І. Менделєєва: "... від чого залежить благополуччя країни, багатство або бідність її народу і її міжнародна свобода? Саме тільки незалежність економічна – є незалежність реальна..."

ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ КОНТРПРИКЛАДІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Чернишев В.Г. (*Одеський національний економічний університет, м.Одеса, Україна*)

В доповіді Національної комісії з викладання математики і природничих наук, створеної за ініціативи Міністерства освіти США, із назвою «Поки ще не надто пізно» було вказано, що «країна, яка хотіла б адекватно відповісти серйозним викликам часу, має спиратися в першу чергу на хорошу математичну і природничо-наукову освіту, інакше у цієї країни немає майбутнього». Сьогодні математична підготовка студентів в Україні не в найкращому стані.

В процесі навчання і наукових досліджень людина весь час міркує, думає, прагне з уже відомих їй знань дістати нові. Мислення підпорядковане основним законам логіки (тотожності, суперечності, виключеного третього, достатньої підстави), які допомагають будувати міркування так, щоб діставати істинні результати.

За законом *виключеного третього*, у процесі міркувань потрібно доводити справу до певного стверджувального або заперечувального висловлення; тоді істинним виявляється одне з двох тверджень, що заперечують одне одне. Тим самим маємо змогу ефективно доводити хибність загальностверджувального висловлювання за допомогою частиннозаперечувального – *контрприкладу (незаперечного факту, який спростовує те чи інше міркування)*.

Дати означення означає *розкрити зміст* поняття, перелічивши його *істотні ознаки*. Істотними ознаками є такі, кожна з яких *необхідна*, а усі разом – *достатні*, щоб відрізнити означувані об'єкти від інших. Означення не є висловленням і тому його не можна охарактеризувати як істинне або хибне. Воно може бути *прийнятним* або *неприйнятним*. Так, означення дотичної до кола: "Пряма, що проходить через точку кола перпендикулярно до радіуса, проведеного в цю точку, називається дотичною". Це означення прийнятне в планіметрії і неприйнятне у випадку стереометрії, бо в просторі існує безліч прямих, які мають одну спільну точку з колом. Означення, у якому ще треба щось мати на увазі, не можна вважати досконалим. Так, твердження про корені квадратного рівняння над полем дійсних чисел, буде безпідставним для рівняння над полем комплексних чисел.

В доповіді розглядається *використання контрприкладів при викладанні математичних дисциплін, що дозволяє виявити та осмислити різного роду логічні помилки в побудові різних означень*.

ЩОДО ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Чернишев В.Г., Окара Д.В. (*Одеський національний економічний університет, Одеська державна академія будівництва й архітектури, м. Одеса, Україна*)

Роль математичної освіти розуміли в усі часи. Ще у 1267 р. Р.Бекон сказав: «Хто не знає математики, не зможе пізнати ніяку іншу науку й навіть виявити свого неучтва та невігластва». Математична освіта в Україні сьогодні перебуває не в найкращому стані. Основною її метою, як зазначено у Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ ст., є створення умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України, формування покоління, здатного навчатися протягом життя, створення і розвиток цінностей громадського суспільства. Раніше сформовані засади традиційного навчання не достатньо ефективно надають можливість здобувати знання і застосовувати їх на практиці, формувати розуміння навколишнього світу, критично оцінювати процеси реального життя.

В основу процесу реформування освіти України прокладено концепції, спрямовані на розвиток *особистості студента*, робиться наголос на збільшення частки *самостійного та індивідуального навчання*. Домінуючою тенденцією у розвитку освіти стає модель *особистісно-орієнтованого навчання*

(ООН), яка враховує індивідуальні, особистісні здібності та якості студентів, базується на передових педагогічних та інформаційних технологіях.

ООН - це процес, який: 1) забезпечує умови для розвитку інтелекту та особистісних, творчих та комунікативних якостей, здібностей до самоосвіти, саморозвитку і самореалізації студентів; 2) дає можливість повніше проявити та реалізувати можливості студента відповідно до його підготовки, здібностей, індивідуальних особливостей.

В ООН змінюється роль викладача: йому належить організувати самостійну пізнавальну діяльність студентів, способи отримання знань, розвивати уміння застосовувати їх на практиці. При цьому малоефективні традиційні, лінійні технології навчання. Послідовне (лінійне) вивчення порцій знань, сучасні методики, орієнтовані на середнього студента, не можуть в повній мірі реалізувати принципи відкритого ООН. *Сучасна освіта потребує нових педагогічних технологій. Для ООН можуть стати ефективними нелінійні технології.* В доповіді обговорюються зміни, які потрібно внести до методичної системи навчання математичних дисциплін з метою реалізації ООН.

В доповіді Національної комісії з викладання математики і природничих наук, створеної за ініціативи Міністерства освіти США, із назвою «Поки ще не надто пізно» було вказано, що «країна, яка хотіла б адекватно відповідати серйозним викликам часу, має спиратися в першу чергу на хорошу математичну і природничо-наукову освіту, інакше у цієї країни немає майбутнього».

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ЯК ЛОГІЧНЕ ПРОДОВЖЕННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЕКОЛОГІЯ»

Шаніна Т.П., Коріневська В.Ю. (Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)

Дисципліна «Техноекологія» відноситься до нормативних і належить до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки студентів-бакалаврів за напрямом 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». Метою вивчення курсу є знайомство студентів з теоретичними основами взаємодії господарчої діяльності людини з довкіллям, з технологічними процесами, які лежать в основі функціонування різних галузей і найбільше впливають на навколишнє середовище, з існуючими і перспективними технологіями виробництва, методиками розрахунків впливу окремих виробництв, а також зі способами зниження техногенного впливу. Курс «Техноекологія» викладається на 3 курсі у 5 семестрі і є основою для подальшого вивчення практично всіх інших екологічних дисциплін. Логічним продовженням вивчення дисципліни є літня навчальна практика обсягом 36 годин.

Навчальна практика поділена на дві самостійні, логічно оформлені частини. Перша частина стосується визначення необхідного ступеня очищення

змішаного потоку комунально-побутових та промислових стічних вод та обґрунтування оптимальних технологій для його очищення. Друга частина полягає в ознайомленні з екологічними аспектами технологічних процесів машинобудівного підприємства, технологіями очищення викидів, стічних вод та регенерації робочих розчинів на прикладі ВАТ «Одеський завод поршневих кілець».

В рамках першої частини практики студентам пропонується ситуація, коли на загальноміській очисній споруді подається змішаний потік комунально-побутових та промислових стічних вод з відомими характеристиками кожного з них. Метою цього завдання є визначення необхідного ступеню очищення стічних вод за окремими показниками з тим, щоб у контрольному створі, що розташований на деякій відстані від місця скиду, виконувалися вимоги, що висуваються до якості води водних об'єктів господарсько-питного водокористування. Особливістю цього завдання є те, що на основі отриманих результатів розрахунку необхідного ступеню очищення стічних вод від визначених забруднювальних речовин вони мають самостійно обрати оптимальну технологію для їх видалення, використовуючи для пошуку літературні та інтернет-джерела. Іншою особливістю цієї роботи є те, що вона є комплексною і ґрунтується на знаннях, отриманих студентами при вивченні не тільки «Техноекології», а й інших професійно-орієнтованих дисциплін – «Нормування антропогенного навантаження на довкілля» (визначення гранично допустимого скиду), «Екологія міських систем» (процес очищення стічних вод на загальноміських очисних спорудах), «Моніторинг довкілля» (вимоги до якості води водних об'єктів).

В рамках навчальної практики студенти відвідують ВАТ «Одеський завод поршневих кілець», де наочно знайомляться з окремими етапами технологічного процесу виготовлення поршневих кілець. Під час вивчення дисципліни «Техноекологія» студенти знайомляться з особливостями впливу окремих підрозділів машинобудівного підприємства на довкілля, отже, в рамках навчальної практики відбувається закріплення отриманих теоретичних знань на прикладі конкретного підприємства. При цьому інформація подається у логічній послідовності «вплив технологічного процесу на довкілля – методи нейтралізації негативного впливу». Під час екскурсії на підприємстві студенти проходять шлях виготовлення поршневого кільця починаючи від лиття заготовки і закінчуючи нанесенням покриття. На кожному з етапів особливу увагу звертають на екологічні аспекти процесу – формуванню забруднення та технологіям очищення викидів, стічних вод, утилізації та рециклінгу відходів. Наприклад, при відвідуванні заготівельних цехів студентів, наприклад, знайомлять з пристроями для очищення викидів від твердих частинок (циклони), що утворюються при заливці металу у форми та вибиванні литва з них. В механічному цеху підприємства студентів знайомлять з технологіями регенерації відпрацьованих мастильно-охолоджуючих рідин за допомогою гідроциклонів та магнітних сепараторів. Особливий інтерес у студентів-екологів викликає гальванічний цех, де відбувається нанесення хромового

покриття. Студенти знайомляться з технологією хромування, укріплення гальванічних ванн, методами регенерації електролітів та знешкодження стічних вод, що містять Cr(VI).

Отже, організація навчальної практики з дисципліни «Техноекологія» має на меті узагальнення та практичне закріплення отриманих теоретичних знань з дисципліни. Під час практики перед студентом ставляться задачі, подібні до тих, що вирішують інженери-екологи на підприємстві, що є дуже важливим при підготовці майбутніх інженерів з охорони навколишнього середовища.

ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЕ И ЛАБОРАТОРНАЯ БАЗА В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ КАФЕДРЫ ОВ И ОБВ

Шевченко Л.Ф., Бандуркин С.К., Макаров В.О. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры)*

За последние годы, в связи со значительным ростом цен на энергоресурсы, перед разработчиками инженерных систем поставлено приоритетное направление - создание энергосберегающего оборудования и использование альтернативных источников тепловой энергии. Конструктивные элементы такого оборудования и его программное обеспечение становится все сложнее и это создает затруднения при проектировании, определении настроек и, соответственно, оптимизации работы системы. Все это приводит к тому, что увеличивается востребованность в квалифицированных специалистах, обладающих знаниями проектирования и навыками работы с современным оборудованием. В основном таких специалистов готовят в ВУЗах и опыт, который они приобретают, складывается из теоретических и практических знаний. Если лекционный курс разрабатывается профессорско-преподавательским составом с учетом современных тенденций, то лабораторные и практические занятия обычно проводятся на оборудовании, которое морально устарело. К сожалению, такая действительность связана с отсутствием дополнительных материальных средств. Проанализировав сложившуюся ситуацию, можно предложить один из способов ее решения – искать пути сотрудничества с производителями оборудования. Они заинтересованы в предоставлении продукции и размещении его в учебных аудиториях, а также в повышении уровня будущих специалистов, которые в последствии могут быть трудоустроены в их организацию. Такой принцип взаимовыгодных отношений уже давно выстроен в западноевропейских странах и, как мы видим, приносит свои результаты: оборудование западноевропейских стран в основном эффективнее и качественнее, а в некоторых случаях ему нет аналогов.

Перенимая опыт ведущих учебных заведений Европы, руководство ИИЭС предложило ряду компаний, занимающихся разработкой оборудования и учебно-методической литературой для проектирования систем отопления, вентиляции (ОВ) и кондиционирования воздуха (КВ), сотрудничество с целью повысить уровень подготовки будущих специалистов. Среди них и компания

Danfoss. Она является одним из лидеров в производстве передового оборудования и учебных пособий для систем отопления и кондиционирования. Также компания большое внимание уделяет повышению квалификации не только собственных специалистов, но и студентов по специальности теплогазоснабжения и вентиляции. С этой целью они предоставили ИИЭС экспериментальный стенд для проведения научно-прикладных исследований.

Данная экспериментальная установка предназначена для моделирования потокораспределения теплоносителя (холодоносителя) в однотрубных и двухтрубных системах отопления (кондиционирования) при ручном или автоматическом регулировании. Проведение практических и лабораторных занятий на стенде по дисциплинам «Отопление» и «Автоматизация систем отопления и вентиляции» закрепляет теоретические знания и дает полное представление о функционировании гидравлической системы.

Для студентов по специальности теплогазоснабжения и вентиляции большой интерес представляет в первую очередь эффективное использование теплоносителя в системах ОВ и КВ посредством ручных балансировочных клапанов ASV-P, ASV-I, MSV; автоматических комбинированных клапанов ABQM; автоматических регуляторов перепада давления ASV-PV; перепускных клапанов AVDO. Также стенд оборудован измерительными приборами, терморегуляторами и другими устройствами. На практических и лабораторных занятиях рассматриваются вопросы автоматизации инженерных систем среди них: как с помощью компьютера корректно произвести замеры гидравлических величин, влияние на распределение тепловых потоков в сложных разветвленных системах, гидравлическая балансировка систем отопления (кондиционирования) и т.д. В ходе проведения испытаний наглядно видно, как влияют различные настройки регуляторов на гидравлические характеристики системы отопления и кондиционирования.

Благодаря этому стенду можно провести анализ энергоэффективности использования существующего и современного оборудования систем отопления и кондиционирования. Рассмотреть варианты снижения энергозатрат системами ОВ и КВ при создании нормативных комфортных условий. Эти принципы закреплены и на законодательном уровне в виде рекомендательных и нормативных документов. Так внедрение современного автоматизированного оборудования в существующий коммунальный теплоэнергетический комплекс позволит сэкономить по некоторым подсчётам до 40% тепловой энергии. А реализовывать это направление будут наши выпускники и, соответственно, внедрять те технологии и те знания, которые они приобрели в ВУЗе.

Использование в качестве учебного пособия современного экспериментально-исследовательского оборудования повышает квалификацию будущих инженеров, а багаж знаний, заложенный в молодом специалисте, поможет в будущем уменьшить количество возможных ошибок. Кроме того, предоставляется огромное поле для исследований и изысканий новых решений научными работниками при разработке нового энергосберегающего оборудования.

ФОРМЫ ОРГАНИЗАЦИИ ПОЭТАПНОГО КОНТРОЛЯ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ИНОСТРАНЦАМИ НАУЧНОГО СТИЛЯ РУССКОГО ЯЗЫКА

Шилофост Н.М. (*Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна*)

Формирование коммуникативной компетенции учащихся при обучении русскому языку как иностранному невозможно без различных видов контроля как способа определения уровня сформированности учебных знаний, которые дают возможность учащимся осуществлять профессиональную и научную деятельность. Контроль со стороны преподавателя и самоконтроль учащегося являются частью учебного процесса, так как дают возможность установить корреляцию между запланированными учебными целями и теми результатами, которые достигнуты на момент контроля. Правильно и своевременно организованный контроль позволяет преподавателю русского языка как иностранного произвести коррекцию как учебных планов, так и приемов обучения, изменить их в соответствии с уровнем знаний, продемонстрированным студентами, и конечными целями обучения.

Следует отметить, что контрольные мероприятия являются важным психологическим стимулом и средством мотивации учебной деятельности для студентов – выходцев из ближневосточной Азии, Китая и Вьетнама, так как родине они получили образование, системная основа которого – регулярное выполнение письменных контрольных работ.

В соответствии с практикой учебной деятельности существует поточный, поэтапный и итоговый контроль. Текущий контроль - проверка усвоения норм языка. Текущая проверка речевых умений осуществляется практически на каждом занятии, когда студентами выполняются задания на изученном языковом материале.

Итоговый контроль проводится, как правило, по окончании учебного года. Цель итогового контроля – оценить уровень сформированности у учащихся языковых навыков и умений в соответствии с поставленными целями, выяснить, в каком объеме решены запланированные учебным планом задачи.

Если поточный и итоговый формы контроля являются привычными для украинской системы образования, то поэтапный контроль приобрел особое значение с внедрением Болонской системы, которая предписывает модульную систему обучения. Неотъемлемой частью модульной системы является модульный, или поэтапный, контроль. Модульный контроль проводится по окончании изучения определенной языковой темы или группы тем.

В Одесском национальном экономическом государственном университете на кафедре языковой и психолого-педагогической подготовки в рамках учебного комплекса по научному стилю речи создано пособие, в котором представлена система модульных контрольных заданий по различным видам речевой деятельности для продвинутого этапа обучения. Работа преподавателя русского языка как иностранного в системе учебного комплекса предполагает

роботу над основним учебником по русскому языку, в котором представлен лексико-грамматический минимум продвинутого этапа, и параллельное выполнение по завершении каждого учебного модуля поэтапных (модульных) контрольных работ.

Каждый образец поэтапного (модульного) контроля представлен в определенной методической системе в трех вариантах и включает:

1. Формулирование целей и задач данного модульного контроля.
2. Описание типов заданий и определение критериев оценивания.
3. Образцы заданий для аудирования.
4. Тестовые грамматические задания.
5. Образцы письменных работ по проверке уровня пополнения активного словаря студентов актуальной экономической лексикой.
6. Образцы письменных работ по проверке уровня умения учащихся вести диалог-расспрос и диалог-беседу в учебно-профессиональной и социально-культурной сферах.

Система модульных контрольных заданий сконструирована таким образом, чтобы при их выполнении учащиеся на практике применяли полученные в процессе обучения знания и умения на новом для себя этапе. Таким образом, выполнение модульной, поэтапной, проверочной работы соединяет в себе функцию контроля с дальнейшим развитием практических навыков и умений, полученных студентами-иностранцами на занятиях по русскому языку как языку обучения специальности.

ПРО ЯКІСТЬ БАЗОВИХ ФОРМ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Ширяєва Н.Ю., Крутій Ю.С. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Педагогічна діяльність у вищій школі охоплює широкий спектр компетенцій, які формують якість викладання. Це - знання чинних законодавчих і нормативних документів, що регламентують процеси ліцензування, акредитації, практичної підготовки, наукової діяльності, положення організації навчального процесу; знання вимог державних та галузевих стандартів вищої освіти (ОКХ, ОПП); засвоєння психолого-педагогічних та дидактичних основ навчального процесу; ефективне використання традиційних та інноваційних технологій навчання, інформаційних ресурсів навчального процесу та ін. При цьому дуже важливою компетенцією викладача є володіння методикою розробки навчально-методичної документації для проведення різних видів занять та діагностики знань студентів.

Враховуючи наведене, як на рівні академії, так і на рівні факультетів/інститутів функціонує система внутрішнього моніторингу, що відстежує відповідність і якість досягнутих результатів освітньої діяльності встановленим нормативним/галузевим стандартам вищої освіти освітньо-кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм певних

напрямів/спеціальностей. Так, наприклад, у січні 2012 року на факультеті «Економіки та управління в будівництві» було проведено міжкафедральний моніторинг якості базових форм навчально-методичної документації, а саме: навчальних програм, робочих навчальних програм, методичного забезпечення виконання індивідуальних завдань (курсівих проєктів/робіт, РГР (ГР, РР)). У цілому за наслідками факультетської перевірки суттєвих відхилень не виявлено, проте є випадки, що стосуються неякісного оформлення робочих програм дисциплін:

1. Титульні характеристики навчальної дисципліни - недостовірна інформація про галузь знань, назву і шифр напрямку/спеціальності підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень, характер дисципліни (*нормативна або вибіркова*), цикл підготовки (*соціально-економічний, фундаментальний, професійний*), кількість кредитів/годин на її вивчення, кількість змістових модулів, аудиторних та позааудиторних годин і форми контролю.

2. Вступ у дисципліну - недосконало сформульована мета, завдання та предмет дисципліни відповідно до її змісту; порушено структурно-логічне місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців, мають місце посилення на дисципліни, назва яких взагалі не існує в навчальному плані.

3. Тематика та план лекцій - в таблиці, де відображається навчально-тематичний план не розкрито або відсутній зміст модуля, відсутня інформація про кількість аудиторних лекційних годин. Тематичний план робочих програм дисциплін нормативного характеру не відповідає типовій (нормативній) програмі.

4. План практичних (лабораторних) занять - відсутній орієнтовний перелік питань та орієнтовний зміст практичних (лабораторних) занять.

5. Самостійна робота студентів - відсутня форми та зміст навчального матеріалу, що є предметом самостійного опрацювання студентами.

6. Модульний контроль знань студентів - не відображені підходи до технології оцінювання знань студентів, зокрема перелік різних видів навчальних робіт, які повинен виконати студент під час проведення поточного контролю, зразки модульних завдань, екзаменаційних завдань та критерії їх оцінювання.

7. Методичні вказівки щодо виконання індивідуальної роботи (курсівих проєктів/робіт, РГР (ГР, РР)) - зміст не відповідає або не розкриває повністю досягнення мети індивідуальної роботи студента. Іноді трудомісткість та зміст курсової роботи занижується до трудомісткості та змісту РГР.

На підставі викладеного пропонується:

1. Вдосконалення семестрової збалансованості та форм контролю з навчальних дисциплін кафедр.

2. Підвищення якості методичного забезпечення навчального процесу шляхом формування та видання з кожної дисципліни єдиного навчально-методичного комплексу, що включає: навчальну програму, робочу програму, конспект лекцій, методичні вказівки з практичних занять, методичні вказівки з виконання курсівих проєктів/робіт, методичні вказівки для виконання

контрольних робіт для студентів заочної форми навчання, методичні вказівки з виконання РГР (ГР, РР), методичні вказівки з виконання самостійної та індивідуальної роботи, комплекс тестів з контролю знань в розрізі навчальних модулів, комплекс екзаменаційних білетів.

3. Наставництво молодих викладачів з питань оволодіння ними методики розробки навчально-методичних матеріалів.

ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ СЕЛЕКЦІОНУВАННЯ ТА АДАПТАЦІЇ КОРИСНОГО ЗВУКОВОГО СИГНАЛУ ПІД ЧАС АУДІЮВАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Юрченко Л.В. *(Військова академія, м. Одеса, Україна)*

В нових умовах розвитку суспільства змінюється підхід до освіти у цілому і до мовного аспекту зокрема. В процесі вивчення іноземної мови з'являється необхідність підвищення якості навчання.

Стратегії аудіювання – це способи та види діяльності, які безпосередньо сприяють розумінню та відтворенню одержаної на слух інформації. Багато військових слухачів не знайомі з різними стратегіями аудіювання (аудіювання з загальним розумінням тексту, детальним вивченням та вибіркоким знаходженням інформації).

Формування психологічних механізмів включає розвиток мовленнєвого слуху, внутрішнього промовляння, пам'яті, імовірного прогнозування, уваги, селекціонування та адаптації корисного звукового сигналу.

В процесі вивчення іноземної мови необхідно спеціально займатися розвитком таких важливих психофізичних механізмів, як селекціонування та адаптація корисного звукового сигналу. Один і той же текст сприймається слухачами легко у тихій аудиторії і неймовірно важко у ситуації, яку супроводжує наявність відволікаючих увагу шумів та завад. Якщо механізм селекціонування достатньо сформований, то він допомагає аудитору «відсікати» побічні звукові сигнали.

Не випадково у сучасних аудіо та відео-курсах для розвитку навичок усного мовлення (говоріння та аудіювання) доцільно включають уривки, де герої спілкуються в умовах реальної комунікації (так, під час перегляду відеофільму «Marksmanship Principles» слухачам необхідно було зрозуміти загалом текст, звернути увагу на деталі і знайти вибірккову інформацію в умовах різноманітних шумових перешкод, де рухається військовий транспорт, звучать постріли, кричать військовослужбовці і т.д.)

Щодо механізму адаптації, то він відповідає за успішне аудіювання мовлення людей з різними голосовими параметрами (різні сила та тембр голосу, вимова, яка в деякій мірі відрізняється від нормативної, чергування чоловічих та жіночих голосів і т.д.)

Розвиток та формування психологічних механізмів селекціонування та адаптації корисного звукового сигналу є основою аудитивної діяльності.

ХУДОЖЕСТВЕННАЯ УСЛОВНОСТЬ ИЗОБРАЖЕНИЯ В АРХИТЕКТУРНОЙ КОМПОЗИЦИИ

Ярошук Е.П. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)

В системе художественного образования студентов АХИ ОГАСА значительное место отведено изучению дисциплин кафедры РЖАГ. В программе обучения студентов III курса широко представлена архитектурная тематика. Она включает сложные задания по изображению объёмно-пространственных архитектурных форм (как экстерьерных, так и интерьерных), при выполнении которых студенты проводят анализ объектов городской среды, изучают различные виды перспектив, прорабатывают художественно-графические приёмы и техники. Но максимально раскрыть образную выразительность архитектурного мотива, его формально-пластические особенности, студент может в *композиционной* работе, которая является завершающим этапом в выполнении академического задания. Творческий подход при решении композиционной работы позволяет студенту сделать свой, личностный выбор: I вариант – студент стремится сохранить в композиции максимальное сходство с формами реального мира; II вариант – студент ставит перед собой художественные задачи, намеренно нарушая в композиции внешнее сходство с натурой. В этом случае можно говорить об «условности» изображения.

Термин «условность» определяется как одно из средств образной выразительности. Это комплекс конкретных образно-пластических приёмов, определяющих художественную ценность композиции, но, вместе с тем, нередко нарушающих зрительное правдоподобие изображения. Такими приемами могут быть: изменения природных цветовых и тональных отношений, усиленная декоративность цвета, нарушение пропорций, подчёркнутая «силуэтность» или «незавершенность» изображения, условная трактовка линий, сильная обобщённость форм, гиперболизация, символика, вымысел.

В результате такого творческого процесса воспроизведения на плоскости реальных архитектурных форм, студент *учится выявлять и отбирать главное*, и, через изображаемое, *выражать свое отношение* к той области материального мира, который станет в будущем сферой приложения его творческой деятельности. В общем смысле, выбор студентом приёма изображения в композиции по архитектурной тематике определяет и развивает его личностную форму эстетического восприятия действительности, его индивидуальный способ видения и мироощущения, что очень важно для роста его профессионального мастерства.

ЗМІСТ

Афтанюк В.В., Витюков В.В., Спинов В.М., Смелянский Д.Б. Новый лабораторный стенд HERZ-ARMATUREN В ОГАСА	4
Афтанюк В.В., Розов К.А., Бандуркін С.К. Нове методичне забезпечення для дисципліни «Моніторинг і розрахунки промислових викидів у повітряний басейн»	5
Барабаш М.С. Методика безперервної комп'ютерної підготовки фахівців з поромислового та цивільного будівництва	6
Бачинський В.В., Антонюк Н.Р., Хижняк Ж.О. Методичні рекомендації для молодого викладача – початківця	8
Беличенко Е.А. Формирование учебно-познавательной деятельности студентов	10
Белявский Ю.В., Леонова А.В., Гончарук И.П. Методическое обеспечение процесса обучения как фактор повышения качества образования в ВУЗЕ	12
Беляев С.В., Логинова Л.А. Методология новой дисциплины «Стандартизация и сертификация строительной продукции» для специальности «Менеджмент организации»	14
Берестецька Т.А., Старовойтова І.І. Орієнтація виховання національної самосвідомості на гуманістичні духовні цінності та ідеали	16
Бордюжа Т.В. Формотворення у процесі навчання дисципліни «Скульптура» для студентів II курсів Архітектурно-художнього інституту	17
Бредньова В.П., Сидорова Н.В. Про удосконалення методики викладання графічних дисциплін для студентів, що закінчили технікум	18
Бунякіна Н.В., Стороженко Д.О., Дрючко О.Г. Застосування проблемного навчання при комплексному викладанні хімічних дисциплін	20
Бурлак Г.М., Вилинская Л.Н. Специфика подготовки студентов заочной формы обучения	21
Валюк Ю.П. Система учебных упражнений при обучении живописи	22

Викторов А.В. О методике развития мышления с помощью графических образов	23
Викторов О.В. Традиційна міська олімпіада школярів з креслення	25
Витюков В.В., Семенов С.В., Олексова Е.А. Учебно-воспитательная работа в институте инженерно-экологических систем	26
Войцехович И. В., Гобралев Н. Н., Чижик А. Н. Роль олимпиад по начертательной геометрии в адаптации студентов к учебе и повышении качества инженерного образования	28
Воронин В.А., Кныш А.И. Энергосберегающая структура учебного процесса	30
Галаган Л.В., Степанюк Г.Н. Художественная литература в контексте преподавания украинского (русского) языка как иностранного	30
Гейна О.В., Высоцкая З.И. Учебник по РКИ на базе текстов по специальности	31
Герасимова Д.Л. Методика преподавания дисциплины художественное произведение в интерьере и экстерьере	33
Гилодо А.Ю. О некоторых вопросах усовершенствования подготовки инженеров-строителей	34
Гнилицька А.І. Вчити, контролювати та довіряти студентам	36
Головань В.Г., Головань А.В., Дроздов В.О. Проблема підготовки і підвищення кваліфікації педагогічних кадрів вищих військових навчальних закладів	36
Головань В.Г., Маміч В.В., Шлапак В.О. Шляхи підвищення якості підготовки офіцерів тилу	38
Гончаренко С.І., Кирилова Л.О. Проблемна лекція як метод активного навчання математичним дисциплінам	39
Григорьева В. Б. Особенности формирования познавательной деятельности студентов архитектурной специальности в современных условиях	41

Гуменко Н.П. Реферирование как средство обучения русскому языку иностранных студентов – нефилологов	42
Денисенко В.Ю., Ковальова І.Л., Окара Д.В., Молчанюк І.В. Щодо компетентнісного підходу до навчання курсу інформатики	42
Джунусалієва Г.Д., Ковальська Н.А. Навчання студентів культурі наукової мови	44
Джунусалієва Г.Д., Ковальська Н.А. Наукові заходи у формуванні мовнокомунікативних компетенцій майбутніх фахівців	46
Дишкантюк О.В., Тітомір Л.А. Особливості викладання профільних дисциплін для студентів спеціальності «Туристична і готельно-ресторанна справа»	47
Доброжанская В. В., Киршо С. М. Инновационная методика управления мышлением как основа обучения иноязычному деловому общению	48
Довгань І.В., Жудина В.І., Кириленко Г.А. Формирование программы дисциплины «Аналитические методы исследования воды»	50
Дорофеев В.С., Клименко Е.В., Голубова Д.А. Об уровне методического обеспечения учебного процесса в академии	52
Дорофєєв В.С., Діордієнко Л.Д., Карпюк В.М., Семчук П.П. Проблеми вивчення залізобетонних конструкцій у зв'язку зі змінами норм їх проектування	53
Драгомирецкая О.А. Роль разговорного клуба в обучении русскому языку студентов-иностранцев	55
Дроздов М.О., Маслій О.М., Сиротинко А.М. Аналіз основних принципів формування фахової компетентності майбутніх офіцерів	56
Дроздов М.О., Оленев М.В., Ракіта І.В. Організаційно – педагогічні умови інтеграції військової та цивільної вищої освіти	57
Думанська Л.Б. Робота з науково-технічним текстом на практичних заняттях з української мови за професійним спрямуванням	58

Дяченко В.І. Кременчук О.О., Бутнік М.О. Контрольне опитування як умова формування професійної усталеності майбутніх офіцерів	59
Еремкина Г.Г., Толкачева Н.Д. Расширение терминологического вокабуляра на занятиях по иностранным языкам	60
Ермолин В.Н. Жилищные строительства в Украине: необходимость верного разъяснения в студенческой среде инициатив правительственного курса	62
Єресько О.Г., Логінова Л.О. Геологічна практика як складова частина підготовки спеціалістів будівельників	63
Заврак Н.В. Подготовка инженера по дисциплине проектирование в системе AUTOCAD	64
Зайцева О.Ю., Палагина Е.В. Научная организация контроля на занятиях по иностранному языку	65
Запорожченко О.В., Данилова А.О. Місце і роль дисципліни “Біоорганічна хімія” в навчанні студентів біологічного факультету ВНЗ	66
Ігнатенко М.І. Нові методичні розробки за умов кредитно-модульної системи навчання	67
Кадурина А.О. О пользе маркетинга для архитекторов-дизайнеров и дизайна для маркетологов	68
Капко С.М. Застосування прийомів активізації пізнавальної діяльності студентів технічних напрямів підготовки при вивченні Історії України	69
Карпова С.Н. Педагогические условия формирования художественно-профессиональной культуры будущих архитекторов	71
Колимба С.М., Пояркова Т.І. Значення навчального простору при вивченні іноземних мов в режимі інтенсиву	72
Кондратенко І.П. Методика проблемного викладу матеріалу	74

Конон Л.П. Мовні навички як база розвитку навичок мовленнєвих	75
Копіца Є.П., Пислар Т.П. Педагогічний контроль – необхідна та інтегральна частина учбового процесу	75
Коріневська В.Ю. Особливості організації наукової роботи студентів природоохоронного факультету ОДЕКУ	77
Коріцька С.І., Литвиненко С.М. Особливості викладання інженерної геодезії для «молодших спеціалістів»	78
Кострицкая Л.С. Методология преподавания дисциплины «Компьютерная графика	79
Кострицкая Л.С. Методические наставления по дисциплине «Web-программирование и Web-дизайн»	81
Криворучко В.О. Проблема викладання гуманітарних предметів в технічних ВНЗ	82
Кубриш Н.Р. Значение рисунка по представлению в формировании профессионального мастерства у будущих архитекторов и дизайнеров	85
Кусаковская В.А. Спецкурсы по английскому языку для специальности «Архитектура зданий и сооружений»	86
Кучеренко С.В. Декілька ідей для наповнення практичної складової спецкурсу	87
Лісенко В.А., Письмак Ю.О. Значення будівельно-технологічної практики для підготовки архітекторів	89
Лозинская Я.О. Роль подготовительных эскизов в декоративной живописи	91
Любимова Е.Д. Метод линейно–конструктивного изображения	92
Маліна І.А. Методичне забезпечення інженерної геодезії для студентів - заочників	93
Маліна І.А. Якість геодезичної освіти у будівельній галузі	94

Маракіна Л.Д. Проблеми підвищення якості викладання дисципліни «Хімія» в технічному ВНЗ	95
Михова Л.Н. Методические основы формирования профессиональной направленности в подготовке будущих архитекторов	96
Нахмуров О.М., Савіна С.Д., Юрковський Р.Г. Оцінювання знань студентів при вивченні інженерної геодезії	97
Ноговицына Т.В. Совершенствование методики проектирования клубных зданий на III курсе	99
Олешко Л.И. Особенности зрительного восприятия законов перспективы в учебном рисунке	100
П'янова І.Ю., Шотова-Ніколенко А.В. Learning strategies in foreign language learning	102
Пандас Т.Н. Развитие мотивации как средство активизации познавательной деятельности у студентов	103
Петровская С.Р., Юрц О.И. Современный взгляд на проектирование детских садов	105
Писаренко А.Н. О возможном смещении акцентов в преподавании физики	106
Погорелов О.А., Моргун Е.Л. Дисциплина «Реконструкция и реставрация архитектурных объектов» в программе обучения студентов – архитекторов	107
Полинецкая Т.В., Простакова К. М. О системности в обучении русскому языку как иностранному	108
Попов А.Г., Десятский В.В., Ославская Т.М., Постдипломная подготовка интернов-хирургов на кафедре Оперативной хирургии и топографической анатомии	109
Простакова К.М., Полинецкая Т.В. Учёт национальной психологии арабских учащихся при обучении русскому языку как иностранному	110
Редько А.В. Проблематика впровадження нових інформаційних технологій навчання	111

Решта С.П., Данилова О.І. Особливості викладання дисципліни «Органічна хімія» для студентів технологічних ВНЗ спеціальності «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»	113
Ржепішевська В.В. Навчально-методичний кабінет менеджменту: основні напрями та функції	113
Рилєєва О.І. Різноманітність сучасних методів навчального процесу	115
Рогачко С.И. Дипломное проектирование студентов гидротехников	117
Рындин А.С., Рындина Л.И. Актуальные проблемы практического цветоведения	117
Рындина Л.И., Рындин А.С. Колористическая композиция в монументально декоративном искусстве	119
Самойлова А.М. Психологический аспект деятельности будущих архитекторов	120
Сапунова М.Ю. Методика преподавания дисциплины «Критика современных теорий дизайна архитектурной среды»	121
Сафонов Е.В., Дикая Ж.П. Экспериментальная лаборатория как залог успешного обучения	122
Сафонов Е.В., Дикая Ж.П. Живопись и колористика как неотъемлимые составляющие архитектурного образования	123
Семенов С.В., Витюков В.В., Олексова Е.А. Организация работы по совершенствованию учебно-методической литературы	125
Снигур Л.А., Ржевский М.Ю. Психологическая подготовка курсантов морских вузов	126
Соколова Л.С. Основні напрями та проблеми викладання курсу «Історія сучасного світу»	127
Соколовська Г.М. Особливості викладання курсу «Історія Української культури» студентам архітектурного інституту	129

Споденюк С.И. Методы и приемы обучения студентов книжной графике	130
Старунова А.Л. Особливості викладання української мови (за спеціальністю) для студентів економічного факультету	131
Степанюк Г.М., Галаган Л.В. До питання вивчення української орфографії в іноземній аудиторії	132
Стрелок Н.В. Формування англомовної комунікативної компетенції за допомогою інтерактивних технологій	133
Танасюк І.М. Використання ділових ігор для розвитку креативності студентів–економістів при вивченні курсу «Стратегічне управління»	135
Тигарева Т.Г., Белоус И.М. Последипломное образование: некоторые проблемы и пути их решения	137
Токарь В.А., Завадская О.И. Учим выявлять людской фактор в решениях интерьера	138
Троян А.О., Кантаржи Н.І. Інтерактивні технології на заняттях з «Української мови (за професієм спрямуванням)»	139
Трутнев И.А. Совершенствование методики преподавания исторических дисциплин по направлению подготовки «Архитектура»	141
Федорова Г.В. Науково-методичні розробки щодо забезпечення викладання хімічних дисциплін в екологічних вузах	143
Федорова Г.В. Методичне забезпечення навчального процесу з фундаментальної дисципліни «Хімія з основами біогеохімії» для студентів екологічного напрямку	144
Хоботова Е.Б. Удосконалення викладання дисципліни «Токсикологія» у технічних ВНЗ	147
Чемерко Л.Г., Стороженко Д.А., Никифорова Л.И. Некоторые методы и приемы в обучении иностранцев на занятиях по химии	148

Чернишев В.Г. Щодо використання контрприкладів при викладанні математичних дисциплін	149
Чернишев В.Г., Окара Д.В. Щодо особистісно-орієнтованої системи навчання студентів математичних дисциплін	150
Шаніна Т.П., Коріневська В.Ю. Навчальна практика як логічне продовження вивчення дисципліни «Техноекологія»	151
Шевченко Л.Ф., Бандуркин С.К., Макаров В.О. Энергосбережение и лабораторная база в учебном процессе кафедры ОВ и ОББ	153
Шилофост Н.М. Формы организации поэтапного контроля при изучении иностранцами научного стиля русского языка	155
Ширяєва Н.Ю., Крутій Ю.С. Про якість базових форм навчально-методичної документації у навчальному процесі	156
Юрченко Л.В. Формування психологічних механізмів селекціонування та адаптації корисного звукового сигналу під час аудіювання в процесі вивчення іноземної мови	158
Ярошук Е.П. Художественная условность изображения в архитектурной композиции	159